

TRIBUNAL DE COMPTES D'ANDORRA

Informe relatiu als treballs de fiscalització
corresponents al tancament de l'exercici 2019, del
GOVERN D'ANDORRA

Juny de 2021

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Objecte i abast	4
1.2. Metodologia	4
1.3. Marc jurídic	5
1.4. Organització i control intern	6
2. FISCALITZACIÓ REALITZADA	8
2.1. Pressupost de l'exercici	8
2.1.1. Pressupost inicial	8
2.1.2. Modificacions pressupostàries	9
2.1.3. Despeses plurianuals	10
2.2. Liquidació del pressupost	11
2.2.1. Impostos directes i indirectes	13
2.2.2. Taxes i altres ingressos	14
2.2.3. Transferències corrents d'ingressos	14
2.2.4. Ingressos patrimonials	15
2.2.5. Alienació d'inversions	16
2.2.6. Despeses de personal	16
2.2.7. Consum de béns corrents i serveis	19
2.2.8. Transferències i subvencions atorgades	22
2.2.9. Inversions reals	23
2.2.10. Actius financers	24
2.2.11. Passius financers i despeses financeres	24
2.3. Estats financers	26
2.3.1. Efectiu i equivalents d'efectiu	30
2.3.2. Altres actius financers	32
2.3.3. Comptes a cobrar, vendes i ingressos	33
2.3.4. Inventaris	35
2.3.5. Altres actius financers no corrents	35
2.3.6. Propietats d'inversió	37
2.3.7. Propietat, planta i equipament	38
2.3.8. Actius intangibles	40
2.3.9. Comptes a pagar	41
2.3.10. Passius financers corrents	41
2.3.11. Passius financers no corrents	42
2.3.12. Endeutament	42
2.3.13. Provisions a llarg termini	45
2.3.14. Actius nets/Patrimoni	46
2.3.15. Resultats extraordinaris	47
2.4. Estat del romanent de tresoreria	48
2.5. Contractació pública	50
2.6. Sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal	52
2.7. Altres aspectes a destacar	53
2.8. Evolució de les magnituds i ratis principals	56
3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS	63
4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS	63
5. CONCLUSIONS	65
6. AL·LEGACIONS	65
7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES	99

Abreviacions

LGFP: Llei general de les finances públiques
LFC: Llei de les finances comunals
LCP: Llei de contractació pública
LQDCC: Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns
LQTC: Llei qualificada de transferències als comuns
LFP: Llei de la funció pública
LSEPF: Llei de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal
NICSP: Normes internacionals de comptabilitat del sector públic
BOPA: Butlletí Oficial del Principat d'Andorra

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objecte i abast

D'acord amb l'art. 8 de la Llei del Tribunal de Comptes, de 13 d'abril de 2000, correspon a aquest Òrgan la fiscalització externa de la gestió econòmica, financera i comptable de l'Administració general, integrada entre d'altres, pel Govern d'Andorra (en endavant Govern).

La fiscalització del Govern forma part dels treballs de fiscalització per a l'exercici 2019, d'acord amb les competències que té atribuïdes aquest Tribunal.

Aquesta actuació suposa la realització d'una auditoria de regularitat (financera i de compliment) de l'activitat economicofinancera de l'esmentada entitat, desenvolupada en l'exercici 2019.

La liquidació de comptes del Govern corresponent a l'exercici 2019, objecte d'aquesta fiscalització, va ser lliurada al Tribunal de Comptes en data 8 de juliol de 2020 i consta, entre altres, de la documentació següent: gestió comptable d'ingressos i despeses (liquidació del pressupost), gestió comptable de tresoreria, gestió comptable del patrimoni, gestió comptable de l'endeutament, estat de situació financera, estat del rendiment financer, estat de canvis en els actius nets/patrimoni i estat de fluxos d'efectiu. D'acord amb el Decret d'aprovació del Reglament relatiu a l'adopció de les NICSP, s'inclou també segons el model d'estats financers: el resultat pressupostari, la conciliació entre el resultat pressupostari i el resultat comptable, modificacions pressupostàries, el romanent de tresoreria, la memòria pressupostària i notes en les quals s'inclou un resum de les polítiques comptables significatives i altres notes explicatives.

1.2. Metodologia

El treball s'ha realitzat d'acord amb els Principis i Normes d'Auditoria del Sector Públic, que ha consistit en la realització d'aquelles proves selectives i revisions de procediments que s'han considerat necessàries en cada cas per a l'examen de les diferents àrees.

L'actuació portada a terme ha estat una auditoria de regularitat, que inclou una auditoria de legalitat o compliment i una auditoria financera, amb els següents objectius:

- Verificar si l'activitat economicofinancera del Govern s'ha desenvolupat de conformitat amb les normes, disposicions i directrius que li són d'aplicació.
- Verificar si els comptes anuals i altres estats financers del Govern expressen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, del rendiment financer i de l'execució del pressupost, i que la informació economicofinancera es presenti d'acord als principis comptables que li són d'aplicació.

No obstant això, en la mesura que s'han detectat en la fiscalització, en l'informe es posen de manifest incidències i conclusions que tenen a veure amb la gestió, és a dir,

que indiquen si la gestió economicofinancera s'ha portat a terme amb criteris d'eficàcia, eficiència i economia.

Han estat objecte de la present fiscalització els fets generats pel Govern en l'exercici 2019 encara que, quan ha calgut per tenir incidència en l'exercici fiscalitzat, també ho han estat els d'exercicis anteriors i posteriors, abordant tant els aspectes comptables i pressupostaris com els patrimonials, així com els d'organització i control intern existents. Al mateix temps, també s'ha verificat si es compleix amb la legalitat vigent en la gestió dels recursos públics.

No s'han portat a terme procediments específics, tendents a localitzar fets posteriors que poguessin afectar a l'exercici fiscalitzat. No obstant això, en aquells casos en els quals s'ha comptat amb evidència d'algun tipus, originada amb posterioritat a la data de tancament dels exercicis, s'ha fet referència als mateixos en l'informe.

El treball de camp a les dependències del Govern va concloure el 5 de maig de 2021.

1.3. Marc jurídic

La legislació que regula l'activitat economicofinancera, pressupostària i comptable del Govern en el període fiscalitzat es conté, fonamentalment, en les següents disposicions:

- Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, de 4 de novembre de 1993.
- Llei de contractació pública, de 9 de novembre de 2000.
- Llei del Govern, de 15 de desembre de 2000.
- Llei 5/2008, del 15 de maig, sobre les noves formes de contractació i finançament d'obres públiques.
- Llei 27/2008, del 20 de novembre, d'impostos especials.
- Llei 31/2008, de 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica.
- Llei 93/2010, del 16 de desembre, de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'administració.
- Llei 23/2014 del 30 d'octubre, qualificada de la creació i regulació del pla de pensions de la funció pública.
- Decret legislatiu del 29-4-2015 de publicació del text refós de la Llei 94/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals.
- Decret del 22-12-2016 d'aprovació del Reglament relatiu a l'adopció de les Normes internacionals de comptabilitat del sector públic amb el caràcter de Pla marc per al sector públic estatal del Principat d'Andorra.
- Decret legislatiu del 27-9-2017 de publicació del text refós de la Llei del Tribunal de Comptes, del 13 d'abril del 2000.
- Llei 19/2017, del 20 d'octubre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns.

- Llei 32/2017, del 20 de desembre, de col·laboració entre l'Administració general i els comuns, i entre els comuns.
- Decret legislatiu, del 21-02-2018 de publicació del text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari.
- Llei 25/2018, del 18 d'octubre, de modificació de la Llei 32/2017, del 20 de desembre, de col·laboració entre l'Administració general i els comuns, i entre els comuns.
- Llei 1/2019, del 17 de gener, de la funció pública.
- Llei 11/2019, del 15 de febrer, del servei d'acció exterior i de la carrera diplomàtica.
- Llei 18/2019, de l'1 de març, del pressupost de l'exercici 2019.
- Decret legislatiu del 5-6-2019 de publicació del text refós de la Llei 11/2012, del 21 de juny, de l'impost general indirecte.
- Decret legislatiu del 5-6-2019 de publicació del text refós de la Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques.
- Decret legislatiu del 5-6-2019 de publicació del text refós de la Llei 95/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre societats.
- Decret legislatiu del 3-7-2019 de publicació del text refós del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989.
- Decret Legislatiu del 18-9-2019 de publicació del text consolidat de la Llei 18/2017, del 20 d'octubre, qualificada de transferències als comuns.
- Decret Legislatiu del 20-11-2019 de publicació del text refós de la Llei general de les finances públiques.
- Decret Legislatiu del 20-11-2019 de publicació del text refós de la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostaria i fiscal.

1.4. Organització i control intern

El control intern és un procés integral de l'organització, responsabilitat dels òrgans de govern i de direcció, dissenyat per afrontar els riscos i per aportar una seguretat raonable que en la consecució de la missió de l'ens s'assoleixen els objectius de:

- Execució ordenada, ètica, econòmica, eficient i efectiva de les operacions.
- Compliment de les obligacions de responsabilitat.
- Compliment de les lleis i regulació aplicable.
- Salvaguarda dels recursos per evitar pèrdues, mal ús o danys.

En els treballs de fiscalització s'han estudiat i avaluat aquells procediments del control intern que hem considerat necessaris atenent l'abast i la naturalesa del treball, sense que l'esmentat estudi hagi pretès identificar necessàriament totes les debilitats que puguin existir, motiu pel qual no expressem una opinió sobre el sistema de control intern del Govern. No obstant això, en el transcurs de l'informe es detallen aquelles

observacions i recomanacions que han de possibilitar la millora dels procediments de control intern de l'entitat.

Al Govern, la fiscalització i verificació del control intern recau, per mandat normatiu, en la intervenció general la qual s'estructura en els dos àmbits de competència que li atorga la LGFP, l'anomenat servei de comptadoria, el qual és el centre director de la comptabilitat administrativa i de la tresoreria, i les intervencions delegades, les quals assumeixen la funció fiscalitzadora de l'activitat de l'Administració.

Govern utilitza una aplicació de gestió pressupostària i comptable pel registre de les operacions econòmiques.

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

2.1. Pressupost de l'exercici

2.1.1. Pressupost inicial

El pressupost inicial de l'exercici presenta les següents xifres a nivell de capítols:

Pressupost de despeses		Pressupost inicial	Pressupost d'ingressos		Pressupost inicial
DESPESES			INGRESSOS		
1	Despeses de personal	119.202.031	1	Impostos directes	81.759.944
2	Consum de béns corrents i serveis	52.370.883	2	Impostos indirectes	303.983.855
3	Despeses financeres	13.372.765	3	Taxes i altres ingressos	25.368.107
4	Transferències corrents	214.981.456	4	Transferències corrents	-
	Despeses corrents	399.927.135	5	Ingressos patrimonials	33.659.145
6	Inversions reals	43.054.318		Ingressos corrents	444.771.051
7	Transferències de capital	14.927.047	6	Alienació d'inversions	-
8	Actius financers	813.893	7	Transferències de capital	-
9	Passius financers	356.288.863	8	Actius financers	560.204
	Despeses de capital	415.084.122	9	Passius financers	369.680.001
	Total pressupost despeses	815.011.256		Ingressos de capital	370.240.205
			Total pressupost ingressos		815.011.256

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en sorgeixen les següents observacions:

Mancances en l'expedient d'elaboració del pressupost

La LGFP reclama que l'expedient contingui informació que complementa o justifica la continguda al pressupost que s'aprova. En relació amb aquesta informació, l'expedient del pressupost del Govern no conté el pressupost consolidat a efectes informatius, que preveu l'art.12.3 de la LGFP. El pressupost del Govern inclou una agregació de pressupostos; en cap cas hi consten eliminacions i ajustaments de consolidació.

Estructura pressupostària

La normativa bàsica en relació a la gestió econòmicofinancera de les entitats públiques d'àmbit estatal es recull en la LGFP, les NICSP i la llei del pressupost vigent per a l'exercici. Cap d'aquests textos defineix una estructura pressupostària. Es recomana que s'aprovi una estructura pressupostària d'obligat compliment, que hauria de definir de forma clara els comptes pressupostaris que s'han d'utilitzar en l'elaboració del pressupost, tant per ingressos com per despeses, i la correlació amb els comptes definits en les normes comptables.

2.1.2. Modificacions pressupostàries

Els quadres següents resumeixen les modificacions pressupostàries que s'han tramitat durant l'exercici, que han donat lloc a les previsions definitives que s'han liquidat:

Estat d'ingressos del pressupost

Capítol	Pressupost inicial	Modificacions	Pressupost final
1 Impostos directes	81.759.944	-	81.759.944
2 Impostos indirectes	303.983.855	-	303.983.855
3 Taxes i altres ingressos	25.368.107	-	25.368.107
4 Transferències corrents	-	-	-
5 Ingressos patrimonials	33.659.145	-	33.659.145
Ingressos corrents	444.771.051	-	444.771.051
6 Alienació d'inversions	-	-	-
7 Transferències de capital	-	-	-
8 Actius financers	560.204	-	560.204
9 Passius financers	369.680.001	-	369.680.001
Ingressos de capital	370.240.205	-	370.240.205
Total pressupost ingressos	815.011.256	-	815.011.256

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Estat de despeses del pressupost

Capítol	Pressupost Inicial	Compromisos reconduïts	Transferències de crèdit	Crèdits ampliables	Crèdits ampl. contra ing.	Transferència per avenç de fons	Modificacions	Pressupost Final
Despeses de personal	119.202.031	32.601	311.982	843.287	-	-	1.187.870	120.389.900
Consums de béns corrents i serveis	52.370.883	1.035.070	- 791.027	63.486	454.290	- 778.545	- 16.726	52.354.157
Despeses financeres	13.372.765	-	83	-	-	-	83	13.372.849
Transferències corrents	214.981.456	3.469.875	1.440.430	1.029.249	101.995	-	6.041.550	221.023.005
Inversions reals	43.054.318	28.149.173	73.705	- 1.414.605	-	-	26.808.273	69.862.592
Transferències de capital	14.927.047	5.724.914	- 1.035.173	- 526.817	-	-	4.162.924	19.089.971
Actius financers	813.893	-	-	5.400	-	778.545	783.945	1.597.838
Passius financers	356.288.864	-	-	-	-	-	-	356.288.864
Pressupost de despeses	815.011.256	38.411.634	0	0	556.285	-	38.967.919	853.979.176

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió efectuada s'han posat de manifest les següents incidències i observacions:

Comptabilització de les modificacions pressupostàries dels ingressos

Contràriament al disposat en la LGFP, el Govern no enregistra comptablement les operacions que afecten l'estat d'ingressos de les modificacions pressupostàries i igualment no es registren en les previsions pressupostàries d'ingressos les operacions que es deriven de les modificacions que s'aproven.

Modificacions de pressupost en dates properes al tancament de l'exercici

Durant l'exercici 2019, s'han comptabilitzat i aprovat modificacions pressupostàries en dates properes al tancament de l'exercici les quals han tingut per finalitat donar

cobertura pressupostària a despeses per les quals, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre-les, la qual cosa seria contrària al principi d'especialitat regulat en l'article 15.2 de la LGFP.

Així, de les mostres efectuades s'han detectat transferències de crèdit per 596.102 euros les quals tenien per finalitat el finançament de despeses prèviament compromeses.

Transferències de crèdits entre diferents programes que afecten a remuneracions de personal

S'observen transferències aprovades durant l'exercici 2019, que afecten a remuneracions de personal que s'han efectuat entre diferents conceptes i programes per un import 754.023 euros, fet que contravé l'article 26.2 b) de la Llei de les finances públiques i l'article 3 de la Llei del pressupost.

Modificacions pressupostàries no tramitades d'acord amb la LGFP

Existeixen transferències concernint despeses corrents, per un import de 5.870.996 euros, que minoren partides que han estat incrementades prèviament per transferències de crèdit, incomplint per tant l'article 26.2.c) de la LGFP.

2.1.3. Despeses plurianuals

De la revisió d'aquest apartat, s'ha posat de manifest l'observació següent:

Reajustaments d'anualitats de les despeses plurianuals

En l'elaboració del pressupost general, se segueix la pràctica de reajustar els imports de les anualitats per despeses plurianuals aprovades en exercicis anteriors a les quanties que es preveuen per al pressupost de l'exercici que es tramita.

Els articles 29.5 i 29.6 de la LGFP obliguen a consignar en el pressupost l'afectació anual de les despeses plurianuals aprovades per Llei i determinar la quantitat de despeses plurianuals atribuïda a cada exercici en la resta de despeses plurianuals, i en el cas de no ajustar-se a aquests requeriments, justificar-ho en la memòria adjunta al projecte de pressupost.

La memòria de pressupost no inclou justificacions suficients relatives als reajustaments d'anualitats afectats, contràriament al que requereix l'article 29.7 de la LGFP.

2.2. Liquidació del pressupost

El resum dels imports retuts pel Govern es recullen en els quadres següents:

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Impostos directes	81.759.944	81.759.944	88.070.978	6.311.034	107,72%	84.361.323	3.709.655	4,40%	86.729.959
Impostos indirectes	303.983.855	303.983.855	287.028.310	-16.955.545	94,42%	288.241.146	-1.212.836	-0,42%	279.150.217
Taxes i altres ingressos	25.368.107	25.368.107	33.090.923	7.722.816	130,44%	25.454.858	7.636.066	30,00%	28.081.536
Transferències corrents	-	-	106.145	106.145	0,00%	99.960	6.186	6,19%	102.570
Ingressos patrimonials	33.659.145	33.659.145	33.919.150	260.005	100,77%	34.151.579	-232.429	-0,68%	33.692.481
Ingressos corrents	444.771.051	444.771.051	442.215.507	-2.555.544	99,43%	432.308.865	9.906.642	2,29%	427.756.762
Alienacions d'inversions	-	-	10.000	10.000	0,00%	30.084	-20.084	-66,76%	10.000
Transferències de capital	-	-	-	-	0,00%	-	-	0,00%	-
Ingressos de capital	-	-	10.000	10.000	0,00%	30.084	-20.084	-66,76%	10.000
Actius financers	560.204	560.204	175.114	-385.090	31,26%	3.521.053	-3.345.938	-95,03%	147.747
Passius financers	369.680.001	369.680.001	373.704.936	4.024.935	101,09%	231.484.388	142.220.548	61,44%	374.695.455
Variació d'actius i passius financers	370.240.205	370.240.205	373.880.050	3.639.845	100,98%	235.005.440,60	138.874.609	59,09%	374.843.202
Pressupost d'ingressos	815.011.256	815.011.256	816.105.557	1.094.301	100,13%	667.344.389	148.761.160	22,29%	802.809.965

Font: Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

	Pressupost inicial	Modificacions Pressupostaries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Reconduït a l'exercici 2020	Pagat exercici
Despeses de personal	119.202.031	1.187.870	120.389.900	117.837.112	2.552.788	97,98%	114.874.954	2.962.157	2,58%	66.500	113.326.062
Consums de béns corrents i serveis	52.370.683	-16.726	52.354.157	44.549.006	7.805.150	85,09%	49.956.638	-5.407.632	-10,82%	831.810	39.161.576
Despeses financeres	13.372.765	83	13.372.849	12.410.964	961.885	92,81%	13.069.452	-658.488	-5,04%	-	7.780.820
Transferències corrents	214.861.456	6.041.550	221.023.005	209.004.637	12.018.368	94,56%	211.241.800	-2.239.963	-1,08%	649.192	202.567.423
Despeses corrents	389.927.134	7.212.777	407.139.911	383.801.719	23.338.192	94,27%	389.142.544	-5.349.925	-1,37%	1.347.502	362.835.881
Inversions reals	43.054.318	26.808.273	69.862.592	45.173.410	24.689.182	64,56%	38.058.582	7.114.848	18,69%	19.827.501	36.004.556
Transferències de capital	14.927.047	4.162.924	19.089.971	9.860.238	9.229.733	51,65%	7.338.259	2.521.979	34,37%	6.841.079	8.380.782
Despeses de capital	57.981.366	30.971.197	88.952.563	55.033.648	33.918.915	61,87%	45.398.821	9.636.827	21,23%	26.668.580	44.385.338
Actius financers	813.893	783.945	1.597.838	1.240.691	357.147	77,65%	509.613	731.078	143,46%	-	792.719
Passius financers	356.288.864	-	356.288.864	356.219.028	69.836	99,98%	237.033.253	119.185.775	50,28%	6.342	355.984.362
Variació d'actius i passius financers	357.102.756	783.945	357.886.702	357.459.719	426.983	99,88%	237.542.865,89	119.916.853	50,48%	6.342	356.777.081
Pressupost de despeses	815.011.256	38.967.919	853.979.175	796.295.086	57.684.090	93,25%	672.082.331	124.212.755	18,48%	28.022.424	763.998.300

Font: Govern
(Imports en euros)

Resultat pressupostari

	Pressupost inicial	Modificacions Pressupostaries	Pressupost final 2019	Liquidat exercici	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat/ Pagat exercici
Ingressos corrents	444.771.051	-	444.771.051	442.215.507	99,43%	432.308.865	9.906.642	2,29%	427.756.762
Despeses de funcionament ¹	- 386.554.369	- 7.212.694	- 393.767.062	- 371.390.755	94,32%	- 376.073.193	4.682.438	-1,25%	- 355.055.061
Ingressos de capital	-	-	-	10.000	0,00%	30.084	-	-66,76%	10.000
Despeses de capital	- 57.981.366	- 30.971.197	- 88.952.563	- 55.033.648	61,87%	- 45.398.821	- 9.636.827	21,23%	- 44.385.338
Superàvit o dèficit de gestió	235.317	- 38.183.891	- 37.948.574	15.801.104	-41,64%	10.868.935	4.932.169	45,38%	28.326.364
Despeses financeres	- 13.372.765	- 83	- 13.372.849	- 12.410.964	92,81%	- 13.069.452	658.488	-5,04%	- 7.780.820
Superàvit o dèficit de caixa	- 13.137.449	- 38.183.974	- 51.321.423	3.390.140	-6,61%	- 2.200.517	5.590.657	-254,06%	20.545.544
Actius financers (ingressos)	560.204	-	560.204	175.114	31,26%	3.521.053	- 3.345.938	-95,03%	147.747
Passius financers (ingressos)	369.680.001	-	369.680.001	373.704.936	101,09%	231.484.388	142.220.548	61,44%	374.695.455
Actius financers (despeses)	- 813.893	- 783.945	- 1.597.838	- 1.240.691	77,65%	- 509.613	- 731.078	143,46%	- 792.719
Passius financers (despeses)	- 356.288.864	-	- 356.288.864	- 356.219.028	99,98%	- 237.033.253	- 119.185.775	50,28%	- 355.984.362
Variació d'actius i passius financers	13.137.449	- 783.945	12.353.503	16.420.331	132,92%	- 2.537.425	18.957.756	-747,13%	18.066.121
Resultat pressupostari	-	0	- 38.967.919	19.810.471	-50,84%	- 4.737.942	24.548.413	-518,12%	38.511.665

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat, s'han posat de manifest les observacions següents:

Estalvi net pressupostari negatiu

L'indicador de l'estalvi net reflecteix la capacitat del pressupost de generar excedents derivats de les activitats ordinàries, les quals queden recollides en els capítols pressupostaris de l'I al V, una vegada descomptades les quantitats que s'han de destinar a satisfer la despesa financera i el retorn dels préstecs i crèdits amb venciment a l'exercici.

Aquests excedents són, en el cas de produir-se, els que el Govern pot destinar a l'autofinançament d'inversions o d'altres despeses de capital o a atendre el servei del deute de noves operacions d'endeutament que es proposi formalitzar.

Tal i com es posa de manifest en el quadre següent, la liquidació de l'exercici presenta un estalvi net negatiu. Els imports següents són els que deriven dels estats financers i pressupostaris retuts, sense incloure-hi l'efecte de les observacions que es detallen en el transcurs de l'informe les quals no les atenuarien.

Concepte	2019 Import	2018 Import
Ingressos corrents exercici	442.216	432.309
Despeses corrents exercici (cap. I, II i IV)	-371.391	-376.073
Estalvi brut	70.825	56.236
Obligacions reconegudes (cap. III i IX)	-368.630	-250.102
Estalvi net	-297.805	-193.866
<i>Percentatge sobre Ingressos corrents</i>	<i>-67,34%</i>	<i>-44,84%</i>

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en milers d'euros)

L'estalvi net negatiu s'ha incrementat en 103.939 milers d'euros, el que representa un 53,61%. Aquest increment es degut principalment a l'increment de les obligacions reconegudes corresponents a les operacions d'endeutaments vigents en l'exercici 2019.

Aquest estalvi net pressupostari negatiu obliga al Govern al refinançament permanent del seu endeutament. Per la seva part, donat que aquestes operacions es formalitzen majoritàriament a curt termini, com s'observa a la nota 2.4, comporten romanents de tresoreria negatius que es tradueixen en una liquiditat supeditada a la formalització d'operacions de tresoreria en el molt curt termini.

2.2.1. Impostos directes i indirectes

El resum dels imports registrats en el capítol d'impostos directes figura en el quadre següent:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Sobre la renda	81.729.611	81.729.611	88.030.739	6.301.129	107,71%	84.325.463	3.705.277	4,39%	86.689.720
Impost sobre la renda	35.499.349	35.499.349	41.196.322	5.696.973	116,05%	40.069.638	1.126.603	2,81%	40.292.684
Impost s/Plusvàlues immobiliàries	3.625.598	3.625.598	4.275.462	649.864	117,92%	5.038.905	- 763.443	-15,15%	3.065.909
Impost s/ Renda Persones Físiques (IRPF)	31.873.751	31.873.751	36.920.860	5.047.109	115,83%	35.030.733	1.890.127	5,40%	37.226.775
Impost Societats/Activit. econòmiques	37.270.425	37.270.425	39.382.396	2.111.972	105,67%	37.371.417	2.010.979	5,38%	39.120.514
Impost sobre societats	37.270.425	37.270.425	39.365.355	2.094.930	105,62%	37.367.186	1.998.169	5,35%	39.097.599
Activitats econòmiques	-	-	17.041	17.041	-	4.231	12.810	302,79%	22.915
Impost sobre la renda no residents	8.959.837	8.959.837	7.452.021	- 1.507.816	83,17%	6.884.407	567.614	8,24%	7.276.523
Persones jurídiques (IRNR)	8.959.837	8.959.837	7.452.021	- 1.507.816	83,17%	6.884.407	567.614	8,24%	7.276.523
Altres impostos directes	30.333	30.333	40.239	9.906	132,66%	35.860	4.379	12,21%	40.239
S. act. que vulguin obrir fins a 24h	30.333	30.333	40.239	9.906	132,66%	35.860	4.379	12,21%	40.239
Total	81.759.944	81.759.944	88.070.978	6.311.034	107,72%	84.361.323	3.709.655	4,40%	86.729.959

Font: Govern
(Imports en euros)

El resum dels imports registrats en el capítol d'impostos indirectes es mostra en el quadre següent:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Sobre tans. patrim. i act. jurid. doc.	3.043.047	3.043.047	2.271.392	- 771.654	74,64%	2.548.901	- 277.509	-10,89%	2.270.341
Impost s/transmiss. patrim. Immobill.	3.043.047	3.043.047	2.271.392	- 771.654	74,64%	2.548.901	- 277.509	-10,89%	2.270.341
Sobre el consum	136.878.439	136.878.439	129.629.145	- 7.249.294	94,70%	125.442.578	4.186.566	3,34%	121.707.900
IMI	-	-	2	2	-	-	2	-	2
IGI	136.878.439	136.878.439	129.629.143	- 7.249.295	94,70%	125.442.578	4.186.565	3,34%	121.706.786
Sobre serveis	3.393.994	3.393.994	3.270.122	- 123.872	96,35%	3.026.397	243.725	8,05%	3.360.202
ISI Assegurances	3.393.994	3.393.994	3.270.122	- 123.872	96,35%	3.026.397	243.725	8,05%	3.219.782
Impostos especials	47.238.420	47.238.420	47.295.808	57.388	100,12%	47.465.161	- 169.354	-0,36%	47.295.807
Impostos especials	47.238.420	47.238.420	47.295.808	57.388	100,12%	47.465.161	- 169.354	-0,36%	47.295.807
Sobre el tràfic exterior	112.124.579	112.124.579	103.566.206	- 8.558.373	92,37%	108.704.393	- 5.138.187	-4,73%	103.566.157
Taxa al consum	111.489.945	111.489.945	102.325.199	- 9.164.746	91,78%	107.665.808	- 5.340.609	-4,96%	102.325.151
Tarifa Exterior Comuna (TEC)	618.805	618.805	1.210.709	591.905	195,65%	1.033.362	177.347	17,16%	1.210.709
Antidumping	15.829	15.829	30.298	14.468	191,40%	5.223	25.075	480,10%	30.298
Sobre el joc	1.305.377	1.305.377	995.637	- 309.740	76,27%	1.053.715	- 58.078	-5,51%	947.663
Sobre el Joc del Bingo	1.305.377	1.305.377	970.385	- 334.991	74,34%	1.036.634	- 66.249	-6,39%	926.609
Impost s/ Joc d'atzar	-	-	25.252	25.252	-	17.081	8.171	47,84%	21.054
Total	303.983.855	303.983.855	287.020.310	- 16.963.545	94,42%	288.241.146	- 1.212.836	-0,42%	279.160.217

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.2. Taxes i altres ingressos

El resum dels imports retuts en el període fiscalitzat és:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Taxes	14.136.052	14.136.052	16.051.067	1.915.016	113,55%	15.537.558	513.510	3,30%	12.592.388
Taxa d'activitats econòmiques	6.730.915	6.730.915	7.131.136	400.221	105,95%	6.938.630	192.506	2,77%	4.627.929
Taxa vehicles	5.179.148	5.179.148	5.675.649	496.501	109,59%	5.283.535	392.115	7,42%	4.734.455
Taxa judicial	729.000	729.000	768.687	39.688	105,44%	663.105	105.582	15,92%	768.687
Taxa marques	397.942	397.942	412.004	14.062	103,53%	598.565	- 186.561	-31,17%	411.838
Taxa sol·licituds de treball	1.033.212	1.033.212	1.987.493	954.281	192,36%	1.978.047	9.446	0,48%	1.980.361
Taxa Salut animal	47.825	47.825	51.996	4.171	108,72%	52.472	- 476	-0,91%	49.722
Altres taxes	18.011	18.011	24.103	6.091	133,82%	23.205	898	3,87%	19.395
Prestacions de serveis	4.597.037	4.597.037	4.622.592	25.555	100,56%	4.516.637	105.955	2,35%	4.525.886
Legalització de documents	56.946	56.946	59.305	2.359	104,14%	55.676	3.629	6,52%	59.116
Llicències, permisos i autorit.	751.016	751.016	750.661	- 355	99,95%	751.902	- 1.242	-0,17%	760.363
Serveis sanitaris	312.138	312.138	491.373	179.235	157,42%	491.974	- 602	-0,12%	489.697
Certificats	84.062	84.062	352.194	268.131	418,97%	168.206	183.987	109,38%	351.166
Carnets escolars	1.064.176	1.064.176	1.007.325	- 56.851	94,66%	1.026.380	- 19.055	-1,86%	980.109
Passaports	414.568	414.568	205.782	- 208.786	49,64%	134.436	71.346	53,07%	204.603
Inscripcions en registre	1.498.386	1.498.386	1.487.438	- 10.948	99,27%	1.529.395	- 41.957	-2,74%	1.483.145
Inspeccions	-	-	4	4	-	-	4	-	4
Ús Cartografia digital	39	39	133	94	337,47%	15	118	800,00%	133
Altres serveis	415.706	415.706	268.377	- 147.328	64,58%	358.652	- 90.275	-25,17%	197.549
Venda de béns	462.082	462.082	375.388	- 86.694	81,24%	336.891	38.497	11,43%	372.636
Venda de publicacions pròpies	50.969	50.969	38.672	- 12.296	75,87%	57.410	- 18.738	-32,64%	38.621
Impresos	173.180	173.180	91.660	- 81.520	52,93%	50.245	41.414	82,42%	91.146
Fotocòpies i altres prod.repografia	5.095	5.095	5.209	114	102,23%	4.956	253	5,10%	5.249
Cartografia i fotografia aèria	34.392	34.392	51.555	17.163	149,90%	42.354	9.201	21,73%	50.358
Documentació diversa	670	670	2.099	1.429	313,28%	- 180	2.279	-1267,73%	1.352
Productes sanitaris	163.706	163.706	167.749	4.043	102,47%	149.169	18.580	12,46%	168.296
Altres béns	34.070	34.070	18.444	- 15.626	54,14%	32.937	- 14.492	-44,00%	17.615
Reintegraments	353.705	353.705	5.274.882	4.921.177	1491,32%	588.483	4.686.399	796,35%	5.285.332
De pressupost corrents	348.324	348.324	408.205	59.881	117,19%	519.864	- 111.659	-21,48%	418.655
D'exercicis tancats	5.381	5.381	4.866.677	4.861.296	90.436,83%	68.618	4.798.059	6.992,38%	4.866.677
Altres ingressos	5.819.230	5.819.230	6.766.994	947.764	116,29%	4.475.289	2.291.705	51,21%	5.305.294
Sancions	3.176.444	3.176.444	5.458.280	2.281.836	171,84%	2.785.421	2.672.839	95,96%	4.600.136
Danys i imprevistos	319.832	319.832	767.693	447.862	240,03%	432.041	335.652	77,69%	429.226
Recàrrecs	2.322.955	2.322.955	537.525	- 1.785.430	23,14%	1.248.863	- 711.338	-56,96%	270.017
Ingressos atípics	-	-	3.516	3.516	-	7.954	- 4.438	-55,80%	5.916
Total	25.368.107	25.368.107	33.090.923	7.722.816	130,44%	25.454.858	7.636.066	30,00%	28.081.536

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.3. Transferències corrents d'ingressos

El resum de les operacions que s'han registrat en el transcurs de l'exercici és el següent:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Subvencions de l'exterior		-	161	161	-	-	161	-	161
Subvencions Seguretat Vial	-	-	161	161	-	-	161	-	161
D'Empreses Públ. i altres Ent.Públ.		-	-	-	-	97	-97	-100,00%	-
Universitat d'Andorra	-	-	-	-	-	97	-97	-100,00%	-
De Corporacions locals		-	51.375	56.375	-	52.800	3.575	6,77%	52.800
Subvencions comunals	-	-	56.375	56.375	-	52.800	3.575	6,77%	52.800
Altres transferències corrents		-	49.609	49.609	-	47.062	2.547	5,41%	49.609
Comissió d'intercanvi cultural	-	-	49.609	49.609	-	47.062	2.547	5,41%	49.609
Total		-	106.145	106.145	-	99.960	6.186	6,19%	102.570

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.4. Ingressos patrimonials

Al tancament de l'exercici, la liquidació del pressupost del capítol d'ingressos patrimonials, presentava el següent resum:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
De instit.sense finalitat de lucre	24.971	24.971	247.136	222.165	989,69%	247.170	- 34	-0,01%	6.900
Interessos crèdits concedits IVP	24.971	24.971	-	24.971	-	-	-	-	6.900
Interessos de dipòsits	2.604	2.604	7.490	4.886	287,61%	10.097	- 2.607	-25,82%	7.490
De comptes corrents	701	701	324	377	46,23%	783	- 459	-58,61%	324
Interessos de diposit	1.903	1.903	7.166	5.263	376,52%	9.314	- 2.148	-23,06%	7.166
Distribució de resultats	30.823.747	30.823.747	31.376.283	552.536	101,79%	29.780.572	1.595.711	5,36%	31.376.283
Distribució de resultats de FEDA	3.823.747	3.823.747	4.376.193	552.446	114,45%	2.776.314	1.599.879	57,63%	4.376.193
Distribució de resultats STA	27.000.000	27.000.000	27.000.000	0	100,00%	27.004.258	- 4.258	-0,02%	27.000.000
Distribució resultats Casa Rossell	-	-	90	90	-	-	90	-	90
Lloguers	70.152	70.152	76.713	6.561	109,35%	40.186	36.528	90,90%	76.393
Cafeeteria Govern	7.007	7.007	6.316	691	90,13%	6.890	- 574	-8,33%	6.316
Lloguers duana	11.727	11.727	12.508	781	106,66%	11.824	684	5,79%	12.508
Places d'aparcament MI Govern	165	165	26.772	26.607	16222,27%	7.233	19.538	270,12%	26.772
Casa Rossell	13.280	13.280	6.529	6.751	49,16%	13.258	- 6.729	-50,75%	6.529
Lloguer Auditori Nacional	1.024	1.024	567	457	55,40%	730	- 163	-22,32%	247
Lloguer Pavelló 1/2 dia	-	-	-	-	-	250	- 250	-100,00%	-
Camp d'esports del MICG	-	-	200	200	-	-	200	-	200
Lloguer Residence Les Palacos	36.463	36.463	21.528	14.935	59,04%	-	21.528	-	21.528
Lloguer Casa d'Areny Plandolit	486	486	2.294	1.808	471,82%	-	2.294	-	2.294
Altres Ingressos patrimonials	2.506.341	2.506.341	1.964.130	542.211	78,37%	3.824.499	- 1.880.368	-48,64%	1.963.480
Ingressos per cessió d'ús	6.341	6.341	49.601	43.260	782,22%	31.905	17.696	55,46%	46.993
Comercialització euro	2.500.000	2.500.000	1.914.530	585.470	76,58%	3.792.594	- 1.878.064	-49,52%	1.916.467
Resultat d'operacions comercials	229.829	229.829	238.696	8.867	103,86%	232.647	6.049	2,60%	238.696
Cànon ITV	222.501	222.501	238.696	16.196	107,28%	232.647	6.049	2,60%	238.696
Cànon olis vegetals	7.329	7.329	-	7.329	-	-	-	-	-
Interessos de demora	1.500	1.500	65	1.435	4,35%	2.739	- 2.674	-97,62%	7.486
Interessos Legals	1.500	1.500	65	1.435	4,35%	2.739	- 2.674	-97,62%	7.486
Ingressos provin. inversions reals	-	-	8.636	8.636	-	13.669	- 5.033	-36,82%	15.772
Ingressos provin. inversions reals	-	-	8.636	8.636	-	13.669	- 5.033	-36,82%	15.772
Total	33.659.145	33.659.145	33.919.150	260.005	100,77%	34.151.579	- 232.429	-0,68%	33.692.481

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en sorgeixen les observacions següents:

Duplictat d'ingressos per al finançament d'inversions

En data 7 de maig de 2007, es va formalitzar el conveni entre el Govern, Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA), Andorra Telecom, SAU (Servei de Telecomunicacions d'Andorra (STA), en el moment de la signatura i Túnel d'Envalira, SA, per a "l'execució i posterior conservació i manteniment d'una galeria de serveis i evacuació paral·lela al Túnel d'Envalira".

Segons preveu el conveni esmentat, aquesta inversió es finançarà de la manera següent: un 35% a càrrec de Govern, un 15% a càrrec de l'STA i un 50% a càrrec de FEDA.

En data 11 de juny de 2008, el Govern va adjudicar les obres esmentades per un import de 21.637.163 euros. Així, en aplicació del conveni anterior i els pactes signats en data 16 de juliol de 2008, FEDA i STA van efectuar l'ingrés al Govern de la seva

contribució al finançament, d'acord amb els imports que es detallen en el quadre següent:

Entitat	% Finançament	Import
FEDA	50%	10.818.581,56
STA	15%	3.245.574,47
Total ingressos		14.064.156,03

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Simultàniament, la Llei 3/2008, de 8 d'abril, aprovà un crèdit extraordinari de 20.489.763 euros per a donar cobertura pressupostària a les inversions referides, detallant-se en la Llei que el finançament de la modificació pressupostària seria amb endeutament. Aquest endeutament, integrat en el conjunt d'operacions formalitzades durant l'exercici 2008, es va formalitzar i disposar. En conseqüència, les obres esmentades disposen d'un excés de finançament que ascendeix a 12.916.756 euros. Donat que aquests recursos no poden ser disposats lliurement per part del Govern s'hauria d'acordar un destí dels mateixos.

2.2.5. Alienació d'inversions

La liquidació del pressupost del present capítol es resumeix en el quadre adjunt:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici	
Vehicles	-	-	10.000	10.000	-	30.084	-	20.084	-66,76%	10.000
Total	-	-	10.000	10.000	-	30.084	-	20.084	-66,76%	10.000

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.6. Despeses de personal

La liquidació del pressupost del present capítol es resumeix en el quadre adjunt:

	Pressupost Inicial	Modificacions pressupost	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2020		
Retri. bás., altr. remu. alts càrrecs	3.467.805	-	47.582	3.420.224	3.308.414	111,810	96,73%	3.494.342	-	185.928	-5,32%	3.308.414	-
Remun. bàsiques i altres, pers. fix	81.743.766	728.131	82.471.897	81.139.579	1.332.318	98,38%	78.588.827	2.550.752	3,25%	81.138.579			-
Rem.bàs. agent adm.caract.indefinit	292.396	-	43.694	248.702	144.161	104,541	57,97%	48.143	96,018	188,44%	144.161		-
Rem.bàs. agent adm.caract.eventual	5.510.308	501.911	6.012.219	5.738.619	273.600	95,45%	6.232.547	-	493.928	-7,92%	5.738.619		-
Quotes seguretat social	14.614.725	-	68.669	14.546.057	14.400.831	145,226	99,00%	14.114.830	286,001	2,03%	14.400.831		-
Prestacions socials	12.493.177	116.760	12.609.937	12.534.608	75.329	99,40%	11.768.493	796.115	6,51%	8.034.608			-
Despeses socials del personal	1.079.852	1.012	1.080.865	670.900	509.965	52,82%	627.773	-	56,874	-9,06%	559.850		68.500
Total	119.292.031	1.187.870	120.389.900	117.837.112	2.552.789	97,88%	114.874.954	2.952.157	2,58%	113.326.062			66.500

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió de l'àrea es posen de manifest les següents incidències:

Enregistrament comptable de les fases de despesa

Les despeses del personal al servei del Govern es registren pressupostàriament acumulant en un sol acte les fases ACLOP.

Tot i que l'article 16.5 de la Llei 18/2019 del pressupost 2019, en establir la fiscalització de les despeses de personal en el moment previ al seu pagament, determina aquest procediment, cal tenir en compte que no es dóna el supòsit que preveu el mateix article pel qual es puguin agrupar les fases de gestió pressupostària en un sol acte administratiu, doncs els actes administratius que autoritzen la despesa i els actes que dicten el compromís de la mateixa es produeixen en moments processals molt distants, en temps, als de la liquidació, ordre de pagament i pagament material de la mateixa. Així, els primers actes tenen lloc en el moment de dur a terme els processos selectius i de contractació mentre que els segons, en el moment d'aprovació de la nòmina i el seu pagament.

Cal tenir en compte, també, que les contractacions de persones que tenen una durada superior a l'any, veuen reproduït el compromís de despesa a l'inici de cada anualitat.

Això comportaria que, atès que a l'inici de l'exercici el Govern té compromeses les despeses de personal per aquelles persones les quals presten els seus serveis a l'entitat per a tot l'exercici o, en el seu cas, fins a l'extinció del contracte, calgués comptabilitzar a l'obertura de l'exercici el corresponent compromís de la despesa.

En conseqüència, la pràctica seguida, a més de ser contrària al disposat a l'article 31 de la LGFP, provoca que el pressupost no s'utilitzi com l'eina de gestió que garanteix l'acompliment del principi d'especialitat quantitativa.

Hores extraordinàries

L'article 8.1 del Reglament de sistemes de compensació estableix que "les hores extres són la circumstància per la qual el personal de l'Administració general, de forma voluntària, autoritzada i motivada per necessitats del servei, treballa fora de la seva jornada laboral".

Així mateix, la Disposició addicional segona del reglament esmentat, estipula que el "màxim d'hores extraordinàries autoritzades i compensades amb retribució per persona és de 120 hores a l'any. El màxim d'hores extraordinàries compensades amb temps no pot sobrepassar les 80 hores de descans per any. Aquests límits no es poden excedir excepte en casos puntuals, degudament justificats, després de l'informe del Director del departament o del secretari d'Estat i amb l'aprovació de la Secretaria d'Estat de Funció Pública".

El quadre següent resumeix els treballadors pels quals s'han detectat hores extraordinàries en un nombre superior a 120 hores l'any.

Interval d'hores extres/any	Nombre de treballadors
Més de 300	8
Entre 200 i 300	20
Entre 150 i 200	27
Entre 120 i 150	13
Total	68

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

Atenent a què aquestes pràctiques són observades de manera recurrent, podrien ser indicadors de debilitats i ineficiències organitzatives. Així, s'ha observat com, en general, l'autorització i la justificació d'aquestes hores extraordinàries és posterior a la seva execució.

Registre de personal

En data 1 de febrer de 2019 va entrar en vigor la Llei 1/2019, del 17 de gener, de la funció pública, que deroga la Llei de la funció pública, el 15 de desembre del 2000, i les seves modificacions.

L'article 30 de la Llei 1/2019 estableix que tot el personal de l'Administració general ha de figurar inscrit en el Registre de personal, que depèn del ministeri competent en matèria de funció pública. Així mateix, es regula que, per reglament, el Govern ha de determinar les dades personals i de vinculació amb l'Administració que han de constar en el Registre de personal, i la relació del personal i els llocs de treball a l'Administració.

Govern hauria de promoure el reglament contemplat en la Llei 1/2019 i establir els mecanismes per tal complir amb la previsió d'aquesta Llei.

Conceptes retributius no regulats

De la revisió efectuada, s'ha observat que s'han retribuit a persones al servei de Govern conceptes en relació als quals no consta cap regulació normativa que els empari, per la qual cosa no es pot determinar la raonabilitat dels imports abonats.

En concret, aquesta incidència es posa de manifest en la retribució dels següents conceptes:

- "Pas Bombers".

Aquest concepte es retribueix al personal de Bombers pel fet d'estar al Pas de la Casa.

- "Nivo-meteo Banders" i "Nivometeorologica Banders".

2.2.7. Consum de béns corrents i serveis

El resum dels imports retuts en el període fiscalitzat és:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupost	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Lliq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. exercicis	Liquidat % Var. Lliq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2020
Lloguers	12.369.248	-	102.727	11.987.851	278.669	97,73%	13.810.833	- 1.822.982	-13,20%	10.804.728	9.997
Lloguer terrenys i béns naturals	217.220	-	217.220	201.897	15.353	92,93%	213.222	- 11.355	-5,33%	201.897	-
Cànon i prest. deriv. conc. admin.	8.364.566	-	309.914	8.054.652	8.023.097	99,61%	8.129.466	- 106.369	-1,31%	7.114.134	-
Lloguer edificis i altres construcc.	2.148.400	-	43.595	2.191.995	2.122.221	96,82%	2.049.682	72.539	3,54%	2.048.875	9.434
Lloguer de maquin. instal. i equip.	55.412	-	7.423	62.835	44.722	71,17%	54.294	- 9.571	-17,63%	42.994	-
Lloguer de material de transport	144.668	-	59.177	202.875	192.775	95,02%	2.069.710	- 1.876.935	-90,69%	179.038	49
Lloguer de mobiliari i efectes	1.787	-	1.817	3.604	3.599	99,86%	2.200	1.399	63,60%	2.117	-
Lloguer d'equipaments per a inform.	92.253	-	9.768	102.061	78.067	76,49%	72.331	5.736	7,93%	71.070	513
Lloguer altre immobilitat immaterial	1.342.315	-	65.925	1.428.240	1.320.593	92,46%	1.217.201	103.382	8,49%	1.144.101	-
Lloguer altre immobilitat material	2.557	-	482	3.038	920	30,27%	2.727	- 1.808	-66,29%	732	-
Reparació, conservació i manteniment	5.886.241	-	123.007	5.779.248	4.576.990	79,20%	5.885.680	- 1.308.691	-22,24%	3.915.985	126.484
Repar. i cons. de terrenys i béns	52.231	-	778	53.008	48.884	92,18%	49.003	- 138	-0,28%	36.623	3.073
Rep. i cons. edificis i altres cons.	560.785	-	39.030	605.815	307.082	50,69%	477.519	- 170.437	-35,69%	285.880	75.102
Repar. i cons. maquin. instal. i equip	3.659.513	-	42.990	3.616.523	3.017.576	83,44%	3.828.919	- 811.344	-21,19%	2.522.406	44.399
Rep. i conserv. material transport	468.705	-	98.608	567.314	560.278	98,76%	750.763	- 190.485	-25,37%	513.259	-
Rep. i cons. mobiliari i efectes	9.093	-	1.497	7.596	4.346	57,22%	8.762	- 4.415	-50,39%	4.123	-
Reparació i cons. d'equip. i inf.	883.013	-	29.175	912.188	632.253	69,31%	757.642	- 125.389	-16,55%	549.553	3.910
Repar. i cons. béns utilitz. gen.	-	-	-	-	-	-	1.541	- 1.541	-100,00%	-	-
Rep. i conserv. aparells mèdics	10.651	-	97	10.554	4.317	40,91%	8.393	- 2.076	-24,77%	4.045	-
Repar. i conserv. altre immobilitat	6.249	-	-	6.249	2.273	36,37%	5.138	- 2.865	-55,77%	98	-
Material, subministrament i altres	33.834.150	-	15.854	33.650.003	27.628.718	82,11%	29.817.695	- 2.188.977	-7,34%	24.107.360	494.058
Material d'oficina	803.948	-	61.070	865.018	672.973	77,80%	670.052	2.921	0,44%	595.785	23.250
Subministraments	7.671.672	-	279.709	7.951.381	6.973.618	87,70%	8.596.991	- 1.623.373	-18,88%	6.179.593	47.008
Comunicacions	1.629.047	-	82.107	1.711.154	1.526.749	89,22%	1.618.197	10.552	0,70%	1.523.393	14.166
Transport	3.918.150	-	669.236	4.587.386	4.251.693	92,68%	1.582.034	2.669.629	168,75%	3.896.882	9.405
Primes d'assegurances	1.321.454	-	2.798	1.324.252	1.236.495	93,37%	1.213.087	23.408	1,93%	1.235.533	6.920
Tributs	2.217	-	286	2.504	1.997	79,78%	3.059	- 1.058	-34,64%	1.997	-
Altres serveis	6.071.359	-	625.505	5.445.854	4.025.952	73,93%	6.529.715	- 2.502.763	-38,33%	3.745.762	183.003
Treballs realitzats per altres empr.	12.190.552	-	455.399	11.735.153	8.928.667	76,08%	9.621.971	- 693.303	-7,21%	6.920.496	210.307
Imprevistos o insuficiències	25.750	-	1.550	27.300	10.602	38,84%	85.592	- 74.990	-87,61%	7.937	-
Indemnitzacions per serveis	711.244	-	52.859	658.385	355.447	53,99%	442.429	- 86.982	-19,66%	333.503	1.271
Reemborsament de dies	332.358	-	42.550	289.809	118.754	40,98%	153.326	- 34.572	-22,55%	108.104	-
Locomoció	378.885	-	10.309	368.576	236.693	64,22%	289.103	- 52.410	-18,13%	225.369	1.271
Total	52.370.883	-	16.726	52.354.157	44.549.006	70,05%	49.956.638	- 5.407.632	-10,82%	39.161.576	631.810

Font: Govern
(Imports en euros)

El detall dels conceptes amb major volum de despesa és el següent:

DESCRIPCIÓ SUBCONCEPTE		PRESSUPOST INICIAL 2019	MODIF.	(1) PRESSUPOST FINAL 2019	(2) LIQUIDAT 2019	VARIACIÓ (3)=(2)-(1)	% EXECUCIÓ (2)/(1)
201	Cànon i préstecs derivats concessions adminis.	8.364.566	-309.914	8.054.652	8.023.097	-31.555	99,61%
	20100 CTRA, S.A	4.057.860	-83.022	3.974.838	3.967.940	-6.898	99,83%
	20101 Escorxador Nacional d'Andorra (ENA)	248.638	-	248.638	248.638	-	100,00%
	20102 Línia Bus Exprés	846.068	-290.990	555.077	555.077	-	100,00%
	20103 Estacions Depuradores d'Aigües Residuals	3.200.000	49.949	3.249.949	3.225.573	-24.376	99,25%
	20104 Ús de la propietat industrial	12.000	14.150	26.150	25.869	-281	98,93%
213	Reparació i cons. maquinaria, instal·lacions i equipaments	3.659.513	-42.990	3.616.523	3.017.576	-598.947	83,44%
	21300 Reparació i cons. maq, instal·lacions i equipaments	3.659.513	-42.990	3.616.523	3.017.576	-598.947	83,44%
221	Subministraments	7.671.672	279.709	7.951.381	6.973.618	-977.763	87,70%
	22100 Energia elèctrica	2.099.040	69.188	2.168.228	2.045.811	-122.417	94,35%
	22110 Aigua	129.119	19.880	148.999	130.194	-18.805	87,38%
	22120 Carburants per a loc.	411.813	5.430	417.243	370.439	-46.804	88,78%
	22130 Carburants per a calef.	1.323.803	50.342	1.374.145	1.247.284	-126.861	90,77%
	22140 Vestuari	422.263	-14.026	408.236	292.033	-116.203	71,54%
	22150 Productes alimentaris	349.291	-11.002	338.289	289.953	-48.337	85,71%
	22155 Animals vius	20.215	-3.596	16.619	10.608	-6.011	63,83%
	22160 Productes farm i sanitaris	782.251	33.270	815.522	685.130	-130.392	84,01%
	22161 Anàlisis clíniques	79.000	28.887	107.887	74.979	-32.908	69,50%
	22170 Primeres mat., func. i serveis	43.200	-9.974	33.226	29.322	-3.903	88,25%
	22175 Encunyació moneda Euro	1.000.492	-33.000	967.492	836.319	-131.173	86,44%
	22180 Productes de neteja	25.747	6.462	32.210	24.861	-7.348	77,19%
	22185 Material esportiu	12.230	-5.686	6.544	4.660	-1.884	71,21%
	22190 Altres subministraments	973.208	143.533	1.116.741	932.025	-184.717	83,46%
223	Transport	3.918.150	669.236	4.587.386	4.251.663	-335.723	92,68%
	22300 Transport mercaderies	200.635	15.316	215.950	146.138	-69.812	67,67%
	22310 Missatgers	42.258	20.030	62.287	37.146	-25.142	59,64%
	22320 Col·lectiu persones	1.492.342	-6.451	1.485.891	1.283.360	-202.531	86,37%
	22330 Altres transports	116.166	-23.489	92.677	54.474	-38.204	58,78%
	22340 Transport Helicòpter	2.066.750	663.831	2.730.580	2.730.545	-36	100,00%
226	Altres serveis	6.071.359	-625.505	5.445.854	4.025.952	-1.419.902	73,93%
	22610 At. protocol. i de represent.	1.306.262	-461.434	844.828	569.402	-275.425	67,40%
	22620 Divulgació i pub.	423.791	-20.274	403.517	275.750	-127.767	68,34%
	22621 Traduccions i correc.	279.495	-51.738	227.757	91.235	-136.522	40,06%
	22630 Jurisdicció i conten.	580.980	393.025	974.005	865.939	-108.066	88,90%
	22631 Execucions SAIG	8.585	3.562	12.147	3.201	-8.947	26,35%

	22635 Repatriació de Nac.	2.000	336	2.336	1.336	-1.000	57,19%
	22640 Despeses serv. sanit.	396.169	-28.644	367.525	249.570	-117.955	67,91%
	22650 Despeses de comunitat	102.846	330	103.176	83.889	-19.287	81,31%
	22660 Reunions, conf. i curssets	887.577	-570.045	317.532	147.995	-169.537	46,61%
	22670 Publicitat i propaganda	335.123	102.001	437.124	310.221	-126.903	70,97%
	22680 Promoció cultural	769.240	-25.543	743.697	615.825	-127.872	82,81%
	22681 Promoció educativa	95.697	-7.398	88.299	44.819	-43.480	50,76%
	22682 Promoció turística	-	452	452	451	-1	99,80%
	22683 Promoció esportiva	788.948	-51.778	737.170	729.355	-7.815	98,94%
	22684 Promoció social	51.800	-4.934	46.866	28.266	-18.600	60,31%
	22690 Altres despeses	42.845	96.578	139.423	8.698	-130.725	6,24%
227	Treballs real. per altres empreses	12.190.552	-455.399	11.735.153	8.928.667	-2.806.486	76,08%
	22700 Treb. realit. per empre. de neteja i sanejament	2.403.210	107.588	2.510.798	2.292.122	-218.676	91,29%
	22710 Treballs realitzats per empreses de seguretat	373.159	26.912	400.071	318.248	-81.823	79,55%
	22720 Treb. realit. per empre. de valoracions i peritatges	342.948	99.220	442.168	306.060	-136.108	69,22%
	22730 Treb. realit. per empre. de processament de dades	555.146	52.314	607.460	480.862	-126.598	79,16%
	22735 Treb. realit. per empre. de pàgines WEB	93.978	4.200	98.178	87.301	-10.877	88,92%
	22740 Treb. realit. per empre. impressions i publicacions	35.486	7.446	42.933	18.892	-24.041	44,00%
	22760 Treb. realit. per empre. estudis i treballs tècnics	7.109.693	-782.536	6.327.157	4.236.918	-2.090.238	66,96%
	22790 Altres treballs a l'ext.	1.276.933	29.457	1.306.390	1.188.265	-118.125	90,96%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.2.8. Transferències i subvencions atorgades

El resum de les operacions pressupostàries de les transferències que s'han produït durant l'exercici fiscalitzat és el següent:

Transferències corrents

Els imports liquidats al tancament de l'exercici per transferències corrents són:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupost	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2020	
Als copríncips	707.508	-	707.508	707.508	-	100,00%	707.508	-	0,00%	707.508	-	
A l'Administració de l'Estat	7.906.855	96.014	8.002.869	8.002.869	0	100,00%	7.838.105	164.764	2,10%	7.474.985	-	
Transferències a entitats parapúbliques	64.436.373	3.585.329	68.031.701	60.142.485	7.889.216	88,40%	59.313.625	828.860	1,40%	58.263.138	147.944	
A organismes autònoms administratius	1.991.404	60.000	2.051.404	2.046.817	4.587	99,78%	1.845.619	201.198	10,90%	2.046.817	-	
A fundacions públiques	792.000	-	792.000	791.999	1	100,00%	850.000	-	-6,82%	791.999	-	
A empreses públiques amb forma de SA	20.808.528	-	20.808.528	20.808.528	-	100,00%	20.886.623	-	-0,37%	20.423.013	-	
A corporacions locals	58.976.848	3.255	58.980.103	58.514.573	465.530	99,21%	64.539.190	-	-6,024.616	-9,33%	58.514.573	-
A empreses privades	4.034.509	2.310.472	6.344.981	5.819.349	525.633	91,72%	3.799.910	2.019.439	53,14%	4.944.146	207.421	
A famílies i instituc. sense finalitat de lucre	52.583.204	-	52.583.204	49.736.472	2.772.208	94,72%	49.329.612	406.860	0,82%	47.059.734	293.827	
A l'exterior	2.744.227	51.004	2.795.231	2.434.037	361.194	87,08%	2.131.406	302.628	14,20%	2.341.509	-	
Total	214.981.456	6.041.550	221.023.006	209.004.637	12.018.368	94,56%	211.241.600	-	2.236.963	-1,06%	202.567.423	845.192

Font: Govern
(Imports en euros)

Transferències de capital

Els imports pressupostats i liquidats al tancament de l'exercici són:

	Pressupost	Modificacions	Pressupost	Liquidat	Dif. Press.	% Liq./	Liquidat exerc.	Var. Liquidat	% Var. Liq.	Pagat	Reconduït a	
	Inicial	pressupost	final	exercici	final i realitzat	pressupost	anterior	exercicis	exercicis	exercici	l'exercici 2020	
Consell General	52.530	-	52.530	52.530	-	100,00%	79.492	-	-26,96%	52.530	-	
Consell Superior de la Justícia	3.259	23.941	27.200	23.941	3.259	88,02%	148.700	-	-63,90%	23.941	-	
A entitats parapúbliques	5.123.160	503.375	5.716.535	2.872.482	2.844.053	50,26%	1.916.195	956.287	49,91%	2.508.007	2.275.521	
A organismes autònoms administratius	4.490	2.475	6.965	5.344	1.621	76,72%	999	4.345	435,09%	3.188	-	
A empreses públiques amb forma SA	348.226	79.000	427.226	427.085	142	99,97%	310.191	116.893	37,68%	107.546	-	
Corporacions locals	3.586.000	947.137	4.533.137	1.819.150	2.713.987	40,13%	1.703.829	115.321	6,77%	1.456.827	2.388.492	
Organismes autònoms administratius	3.600	-	3.600	3.600	-	100,00%	3.600	-	-	3.600	-	
A empreses privades	300.000	-	300.000	-	300.000	-	52.197	-	-100,00%	-	-	
A famíli i instituc sense fin. lucre	2.305.792	2.516.095	4.822.777	1.516.107	3.306.671	31,44%	2.099.747	-	-583.641	-27,60%	1.381.143	2.167.066
A l'exterior	3.200.000	-	3.200.000	3.140.000	60.000	98,13%	1.023.307	2.116.693	206,85%	2.844.000	-	
Total	14.927.047	4.162.924	19.089.971	9.869.238	9.229.733	51,65%	7.338.259	2.521.979	34,37%	8.380.782	6.841.079	

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquestes operacions es desprenen les observacions següents:

Control financer de les subvencions

El reglament de control pressupostari per a l'exercici 2019 limita la fiscalització de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost, als supòsits que la intervenció consideri oportú, i no de forma sistemàtica.

A la pràctica, es constata que no està implantat el mecanisme de control que preveu la LGFP, el control financer, el qual permet garantir que les subvencions i ajuts atorgats s'han obtingut de forma adequada i correcta, que s'ha donat compliment a les obligacions de gestió i aplicació dels mateixos per part dels beneficiaris, l'adequat i correcte finançament de les activitats subvencionades i la realitat i regularitat de les operacions que s'han finançat amb els ajuts.

Explotació concessió bus exprés

En data 7 de setembre de 2006 es va formalitzar el contracte per la prestació del servei en concessió administrativa del projecte de línia ràpida de bus entre Sant Julià de Lòria i Andorra la Vella, vigents fins l'1 de setembre de 2019. Aquest contracte comporta diferents acords sobre els ingressos i despeses de la gestió del servei en funció dels quals s'estableix la contraprestació econòmica de l'explotació del servei.

No tenim constància de la justificació de les obligacions contractuals del concessionari i la seva revisió per part del Govern, especialment les recollides en l'article 11 del contracte i dels plecs de prescripcions.

Cal indicar que en l'exercici 2019 el Govern ha enregistrat la subvenció al dèficit del servei concessionat, des del mes de gener fins a la finalització del contracte, com una prestació de serveis del capítol II de l'estat de despeses del pressupost quan, atenent a la seva naturalesa de subvenció, s'hauria d'enregistrar amb càrrec al capítol IV del mateix.

2.2.9. Inversions reals

El resum de les operacions pressupostàries de les inversions que s'han produït durant l'exercici fiscalitzat és el següent:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupost	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2020
Inversions noves	30.022.107	22.308.078	52.330.185	35.584.881	16.745.323	68,00%	27.080.484	8.504.377	31,40%	28.601.921	14.670.384
Terrenys i béns naturals	-	671.397	671.397	572.993	98.404	85,34%	55.269	516.704	917,96%	-	95.402
Edifici i altres construccions	13.582.103	4.955.714	18.437.817	15.189.541	3.248.276	82,38%	8.974.715	6.214.826	69,25%	12.602.281	2.950.139
Maquinària, instal·lacions i equip.	1.545.203	369.930	1.915.132	1.065.042	850.090	55,61%	924.450	140.592	15,21%	854.107	242.143
Material de transport	606.405	167.876	864.282	272.931	591.351	31,58%	86.948	185.083	213,00%	207.986	546.881
Mobiliari i estris	338.397	633.221	969.618	442.650	526.968	45,65%	422.976	19.673	4,65%	237.422	137.290
Equip. per a proces. d'informació	722.556	29.747	752.302	608.006	144.297	80,82%	522.238	85.768	16,42%	404.965	56.908
Béns destinats a l'ús general	10.092.017	12.350.009	22.442.027	14.668.868	7.573.158	66,25%	12.843.926	2.024.943	15,77%	12.401.951	7.090.055
Altres immobilitzats materials	299.532	342.691	639.222	494.257	144.965	77,32%	481.307	12.950	2,69%	394.510	65.033
Estudis i projectes d'inversió	2.750.896	2.887.493	5.638.388	2.070.573	3.567.815	36,72%	2.767.635	697.061	25,19%	1.498.696	2.886.473
Inversions de reposició	9.298.739	2.778.596	12.069.746	6.791.229	5.268.526	55,52%	7.639.764	838.544	-12,28%	5.449.988	4.243.244
Condicionament de terrenys	-	401.601	401.601	254.887	146.714	63,47%	448.824	193.037	-43,21%	254.887	146.714
Edificis i altres construccions	4.145.620	836.722	4.982.342	2.801.806	2.180.537	56,23%	2.947.435	145.629	-4,94%	2.560.686	1.769.486
Maquinària, instal·lacions i equip.	3.120.677	174.872	3.295.549	905.208	2.039.599	30,76%	2.102.143	1.185.938	-56,89%	475.708	1.758.795
Material de transport	659.000	878.807	1.537.807	1.059.498	478.309	68,90%	258.629	800.870	309,66%	1.024.549	310.297
Mobiliari i estris	75.349	17.151	92.500	64.103	28.398	69,30%	73.256	9.154	-12,50%	51.228	6.365
Equipaments per a proces. d'inform.	199.524	31.393	230.917	112.841	118.077	48,87%	377.758	264.917	-70,13%	112.841	37.186
Béns destinats a l'ús general	1.033.580	785.393	1.818.973	1.472.517	346.456	80,95%	1.424.544	47.972	3,37%	950.218	183.355
Béns mobles d'interès hist.art.cult	25.000	-	25.000	13.610	11.390	54,44%	7.175	6.435	89,68%	12.950	11.045
Altres immobilitzats materials	40.000	5.200	45.200	15.754	19.046	45,27%	-	15.754	-	6.900	-
Immobilitzats immaterials	3.733.462	1.729.200	5.462.661	2.887.329	2.575.333	52,86%	3.338.316	469.986	-13,51%	1.952.667	1.513.873
Immobilitzats immaterials	3.733.462	1.729.200	5.462.661	2.887.329	2.575.333	52,86%	3.338.316	469.986	-13,51%	1.952.667	1.513.873
Total	43.654.318	26.896.273	69.862.592	45.173.410	24.689.182	64,66%	38.858.562	7.114.848	18,09%	36.004.556	19.827.501

Font: Govern
(Imports en euros)

L'estat d'execució dels crèdits destinats a inversions es detalla a continuació:

2019	Crèdits	%
Crèdits inicials i plurianuals	43.055	61,63%
Crèdits reconduïts i modificacions de pressupost	26.808	38,37%
Total pressupost	69.863	100,00%
Crèdits liquidats	45.173	
% execució	64,66%	

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en milers d'euros)

Del quadre anterior en deriva una execució baixa del pressupost d'inversions, relativa als projectes que s'han pressupostat, atenent al volum de plurianuals votats i projectats.

2.2.10. Actius financers

La liquidació del pressupost d'ingressos en el seu capítol d'actius financers presenta el següent detall:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
A curt termini	9.397	9.397	685	- 8.712	7,29%	-	685	-	2.033
Crèdits emancipació	9.397	9.397	685	- 8.712	7,29%	-	685	-	2.033
Préstecs a mig i llarg termini	85.193	85.193	10.658	- 74.536	12,51%	39.149	- 28.491	-72,78%	18.714
Crèdits als estudiants	80.783	80.783	10.658	- 70.126	13,19%	39.149	- 28.491	-72,78%	17.920
Crèdit fiança	4.410	4.410	-	4.410	-	-	-	-	794
Devolució de fiances	201.426	201.426	67.816	- 133.610	33,67%	1.993	65.823	3303,45%	31.044
Devolució de fiances	201.426	201.426	64.170	- 137.256	31,86%	-	64.170	-	26.152
Devolució de dipòsits	-	-	3.646	3.646	-	1.993	1.654	82,99%	4.893
Romanents de tresoreria	264.188	264.188	95.956	- 168.233	36,32%	3.479.911	- 3.383.956	-97,24%	95.956
Romanents de tresoreria	264.188	264.188	95.956	- 168.233	36,32%	3.479.911	- 3.383.956	-97,24%	95.956
Total	560.204	560.204	175.114	- 385.090	31,26%	3.521.053	- 3.345.938	-95,03%	147.747

Font: Govern
(Imports en euros)

La liquidació del pressupost de despeses en el seu capítol d'actius financers presenta el següent detall:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupost	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2020
Adquisició d'acions del sector púb.	100.000	-	100.000	-	100.000	-	49.000	- 49.000	-100,00%	-	-
Constitució de dipòsits	456.393	5.000	471.393	458.446	14.947	98,83%	450.657	5.789	1,28%	8.474	-
Constitució de fiances	247.500	400	247.900	5.700	242.200	2,30%	9.956	- 4.255	-42,75%	5.700	-
Aport. Capital Fundació Cinema Iberoamericana	-	778.545	778.545	778.545	-	100,00%	-	778.545	-	778.545	-
Aport. extr. Gov. comp. pér. acum.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	813.893	783.945	1.597.838	1.240.891	357.147	77,65%	509.613	731.078	143,46%	792.719	-

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.11. Passius financers i despeses financeres

La liquidació del pressupost d'ingressos en el seu capítol de passius financers presenta el següent detall:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Deute públic	348.290.000	348.290.000	348.436.000	146.000	100,04%	222.305.750	126.130.250	56,74%	348.436.000
Deute Públic	348.290.000	348.290.000	348.436.000	146.000	100,04%	222.305.750	126.130.250	56,74%	348.436.000
Préstecs c/t entitats privades	18.796.966	18.796.966	21.907.809	3.110.843	116,55%	3.652.277	18.255.532	499,84%	21.907.809
Préstecs rebuts c/t de fora SP	18.796.966	18.796.966	21.907.809	3.110.843	116,55%	3.652.277	18.255.532	499,84%	21.907.809
Fiances	93.034	93.034	140.496	47.462	151,02%	277.090	- 136.594	-49,30%	73.084
Fiança de concursos i subhastes	93.034	93.034	140.496	47.462	151,02%	277.090	- 136.594	-49,30%	73.134
Encunyació euros andorrans	2.500.000	2.500.000	3.220.630	720.630	128,83%	5.249.271	- 2.028.641	-38,65%	4.278.562
Encunyació Euros	2.500.000	2.500.000	3.220.630	720.630	128,83%	5.249.271	- 2.028.641	-38,65%	4.278.562
Total	369.680.001	369.680.001	373.704.936	4.024.935	101,09%	231.484.388	142.220.548	61,44%	374.695.455

Font: Govern
(Imports en euros)

La liquidació del pressupost de despeses en el seu capítol de passius financers presenta el següent detall:

	Pressupost Inicial	Modificacions pressupost	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2020
Amortització de deute públic	348.290.000	-	348.290.000	348.290.000	-	100,00%	197.389.000	150.901.000	76,45%	348.290.000	-
Amortitz. préstecs c/termini del sector públic	45.000	-	45.000	-	45.000	-	-	-	-	-	-
Amortització préstecs llarg termini -CTRASA-	2.508.146	-	2.508.146	2.508.146	-	100,00%	2.304.047	204.099	8,86%	2.290.914	-
Amortització préstecs c/ll. s. privat	-	-	-	-	-	-	32.125.368	- 32.125.368	-100,00%	-	-
Amortització préstecs ll. s. privat	5.433.338	-	5.433.338	5.420.882	12.456	99,77%	5.214.838	206.044	3,95%	5.403.448	6.342
Devolució de fiances	12.380	-	12.380	-	12.380	-	-	-	-	-	-
Total	356.288.864	-	356.288.864	356.219.028	69.836	99,98%	237.033.253	119.185.775	50,28%	355.984.362	6.342

Font: Govern
(Imports en euros)

La liquidació del pressupost de despeses financeres presenta el següent detall:

	Pressupost Inicial	Modificacions pressupost	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2020
Interessos de deute públic	6.511.925	-	6.511.925	6.252.346	259.578	96,01%	5.835.908	416.438	7,14%	3.028.139	-
Interessos de préstecs	5.111.775	-	5.111.775	5.007.221	104.555	97,95%	5.527.928	- 520.708	-9,42%	3.601.373	-
Interessos de comptes corrents	930.000	-	930.000	412.231	517.769	44,33%	521.479	- 109.248	-20,95%	412.231	-
Altres despeses financeres	810.065	83	819.149	739.168	79.982	90,24%	1.172.668	- 433.502	-36,97%	739.077	-
Total	13.372.765	83	13.372.849	12.410.964	961.885	92,81%	13.069.452	- 658.488	-5,04%	7.780.820	-

Font: Govern
(Imports en euros)

Veure nota 2.3.12.

De la revisió d'aquestes operacions es desprenen les observacions següents:

Incorrecte registre pressupostari d'interessos meritats no vençuts

El Govern ha enregistrat pressupostàriament com a despesa liquidada interessos meritats no vençuts de préstecs i bons per import total de 4.630.055 euros. Atenent al que disposa el principi d'anualitat, regulat a l'article 14 de la LGFP i el que disposa l'article 31.d) de la LGFP, i en no ser exigibles a l'administració fins al venciment no són susceptibles de ser reconegudes aquestes obligacions. En conseqüència, la despesa financera de la liquidació del pressupost de l'exercici estaria sobrevalorada en l'import indicat i el resultat pressupostari infravalorat en el mateix import. Així mateix, atès que la quantitat esmentada figura en les obligacions pendents de pagament de l'estat del romanent de tresoreria, aquest estat estaria infravalorat en el referit import.

2.3. Estats financers

Estat de Situació Financera

a 31 de desembre del 2019

Estat de situació financera	Notes	31/12/2018	31/12/2019
Actius		1.031.306.510	1.075.431.441
Actius corrents		93.549.832	122.520.035
Efectius i equivalents a l'efectiu	3	26.192.989	21.347.592
Altres actius financers	4	261.125	569.411
Comptes a cobrar amb contraprestació	5	2.680.621	828.501
Comptes a cobrar sense contraprestació	5	61.369.389	96.938.302
Inventaris	6	2.783.847	2.715.381
Pagaments anticipats		261.861	120.848
Actius no corrents		937.756.678	952.911.406
Altres actius financers	4	83.207.653	83.390.890
Propietat d'inversió	9	160.029	152.406
Propietat, planta i equipament	7	846.346.635	860.147.638
Actius intangibles	8	8.042.361	9.220.472
Total general		1.031.306.510	1.075.431.441

Estat de situació financera	Notes	31/12/2018	31/12/2019
Passius		1.182.443.123	1.228.249.243
Passius Corrents		469.070.591	450.490.996
Comptes a pagar	10	92.970.234	99.271.922
Passius financers	11	376.100.358	351.219.074
Passius no corrents		713.372.532	777.758.246
Passius financers	11	558.933.616	598.916.338
Provisions a llarg termini	12	154.438.916	178.841.909
Actius nets/Patrimoni		(151.136.613)	(152.817.801)
Patrimoni		130.251.764	130.251.764
Reserves		50.000.000	50.000.000
Resultats d'exercicis anteriors		(313.236.854)	(335.211.045)
Resultat de l'exercici		(18.151.523)	2.141.480
Total general		1.031.306.510	1.075.431.441

Font: Govern
(Imports en euros)

Estat del Rendiment Financer

de l'exercici anual acabat el 31 de desembre del 2019

Estat de rendiment financer		Notes	1/01/2018 a 31/12/2018	1/01/2019 a 31/12/2019
Ingressos			467.439.416	472.046.732
Transaccions sense contraprestació	13		395.478.071	390.914.382
Impostos			377.496.206	370.276.872
Quotes, multes, penalitzacions i llicències			13.455.904	13.785.196
Altres ingressos			3.822.585	6.643.700
Transferències d'altres entitats governamentals			703.375	208.615
Transaccions amb contraprestació	14		46.567.357	44.338.084
Ingressos financers			30.264.837	31.753.142
Altres ingressos			9.368.823	5.500.170
Vendes i ingressos per actius construïts o adquirits per a altres entitats			6.358	3.320
Taxes, preus públics i contribucions especials			6.927.339	7.081.452
Variació existències			-	-
Altres ingressos	15		25.393.989	36.794.265
Despeses			485.590.940	469.905.252
Sous, salaris i beneficis als treballadors	17		123.696.146	132.091.494
Subvencions i altres pagaments per transferències	19		220.433.038	221.995.479
Subministraments i material pel consum	16		(318.358)	70.962
Altres despeses de gestió ordinària	20		52.569.991	57.718.354
Despeses de deprecació i amortització	18		60.349.890	45.217.061
Deteriorament del valor de propietats, planta i equipament	18		15.578.654	-
Despeses financeres	21		13.200.684	12.779.617
Altres despeses			80.895	32.284
Resultat del període			(18.151.523)	2.141.480

Font: Govern
(Imports en euros)

Estat de Fluxos d'Efectiu

de l'exercici anual acabat el 31 de desembre del 2019

FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'OPERACIÓ	2018	2019
Cobraments		
Impostos	375.168.910	372.803.703
Interessos rebuts		
Altres cobraments	55.585.942	67.237.308
Pagaments		
Costos dels treballadors	(115.387.805)	(117.825.013)
Proveïdors	(48.120.680)	(45.714.453)
Interessos pagats	(12.456.996)	(10.901.088)
Altres pagaments	(214.919.399)	(236.184.006)
Fluxos d'efectiu nets de les activitats d'operació	39.869.972	29.416.450
FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ		
Compra de planta i equipament	(35.949.599)	(53.642.943)
Cobraments per inversions	8.169.446	247.756
Fluxos d'efectiu nets de les activitats d'inversió	(27.780.153)	(53.395.187)
FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT		
Efectiu rebut per préstecs	229.561.034	375.527.689
Reemborsament de préstecs	(237.073.971)	(356.394.350)
Fluxos d'efectiu nets de les activitats de finançament	(7.512.937)	19.133.340
Increment/(Disminució) neta en l'efectiu i equivalents a l'efectiu	4.576.882	(4.845.397)
Efectiu i equivalents a l'efectiu al principi del període	21.616.107	26.192.989
Efectiu i equivalents a l'efectiu al final del període	26.192.989	21.347.592

Font: Govern
(Imports en euros)

Conciliació entre comptabilitat pressupostària i financera

Capítol	Liquidació pressupost	Comptabilitat	Diferència
INGRESSOS (drets liquidats)	816.105.557	472.046.732	(344.058.825)
Impostos directes	88.070.978	83.696.343	(4.374.635)
Impostos indirectes	287.028.310	286.580.529	(447.781)
Taxes i altres ingressos	33.090.923	33.705.030	614.106
Transferències corrents	106.145	106.145	0
Ingressos patrimonials	33.919.150	33.919.379	229
Venda d'inversions reals	10.000	10.000	0
Actius financers	175.114	95.956	(79.158)
Passius financers	373.704.936	3.220.630	(370.484.306)
Mútua Empleats		3.320	3.320
Diferències de canvi positives		4.650	4.650
Ingressos extraordinaris		2.630	2.630
Ingrés. Provisions aplicades		30.589.113	30.589.113
Alta immobilitzat sense contraprestació		102.469	102.469
Ingrés per penalització		10.538	10.538
DESPESES (oblig. liquidades)	796.295.086	469.905.252	(326.389.834)
Despeses de personal	117.837.112	132.091.494	14.254.383
Consum de béns corrents i serveis	44.549.006	45.791.418	1.242.412
Despeses financeres	12.410.964	12.692.103	281.139
Transferències corrents	209.004.637	210.924.066	1.919.429
Inversions reals	45.173.410		(45.173.410)
Transferències de capital	9.860.238	11.071.413	1.211.175
Actius financers	1.240.691		(1.240.691)
Passius financers	356.219.028		(356.219.028)
Compres de mercaderies		3.555	3.555
Variació d'existències 1		51.773	51.773
Variació d'existències 2		15.635	15.635
Serveis Professionals		11.926.631	11.926.631
Pèrdues en valors negociables		76.262	76.262
Pèrdues procedents de propietat, planta i equip.		14.192	14.192
Diferències negatives de canvi		11.557	11.557
Despeses excepcionals		18.092	18.092
Dotacions per amortitzacions		32.298.999	32.298.999
Dotacions provisions		12.918.062	12.918.062
RESULTAT	19.810.471	2.141.480	(17.668.991)

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquests apartats es posen de manifest les observacions següents:

Manca de conciliació entre el resultat pressupostari i el resultat comptable

Sota el títol de conciliació entre comptabilitat pressupostària i financera, Govern presenta la comparació d'ambdós resultats, juntament amb explicacions referides a

l'origen de les diferències que en resulten, sense incloure-hi el detall de les operacions i saldos que determinen la diferència entre ambdós resultats, comparació que li és requerida d'acord amb els models de comptes anuals que s'han dictat.

2.3.1. Efectiu i equivalents d'efectiu

El detall dels saldos que componen la rúbrica d'efectius i altres equivalents d'efectiu és el següent:

Efectiu i equivalents	31/12/2018	31/12/2019
Corrent	26.192.989	21.347.592
Caixa	737.992	2.111.096
Banc	15.200.737	2.599.880
Efectiu pendent de pagament	(495.741)	(330.019)
Dipòsits a curt termini	10.750.000	16.966.634
Total	26.192.989	21.347.592

Font: Govern
(Imports en euros)

La composició de l'epígraf de bancs i institucions de crèdit presenta el següent detall:

Descripció	Saldo a 31/12/2019
Banca Privada d'Andorra	2.267
Banca Mora	-
Crèdit Andorrà - Tarja virtual	4.504
Andbank - Autes TC	17.134
Crèdit Andorrà – Borsa habitatge	2.137
Crèdit Andorrà - Autes TC	222.920
Banca Mora - Autes TC	22
Crèdit Andorrà - CAI	442.854
Crèdit Andorrà - Centre Penitenciari	23.264
MoraBanc – CAI	21.290
Crèdit Andorrà - Mútua empleats	287.339
Banc Popular (Madrid)	-
Crèdit Andorrà - (Ambaixada Madrid)	39.790
Sogenal	30.323
Crèdit Andorrà - (Ambaixada Brussel·les)	32.906
BMBCP, SA - Ambaixada Portugal	118.016
Banc UBS (Org. intern. a Ginebra)	305.618
Bank Austria (OSCE)	148.107
UNFCU - New York	145.240
Sogenal - Amb. Paris	80.557
UBS Ginebra	5.148
Sogenal Livret Paris	102.005
C.A. Pla de Pensions	-
BSA – Emissió Euros	41.658
Vall Banc – CAI	60.130
MoraBanc – Auditori Nacional	84.285
BSA Mutua Empleats	279.894
Banca Privada d'Andorra – SAP	-
KBC Brussels	262.302
Vall Banc – SAP	19.281
Compte Compensació AB	-
Compte Compensació MB	-
Compte Compensació VB	23.712
MoraBanc -SAP	547
Santander	68.043
C/Est. KBC Brussels BL	5.303
C/Est. KBC Brussels BL	20.000
Andbank Pla de Pensions F. Publ	2.605
Total Bancs i institucions de crèdit	2.899.204

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

La gestió comptable de tresoreria que s'ha retut és la següent:

Concepte	31/12/2018	31/12/2019
1. Cobraments	676.045.119	817.775.087
(+) Operacions pressupostàries	668.485.332	810.427.980
Pressupost corrent	668.485.332	810.427.980
Pressupost tancat		
(+) Operacions extrapressupostàries	7.559.787	7.347.107
2. Pagaments	639.212.108	839.302.314
(+) Operacions pressupostàries	658.065.050	820.661.853
Pressupost corrent	658.065.050	820.661.853
Pressupost tancat		
(+) Operacions extrapressupostàries	7.413.934	7.291.076
(+) Partides conciliants	(4.739.967)	(10.558.424)
(+) Variació de la pòlissa de crèdit	(21.526.909)	21.907.809
Flux de tresoreria (1+2)	36.833.011	(21.527.227)
Saldo inicial de tresoreria	(119.673.850)	(82.840.839)
3. Saldo final de tresoreria	(82.840.839)	(104.368.067)

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat, s'han posat de manifest les observacions següents:

Cobraments i pagaments pressupostaris

S'informen dins els cobraments i pagaments pressupostaris de l'exercici corrent els cobraments i pagaments d'exercicis tancats realitzats en l'any 2019, els quals s'haurien d'informar en l'apartat de pressupost tancat que s'indica en el compte de gestió de tresoreria reproduït anteriorment.

2.3.2. Altres actius financers

El desglossament de l'epígraf altres actius financers segons l'estat de situació financera retut es resumeix en el quadre següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2019	Saldo a 31/12/2018	Variació absoluta	Variació relativa
Interessos a c/t de crèdits	255.766	261.125	-5.359	-2,05%
Total	255.766	261.125	-5.359	-2,05%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.3. Comptes a cobrar, vendes i ingressos

El desglossament de l'epígraf de comptes a cobrar segons l'estat de situació financera retut es resumeix en el quadre següent:

Comptes a cobrar amb contraprestació	31/12/2018	31/12/2019
Deutors per operacions comercials. Pressupost corrent	2.529.772	613.641
Deutors per operacions comercials. Pressupost tancats	425.775	489.786
Deteriorament de valor de crèdits	(274.926)	(274.926)
Total	2.680.621	828.501

Comptes a cobrar sense contraprestació	31/12/2018	31/12/2019
Deutors per drets reconeguts. Pressupost d'ingressos corrent	38.558.560	62.713.742
Deutors per per drets reconeguts. Pressupost d'ingressos tancats	73.611.820	72.430.443
Deutors per ingressos meritats.	31.312.269	27.185.428
Deutors per provisions de fons a justificar.	307.903	647.886
Deteriorament de valor de crèdits	(82.421.162)	(66.039.197)
Total	61.369.389	96.938.302

Font: Govern
(Imports en euros)

El detall del càlcul és el següent:

Exercici	Taxes de comerç i vehicles	Impost de serveis indirecte	Impostos especials	Altres impostos (IAE+IGI+IS+IPI+IAC+IRNR+IRPF)	Sancions i recàrrecs	Total	%	Provisió 2019
2005 i anteriors	368.615	-	-	-	258.046	626.661	100%	626.661
2006	396.874	-	-	-	278.186	675.060	100%	675.060
2007	1.221.148	793.588	-	29.642	1.021.973	3.066.351	100%	3.066.351
2008	1.435.797	727.224	-	46.534	1.155.356	3.364.910	100%	3.364.910
2009	1.603.562	1.036.331	-	56.415	1.341.694	4.038.002	100%	4.038.002
2010	1.635.018	1.346.114	-	84.884	1.428.616	4.494.631	100%	4.494.631
2011	1.852.234	1.361.538	-	99.792	1.717.361	5.030.926	100%	5.030.926
2012	1.980.522	1.269.396	41	97.149	2.232.412	5.579.520	100%	5.579.520
2013	2.099.047	606.514	-	236.018	2.079.448	5.021.028	100%	5.021.028
2014	1.795.439	89.104	-	1.032.634	1.912.794	4.829.971	100%	4.829.971
2015	2.308.796	9.061	7	1.713.024	1.069.308	5.100.195	100%	5.100.195
2016	2.748.662	-	332	696.958	1.549.280	4.995.231	100%	4.995.231
2017	3.206.881	6.360	-	1.627.266	1.901.678	6.742.185	100%	6.742.185
2018	3.645.742	2.619	-	1.356.589	1.400.766	6.405.716	85%	5.444.859
2019	4.172.426	51.453	1	1.695.437	1.340.909	7.260.226	60%	4.356.136
Total s/auxiliars	30.470.763	7.299.302	381	8.772.342	20.687.827	67.230.613		63.365.666
Total s/comptabilitat						135.144.185		
Diferències						-67.913.572		
Total provisió s/auxiliars	28.254.929	7.278.327	381	7.890.676	19.941.351	63.365.664		63.365.664
Total provisió s/comptabilitat	28.254.929	7.278.327	380	8.072.812	19.941.351	63.547.801		63.547.801
Diferències	-	-	-	-182.136	-	-182.136		-182.136

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Cal indicar que la prescripció d'un deute podria donar lloc a l'exigència de responsabilitats pel perjudici patrimonial causat a la tresoreria del Govern, de conformitat amb el que regula l'article 58 b) de la LGFP.

El detall del saldo de la provisió per altres comptes a cobrar i altres inversions financeres és el següent:

Descripció	Saldo 2019
Comuns	31.311
Mútua Elèctrica Sant Julià	126.889
Nord Andorrà	116.725
Provisió altres inversions financeres	2.491.396
Total	2.766.321

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.4. Inventaris

El quadre de moviments d'aquest epígraf es resumeix de la següent manera:

Inventaris	31/12/2018	31/12/2019
Existències Autes TC	605.362	605.362
Monedes per la venda	1.759.962	1.743.268
Material d'oficina	418.523	366.751
Total inventari a cost	2.783.847	2.715.381
Deteriorament d'existències	-	-
Total net inventari	2.783.847	2.715.381

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.5. Altres actius financers no corrents

El quadre de moviments de l'immobilitzat financer es resumeix de la següent manera:

Descripció	Saldo a 01/01/2019	Altes	Baixes	Reclassificació	Saldo a 31/12/2019
Crèdits a llarg termini a entitats del grup, multigrup i associades	16.447.402	-	-	-	16.447.402
Crèdits a llarg termini	39.180	-	-11.343	-	27.837
Deteriorament de valor de valors representatius de deute a llarg termini	-315.236	-778.545	81.717	-28	-1.012.092
Dipòsits constituïts a llarg termini.	1.406.783	460.291	-7.492	-	1.859.582
Fiances constituïdes a llarg termini	15.869	5.700	-	-	21.569
Interessos a llarg termini de valors representatius de deute	-	-	-	247.170	247.170
Inversions financeres a llarg termini en instruments de patrimoni	65.011.738	778.545	-151.604	3.741	65.642.420
Valors representatius de deute a llarg termini	601.917	157.000	-	-601.917	157.000
Total	83.207.653	622.991	-88.722	-351.034	83.390.888

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Inversions financeres permanents en el capital d'empreses públiques:

Entitat pública	Percentatge de participació	Data adquisició/ creació	Nre. Accions	Preu/acció	Total cost	Patrimoni net a 31/12/2019	Valor de la participació	Plusvàlua	Minusvàlua (Provisió)
Societats públiques									
Ramaders d'Andorra SA (**)	83,04%	30/7/1999	2.837	60,10	170.507	699.671	441.073	270.565	-
Ràdio i Televisió d'Andorra SA (**)	100,00%	21/8/2000	100	6.010,12	601.012	595.903	595.903	(5.109)	-
Centre de Tractament de Residus d'Andorra SA	28,30%	31/3/2003	283	4.023,80	1.138.736	7.515.542	2.128.898	988.162	-
Andorra Turisme SAU (**)	100,00%	10/1/2008	1.000	100,00	100.000	1.359.822	1.359.822	1.259.822	-
Andorra Desenvolupament i Inversió SAU (**)	100,00%	11/3/2009	100	600,00	60.000	358.013	358.013	298.013	-
Andorra Telecom SAU	100,00%	23/6/2015	5.000	10.000,00	50.000.000	358.522.711	358.522.711	308.522.711	-
Entitat de dret públic									
Institut Nacional Andorrà de Finances (**)	100,00%	12/6/1989	-	0,00	12.020.242	23.312.447	23.312.447	11.292.205	-
Societats privades amb participació pública									
Companys d'aigües potables d'Escaldes Engordany, SA (*)	0,43%	25/5/1994	645	6,01	3.877	6.880.252	29.585	25.709	-
Cooperativa Andorrana de Tabacs SA	0,03%	2/9/1986	90	5,00	451	0	-	-	-
Fundacions públiques									
Fundació Thesis	50,00%	3/8/1998	-	200.000,00	99.077	255.388	127.694	28.617	-
Fundació Ramon Llull (**)	28,92%	31/3/2008	-	130.000,00	35.000	158.940	42.792	7.792	(35.000)
Fundació Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra (**)	51,00%	2/4/2001	-	100.000,00	51.000	250.043	127.522	76.522	(51.000)
Fundació Museu Andorra (**)	51,00%	3/12/2015	-	100.000,00	51.000	22.296	11.371	(39.629)	(51.000)
Escena Nacional d'Andorra (**)	34,00%	15/12/2008	-	100.000,00	34.000	83.707	28.460	(5.540)	(34.000)
Fundació Privada Jocs dels Petits Estats d'Europa Andorra 2021 (***)	49,00%	Juliol 2018	-	100.000,00	49.000	-	0	(49.000)	(49.000)
Fundació Cimera Iberoamericana Andorra 2020 (**)	100,00%	21/8/2019	-	778.545,28	778.545	394.916	394.916	(383.629)	(778.545)
Inversions financeres procedents de comisos									
Autes T.C. Crèdit Andorrà					195.251	-	-	-	(13.547)
Aute T.C. Banc Sabadell d'Andorra, SA					12.649	-	-	-	(13.547)
Inversions financeres procedents de donacions									
Centre d'Acolliment d'Infants la Governera					200.673	-	-	-	0
Inversions financeres ambixades									
Ambaixada de París					41.400	-	-	-	-
TOTAL					65.642.420	387.477.207	322.285.211	(1.612.092)	

(*) El valor del patrimoni net és en data de tancament 31/12/18

(**) El valor del patrimoni net s'ha extret dels comptes anuals de l'exercici 2019 pendents encara d'aprovació per l'òrgan de govern degut al SARS-CoV-2

(***) No es disposa dels comptes anuals a 31/12/19 ni anteriors

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió realitzada en destaca la següent observació:

Deteriorament dels crèdits a llarg termini

El 15 de març de 2018 el Govern va atorgar un préstec a l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries (AREB) amb venciment en data 15 de març de 2020, de fins a un màxim de 20.022.376 euros de 16.447.402 euros, el qual venia a cobrir l'import no atès al venciment de la pòlissa de crèdit atorgada anteriorment. Posteriorment, a la data indicada, el venciment del préstec s'ha fixat el dia 19 d'octubre de 2021. Atenent a l'origen i imports dels recursos dels quals disposa l'AREB es qüestiona la recuperabilitat per part del Govern d'aquest dret.

2.3.6. Propietats d'inversió

El quadre de moviments d'aquest epígraf es resumeix de la següent manera:

		Saldo a 31/12/2018	Adicions	Baixes	Traspassos	Saldo a 31/12/2019
Cost	Inversions en construccions	381.123	-	-	-	381.123
	Total	381.123	-	-	-	381.123
Depreciació Acumulada	Amortització acumulada d'inversions en construccions	(221.094)	(7.622)	-	-	(228.716)
	Total	(221.094)	(7.622)	-	-	(228.716)
Deteriorament	Total	-	-	-	-	-
	Valor net comptable	160.029	(7.622)	-	-	152.406

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.7. Propietat, planta i equipament

Els moviments d'aquest epígraf es resumeixen de la següent manera:

	Saldo a 31/12/2018	Ajustaments	Saldo 31/12/2018 ajustat	Adicions	Baixes	Traspassos	Saldo a 31/12/2019
Cost							
Terrenys i béns naturals	144.631.555	-	144.631.555	1.071.447	(128.429)	20.040.706	165.615.279
Construccions	308.219.334	(1.469.939)	306.749.395	4.478.706	-	4.293.289	315.521.390
Infraestructures	727.391.619	-	727.391.619	5.151.676	-	19.896.111	752.439.406
Maquinària i utilitatge	13.144.829	-	13.144.829	1.316.539	(8.729)	220.019	14.672.658
Instal·lacions tècniques i altres instal·lacions	124.523.223	-	124.523.223	953.592	-	(486.629)	124.990.186
Mobiliari	18.214.710	-	18.214.710	1.083.595	(105.385)	59.386	19.252.307
Equips per a processos d'informació	6.894.441	-	6.894.441	797.088	(32.202)	-	7.659.327
Elements de transport	16.296.672	-	16.296.672	1.302.480	(230.999)	-	17.368.153
Altres propietat, planta i equipament	1.878.176	-	1.878.176	92.534	-	(219.838)	1.750.873
Adaptació de terrenys i béns naturals. Propietat, planta i equipament	20.040.706	-	20.040.706	-	-	(20.040.706)	-
Construccions en curs. Propietat, planta i equipament	17.191.878	779.888	17.971.766	15.327.931	-	(5.507.727)	27.791.970
Infraestructures en curs	16.391.623	-	16.391.623	15.640.734	(2.078.556)	(18.210.227)	11.743.574
Instal·lacions tècniques i altres instal·lacions en muntatge	1.357.734	-	1.357.734	31.126	-	(44.383)	1.344.477
Equips per a processos d'informació en muntatge	-	-	-	-	-	-	-
Total	1.416.176.500	(690.051)	1.415.486.450	47.247.449	(2.584.300)		1.460.149.598
Depreciació Acumulada							
Amortització acumulada de construccions	(82.232.076)	-	(82.232.076)	(4.170.000)	-	-	(86.402.076)
Amortització acumulada d'infraestructures	(357.307.102)	-	(357.307.102)	(21.035.669)	-	-	(378.342.771)
Amortització acumulada de maquinària i utilitatge	(7.605.209)	-	(7.605.209)	(866.375)	3.763	-	(8.467.821)
Amortització acumulada d'instal·lacions tècniques i altres instal·lacions	(73.781.180)	-	(73.781.180)	(2.495.734)	-	-	(76.276.914)
Amortització acumulada de mobiliari	(13.877.239)	-	(13.877.239)	(734.585)	96.952	-	(14.514.872)
Amortització acumulada d'equips per a processos d'informació	(4.709.091)	-	(4.709.091)	(633.834)	31.410	-	(5.311.515)
Amortització acumulada d'elements de transport	(13.196.388)	-	(13.196.388)	(665.050)	230.999	-	(13.630.439)
Amortització acumulada d'altres propietat, planta i equipament	(1.542.926)	-	(1.542.926)	69.111	-	-	(1.473.815)
Total	(554.251.211)	-	(554.251.211)	(30.535.219)	363.124	-	(584.423.306)
Deteriorament							
Deteriorament de valor de terrenys i béns naturals	(15.578.654)	-	(15.578.654)	-	-	-	(15.578.654)
Total	(15.578.654)	-	(15.578.654)	-	-	-	(15.578.654)
Valor net comptable	846.346.635	(690.051)	845.656.585	16.712.230	(2.221.176)		860.147.638

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió realitzada de l'àrea es destaquen les següents incidències:

Principi d'especialitat qualitativa en la determinació del concepte d'inversió

D'acord amb el principi pressupostari d'especialitat qualitativa, recollit per la LGFP, les consignacions pressupostàries s'han de destinar al finançament de despeses que s'atinguin a la naturalesa de la corresponent partida pressupostària.

De la revisió efectuada, s'ha posat de manifest l'existència de diferents transaccions a les quals se'ls ha donat el tractament pressupostari d'inversions i que, atenent a la seva naturalesa econòmica, s'haurien d'haver considerat com a despeses corrents les quals no s'han registrat com a propietat, planta i equipament de la comptabilitat financera, quan els criteris per a ser considerat inversió, en l'àmbit pressupostari, i propietat, planta i equipament o actius intangibles des del punt de vista comptable, són coincidents.

D'acord amb l'anterior, els imports que s'han finançat a través de partides del capítol d'inversions i que s'han carregat a comptes de despesa del compte del rendiment financer, en l'exercici 2019, ascendeixen a un total de 280.815 euros, corresponents a liquidacions enregistrades en el Capítol VI relacionades amb reposicions i millores en l'immobilitzat, les quals no s'han activat, segons el següent detall:

Compte de despesa	Reposició/millora	Import
602	Compres d'altres aprovisionaments	3.555
622	Reparacions i conservació	44.120
623	Serveis de professionals independents	179.285
624	Transports	9.232
627	Publicitat, propaganda i RRPP	14.000
628	Subministraments	151
629	Comunicacions i altres serveis	24.489
632	Tributs de caràcter estatal	237
651	Subvencions de capital	5.748
Total		280.815

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.8. Actius intangibles

El detall del càlcul és el següent:

		Saldo a 31/12/2018	Adicions	Baixes	Traspassos	Saldo a 31/12/2019
Cost	Propietat industrial i intel·lectual	2.828.588	29.409	-	-	2.857.997
	Aplicacions informàtiques	26.794.771	2.546.780	-	-	29.341.551
	Inversions sobre actius utilitzats en règim d'arrendament o cedit	106.739	29.588	-	-	136.327
	Avançaments per a immobilitzacions intangibles	195.944	328.491	-	-	524.435
	Total	29.926.042	2.934.269	-	-	32.860.311
Depreciació Acumulada	Amortització acumulada de propietat industrial i intel·lectual	(2.468.733)	(82.237)	-	-	(2.550.970)
	Amortització acumulada d'aplicacions informàtiques	(19.388.782)	(1.641.381)	-	-	(21.030.163)
	Amortització acumulada d'inversions sobre actius utilitzats en règim d'arrendament	(26.166)	(32.539)	-	-	(58.705)
	Total	(21.883.681)	(1.756.158)	-	-	(23.639.839)
Deteriorament	Total	-	-	-	-	-
	Valor net comptable	8.042.361	1.178.111	-	-	9.220.472

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.9. Comptes a pagar

El desglossament de l'epígraf de comptes a pagar segons l'estat de situació financera retut es resumeix en el quadre següent:

Comptes a pagar	31/12/2018	31/12/2019
Altres creditors no pressupostaris	3.175.740	3.631.541
Cobraments pendents d'aplicació	4.647.121	4.915.973
Creditors per devolució d'ingressos i altres minoracions	1.440.707	21.402.911
Creditors per IGI suportat	40.893	56.775
Creditors per obligacions reconegudes. Pressupost de despeses corrent	66.482.170	40.091.389
Creditors per operacions pendents d'aplicar a pressupost	4.162.428	10.175.506
Organismes de previsió social, creditors	12.866.015	18.000.263
Tresor públic, creditor per diversos conceptes	74.822	247.690
Creditors per obligacions reconegudes. Pressupostos de despeses tancades	80.338	749.873
Total	92.970.234	99.271.922

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.10. Passius financers corrents

El desglossament de l'epígraf de passius financers passius corrents es resumeix en el quadre següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2019	Saldo a 31/12/2018	Variació absoluta	Variació relativa
Passius corrents				
Deutes a curt termini amb entitats de crèdit	20.841.669	20.658.981	182.688	0,88%
Deutes a curt termini amb entitats de crèdit	20.841.669	20.658.981	182.688	0,88%
Deutes representats en altres valors negociables a curt termini	321.337.750	348.290.000	-26.952.250	-7,74%
Altres valors negociables al cost amortitzat	321.337.750	348.290.000	-26.952.250	-7,74%
Dipòsits rebuts a curt termini	2.152	2.202	-50	-2,27%
Dipòsits rebuts a curt termini.	2.152	2.202	-50	-2,27%
Fiances rebudes a curt termini	863.661	795.237	68.424	8,60%
Fiances rebudes a curt termini	863.661	795.237	68.424	8,60%
Interessos a curt termini de deutes amb entitats de crèdit	1.255.614	1.334.714	-79.100	-5,93%
Interessos a curt termini de deutes amb entitats de crèdit	1.255.614	1.334.714	-79.100	-5,93%
Deutes amb entitats del grup	2.730.324	2.508.146	222.178	8,86%
Deutes amb entitats del grup	2.730.324	2.508.146	222.178	8,86%
Proveïdors d'immobilitzat a curt termini	215.681	408.074	-192.393	-47,15%
Proveïdors d'immobilitzat a curt termini	215.681	408.074	-192.393	-47,15%
Interessos a curt termini d'emprèstits	3.972.223	2.103.004	1.869.219	88,88%
Interessos a curt termini d'emprèstits	3.972.223	2.103.004	1.869.219	88,88%
Total	351.219.074	376.100.358	-24.881.284	-6,62%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.11. Passius financers no corrents

El desglossament de l'epígraf passius financers no corrents es resumeix en el quadre següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2019	Saldo a 31/12/2018	Variació absoluta	Variació relativa
Deutes amb entitats de crèdit a ll/t	104.973.989	88.374.404	16.599.585	18,78%
Obligacions i bons a ll/t	470.000.000	442.901.750	27.098.250	6,12%
Deutes amb entitats del grup	23.880.277	26.610.601	-2.730.324	-10,26%
Proveïdors d'immobilitzat a ll/t	62.072	294.820	-232.748	-78,95%
Interessos a ll/t d'emprèstits i altres emissions anàlogues	-	752.040	-752.040	-100,00%
Total	598.916.338	558.933.615	39.982.723	7,15%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.12. Endeutament

Es transcriu a continuació el compte d'endeutament formulat pel Govern:

Tipus d'endeutament	Endeutament 31/12/2018	Total formalitzat 31/12/2018	Endeutament 31/12/2019	Total formalitzat 31/12/2019
Bons, emissió 30/03/2017 vt. 30/03/2022	260.000.000	260.000.000	260.000.000	260.000.000
Bons, emissió 29/05/17 vt. 29/05/2022	60.000.000	60.000.000	60.000.000	60.000.000
Bons, emissió 19/12/19 vt. 19/12/2022	-	-	150.000.000	150.000.000
Bons, emissió 01/12/17 vt. 01/06/2019	100.000.000	100.000.000	-	-
Bons, emissió 17/10/2018 vt. 17/10/2019	100.000.000	100.000.000	-	-
Bons, emissió 19/12/16 vt. 19/12/2019	150.000.000	150.000.000	-	-
Bons, emissió 13/04/18 vt. 13/04/2020	125.000.000	125.000.000	125.000.000	125.000.000
Bons, emissió 3/06/19 vt. 1/12/2020	-	-	100.000.000	100.000.000
Bons, emissió 17/10/19 vt. 17/10/20	-	-	100.000.000	100.000.000
Pòlissa de crèdit sindicada 28/03/2012 vt. 28/03/2022	5.512.940	34.446.030	27.420.749	34.446.030
Pòlissa de crèdit sindicada (concessió d'un préstec a l'AREB)	15.535.597	15.535.597	15.535.597	15.535.597
Préstec finançament obres	87.984.848	87.984.848	82.859.311	82.859.311
Total	904.033.385	932.966.475	920.815.658	927.840.938

Font: Govern
(Imports en euros)

El detall de l'endeutament presentat per Govern és com segueix:

Deute públic a llarg termini

El detall a 31 de desembre dels imports que figuren als registres comptables en concepte de deutes a llarg termini amb entitats de crèdit i d'emissions de deute públic és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2019	Saldo a 31/12/2018	Variació absoluta	Variació relativa
Deutes amb entitats de crèdit a ll/t	104.973.989	88.374.404	16.599.585	18,78%
Obligacions i bons a ll/t	470.000.000	442.901.750	27.098.250	6,12%
Total	574.973.989	531.276.154	43.697.835	8,23%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Les característiques de l'endeutament a llarg termini són les següents:

a) Deutes amb entitats de crèdit a llarg termini amb un saldo a 31/12/2019 de 104.974 milers d'euros:

1. Línia de crèdit sindicada amb les entitats del país per un import disposat de 27.421 milers d'euros i per un import formalitzat de 34.446 milers d'euros, de tipus d'interès de l'1,50%.
2. Préstec sindicat formalitzat el 6 de juliol de 2012, per 114.887 milers d'euros i amb un saldo pendent a data 31/12/2019 de 77.553 milers d'euros, destinat al finançament de les obres d'infraestructures viàries (Desviació de Sant Julià i Túnel dels Dos Valires).

El detall del deute a llarg termini de la línia de crèdit es mostra en el quadre següent:

Entitats bancàries	Modalitat d'endeutament	Tipus d'interès		Data venciment	Límit	Disposat al 31/12/2019
Andorra Banc Agrícol Reig, SA	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	10.398.165 €	8.131.914 €
Crèdit Andorrà, SA	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	13.183.756 €	11.788.293 €
Mora Banc Grup, SA	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	8.655.156 €	6.359.497 €
BancSabadell d'Andorra	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	1.655.446 €	1.030.750 €
VallBanc	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	553.507 €	110.295 €
Total					34.446.030 €	27.420.749 €

Font: Govern
(Imports en euros)

b) Emissions del deute públic a llarg termini, en modalitat de bons cupó, amb un saldo en data 31/12/2019 de 470.000 milers d'euros:

1. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó periòdic del 29 de maig de 2017, per un import de 60.000 milers d'euros amb venciment el 29 de maig de 2022.
2. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó periòdic del 30 de març de 2017, per un import nominal de 260.000 milers d'euros i venciment el 30 de març de 2022.
3. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó periòdic del 19 de desembre de 2019, per un import nominal de 150.000 milers d'euros i venciment el 19 de desembre de 2022.

Deute públic a curt termini

El detall a 31 de desembre dels imports que figuren als registres comptables en concepte de deutes a curt termini amb entitats de crèdit i d'emissions de deute públic és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2019	Saldo a 31/12/2018	Variació absoluta	Variació relativa
Deutes amb entitats de crèdit a c/t	20.841.669	20.658.981	182.688	0,88%
Obligacions i bons	321.337.750	348.290.000	-26.952.250	-7,74%
Int. de deutes amb entitats de crèdit a c/t	1.255.614	1.334.714	-79.100	-5,93%
Int. a curt termini d'emprèstits i altres emissions	3.972.223	2.103.004	1.869.219	88,88%
Total	347.407.256	372.386.699	-24.979.443	-6,71%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Les característiques de l'endeutament a curt termini, són les següents:

- a) Deutes amb entitats de crèdit a curt termini amb un saldo a 31/12/2019 de 20.842 milers d'euros:
1. Línia de crèdit sindicada amb les entitats del país per un import disposat de 15.535 milers d'euros, de tipus d'interès de l'1,50%.
  2. Préstec sindicat formalitzat el 6 de juliol de 2012, per 114.887 milers d'euros i amb un saldo pendent a data 31/12/2019 de 5.306 milers d'euros. milers d'euros, destinat al finançament de les obres d'infraestructures viàries (Desviació de Sant Julià i Túnel dels Dos Valires).
- b) Emissions del deute públic a curt termini, en modalitat de bons cupó, amb saldo en data 31/12/2019 de 321.337 milers d'euros:
1. Emissió de deute en la modalitat de bons cupó zero del 13 d'abril de 2018, per un import nominal de 125.000 milers d'euros i venciment el 13 d'abril de 2020.
  2. Emissió de deute en la modalitat de bons cupó zero del 17 d'octubre de 2019, per un import nominal de 100.000 milers d'euros i venciment el 17 d'octubre de 2020.
  3. Emissió de deute en la modalitat de bons cupó zero del 1 de juny de 2019, per un import nominal de 100.000 milers d'euros i venciment del 1 de desembre de 2020.

De la revisió d'aquest apartat i del quadre d'endeutament retut per l'entitat en deriva l'observació següent:

Endeutament formalitzat pendent d'aplicar a la seva finalitat

El Govern disposa de finançament formalitzat i ingressat, provinent principalment de l'endeutament, la destinació del qual eren diferents inversions i despeses, de les quals, a la data de l'informe, l'execució no s'ha completat, sent l'import total de les mateixes de 17.020.829 euros, considerant les previsions de l'entitat. El detall és el següent:

- Per la Llei 3/2008, de 8 d'abril, s'aprovà un crèdit extraordinari de 20.489.763 euros pel finançament de les "obres d'execució i posterior conservació i manteniment d'una galeria de serveis i evacuació paral·lela al Túnel d'Envalira", a finançar amb endeutament. Atenent a l'execució del projecte, al 31 de desembre de 2017 resta pendent d'aplicació la quantitat de 12.916.756 euros.
- La Llei 18/2008, de 3 d'octubre, aprovà el crèdit extraordinari pel finançament de les despeses derivades de l'execució dels projectes relatius a les obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià per un import de 44.100.000 euros, la qual figura com pendent d'aplicació al tancament de l'exercici per un import de 1.401.814 euros d'acord a les previsions de l'entitat.
- La Llei 21/2008, del 30 d'octubre, aprovà el crèdit extraordinari per finançar i regularitzar la situació econòmicoadministrativa de diverses despeses derivades de l'execució de projectes relatius a les obres de la perforació, del

revestiment i de l'enllaç oest del Túnel dels Dos Valires per import de 41.318.859 euros dels quals 22.781.305 euros per a l'exercici 2008 i 18.537.554 euros amb caràcter plurianual per a l'exercici 2010. Es considera afectada i pendent d'execució una quantia de 2.702.259 euros d'acord amb les previsions de l'entitat.

2.3.13. Provisions a llarg termini

El detall d'aquest epígraf és el següent:

Provisions a llarg termini	31/12/2018	Dotació	Aplicació	31/12/2019
Provisió per retribucions a llarg termini al personal	143.609.972	13.770.029	(497.570)	156.882.432
Provisió a llarg termini per a responsabilitats	10.828.944	12.138.750	(1.008.217)	21.959.477
Total	154.438.916	25.908.779	(1.505.786)	178.841.909

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriva l'observació següent:

Enregistrament de contingències com a provisions

Les normes comptables diferencien entre provisions i contingències de manera que les primeres són obligacions presents que es poden quantificar de manera fiable i que existeix una probabilitat que requerirà la sortida de recursos; mentre que la contingència és una obligació possible que, o bé està mancada d'algun dels requisits anteriors, o bé requereix, per a que es doni o no, de fets incerts futurs que no estan totalment sota el control de l'entitat.

D'acord amb la NICSP 19, procedeix la dotació de la provisió en aquells casos que es més probable que improbable que existeixi una obligació present com a conseqüència d'una resolució desfavorable del litigi, mentre que en els casos que la resolució desfavorable és possible (més improbable que probable) o sent probable l'import no es pot estimar amb fiabilitat, s'ha de revelar la informació corresponent en les notes explicatives.

El Govern té litigis oberts per import de, almenys, 446.148.381 euros dels quals atorga alguna probabilitat de resolució desfavorable a litigis per import de 2.721.569 euros i qualifica possible de resolució desfavorable litigis per import de 15.197.824 euros. Amb tot, ha estimat la provisió de responsabilitats, a 31 de desembre de 2019 per l'import total dels litigis indicats, 17.919.393 euros. Així mateix ha informat aquest import en la nota 24.b) de les notes explicatives la qual hauria d'incloure la informació relativa a les contingències.

S'observa, per tant, que el criteri seguit pel Govern no s'ajusta estrictament a les normes comptables pel que es recomana que es diferenciï entre provisions i contingències, que es reconegui el passiu derivat de les primeres i s'inclougi a les notes als estats financers el detall de la informació que requereixen les normes comptables del sector públic.

2.3.14. Actius nets/Patrimoni

	Capital aportat	Altres reserves	Resultats acumulats (estalvi o desestalvi)	Resultat de l'exercici	Total
Saldo a 31 de desembre de 2017	130.251.764	50.000.000	(326.401.321)	44.846.593	(101.302.964)
Ajustaments per correccions d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Saldo a 1 de gener del 2018 reexpressat	130.251.764	50.000.000	(326.401.321)	44.846.593	(101.302.964)
Ajustaments no reexpressats	-	-	(31.682.126)	-	(31.682.126)
Canvis en els actius nets/patrimoni per al 2018	-	-	-	-	-
Traspàs del resultat 2017	-	-	44.846.593	(44.846.593)	-
Total canvis en els actius nets/patrimonials al 2018	-	-	44.846.593	(44.846.593)	-
Resultat estalvi/(desestalvi) del període	-	-	-	(18.151.523)	(18.151.523)
Saldo a 31 de desembre de 2018	130.251.764	50.000.000	(313.236.854)	(18.151.523)	(151.136.613)
Ajustaments per correccions d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Saldo a 1 de gener del 2019 reexpressat	130.251.764	50.000.000	(313.236.854)	(18.151.523)	(151.136.613)
Ajustaments no reexpressats	-	-	(3.822.668)	-	(3.822.668)
Canvis en els actius nets/patrimoni per al 2019	-	-	-	-	-
Traspàs del resultat 2018	-	-	(18.151.523)	18.151.523	-
Total canvis en els actius nets/patrimonials al 2019	-	-	(18.151.523)	18.151.523	-
Resultat estalvi/(desestalvi) del període	-	-	-	2.141.480	2.141.480
Saldo a 31 de desembre de 2019	130.251.764	50.000.000	(335.211.045)	2.141.480	(152.817.801)

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.15. Resultats extraordinaris

El detall dels resultats extraordinaris en l'exercici és com segueix:

Pèrdues i despeses extraordinàries

Descripció	Saldo 31/12/2019	Saldo 31/12/2018	Variació absoluta	Variació relativa
Despeses excepcionals	18.092,00	1.486,00	16.606	1117,50%
Pèrdues procedents de propietat, planta i equipament	14.192,00	79.410,00	-65.218	-82,13%
Total	32.284,00	80.896,00	-48.612	-60,09%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Beneficis i ingressos extraordinaris

Descripció	Saldo 31/12/2019	Saldo 31/12/2018	Variació absoluta	Variació relativa
Altres ingressos	823.880	465.062	358.818	77,15%
Beneficis procedents de propietat, planta i equipament	10.000	30.084	-20.084	-66,76%
Excés de provisions	497.570	3.987.775	-3.490.205	-87,52%
Ingressos excepcionals	103.342	2.268.346	-2.165.004	-95,44%
Ingressos per arrendaments	126.314	94.311	32.003	33,93%
Reintegraments	5.267.930	586.854	4.681.076	797,66%
Reversió del deteriorament d'existències i altres actius en estat de venda	-	-	-	-
Reversió del deteriorament de crèdits	30.009.826	18.055.868	11.953.958	66,21%
Reversió del deteriorament de participacions i valors representatius de deute	81.717	-	81.717	-
Total	36.920.579	25.488.300	11.432.279	44,85%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.4. Estat del romanent de tresoreria

El càlcul del romanent de tresoreria retut per l'entitat en l'exercici presenta el següent detall:

Conceptes	31/12/2018	31/12/2019
1 (+) Drets pendents de cobrament	32.737.741	70.581.375
(+) del pressupost corrent	41.088.332	63.327.383
(+) de pressupostos tancats	74.037.594	72.920.229
(+) d'operacions no pressupostàries	307.903	647.886
(-) de cobrament dubtós	(82.696.088)	(66.314.123)
(-) drets cobrats pendents d'aplicació definitiva		
2 (-) Obligacions pendents de pagament	92.970.234	99.271.922
(+) del pressupost corrent	67.922.877	61.494.300
(+) de pressupostos tancats	80.338	749.873
(+) d'operacions no pressupostàries	20.804.590	26.852.243
(-) obligacions pagades pendents d'aplicació definitiva	4.162.428	10.175.506
3 (+) Fons líquids	26.192.989	19.580.958
I Romanent de tresoreria afectat	12.778.354	17.738.400
II Romanent de tresoreria no afectat	(46.817.858)	(26.847.989)
III Romanent de tresoreria total (1-2+3)=(I+II)	(34.039.504)	(9.109.589)

Font: Govern
(Imports en euros)

La composició del romanent de tresoreria afectat a 31 de desembre de 2019 és la següent:

Romanent de tresoreria afectat	31/12/2018	31/12/2019
Complement jubilació i millores socials de funcionaris de Duana	691.104	753.924
Compte de compensació Govern (0,10% del total de despeses liquidades del pressupost, d'acord amb l'article 19 de la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal.	1.337.250	1.784.476
Pla de pensions	10.750.000	15.200.000
Total romanent de tresoreria afectat	12.778.354	17.738.400

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat es desprenen les següents observacions:

Càlcul del romanent de tresoreria

El Govern ha inclòs en els pendents de pagament pressupostaris l'import dels interessos meritats no vençuts a data de tancament de l'exercici, per import de 4.630.055 euros, com es descriu a l'apartat 2.2.11. Atès que aquests pendents de

pagament haurien de tenir el seu origen en el moment en què aquestes despeses es liquidin en el pressupost, no poden ser considerats pendents de pagament del Romanent de tresoreria, pel que aquest estaria infravalorat en referit import.

Obligacions pendents d'aplicació definitiva

Les obligacions pendents de pagament inclouen l'import de 10.175.506 euros, que corresponen a despeses meritades a 31 de desembre de 2019 i pendents de pagament que no s'han liquidat en el pressupost. Aquestes despeses s'han de reflectir en l'estat del romanent de tresoreria de l'exercici en el qual es liquidin en el pressupost de despeses les obligacions de pagament corresponents. Amb tot, atès que aquestes despeses realitzades s'hauran de finançar amb recursos pressupostaris futurs es recomana informar-les en les notes explicatives detallant aquesta circumstància.

Romanent de tresoreria afectat

L'estat de romanent de tresoreria recull romanents de tresoreria afectats per import de 17.738 milers d'euros, que inclou 1.784 milers d'euros en concepte de compte de compensació liquidat pel Govern, en aplicació de l'article 19 de la Llei 32/2014, de 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària i fiscal. Així mateix, les obligacions pendents de pagament d'operacions no pressupostàries inclouen com a cobraments pendents d'aplicació l'import de 1.785 milers d'euros, també en concepte de compte de compensació, i Govern no ha inclòs en els fons líquids del romanent de tresoreria l'import del dipòsit bancari que constitueix el fons de compensació, per import de 1.766.634 euros.

D'altra banda, l'entitat va disposar d'ingressos finalistes els quals no s'han destinat a la finalitat que els va motivar. Així s'ha de considerar afectat el següent:

Llei	Descripció	Import
Llei 3/2008	Ingressos finalistes pendents d'aplicació finançament galeria de serveis Túnel 'Envalira	12.917
Llei 21/2008	Projecte 0027/2001 Túnel dels Dos Valires. Boca Oest Fase II	2.702
Llei 18/2008	Obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià de Lòria	1.402
Total		17.021

Font: Elaboració pròpia a partir de la informació facilitada per Govern
(Import en milers d'euros)

Cal esmentar que el Govern no ha aprovat de forma específica les anul·lacions que es van plasmar en l'exercici 2014 dels conceptes anteriorment esmentats derivats de les Lleis 3/2008, 18/2008 i 21/2008 d'un import total de 17.021 milers d'euros.

Romanent de tresoreria no afectat

De les observacions que es detallen en els diferents apartats de l'informe en sorgeixen incidències que afecten el romanent de tresoreria retut. El detall és el següent:

Ajustos Romanent de Tresoreria	Creditors	Fons líquids	Efecte sobre el RT total	Afectat	Efecte sobre el RT no afectat.
Interessos meritats no vençuts (nota 2.2.11)	-4.630.055		4.630.055		4.630.055
Obligacions pendents d'aplicació definitiva	-10.175.506		10.175.506		10.175.506
Endeutament pendent d'aplicar a la seva finalitat (notes 2.3.9. i 2.4.)				17.020.829	-17.020.829
Fons de compensació		1.766.634	1.766.634	-1.784.476	3.551.110
Total	-14.805.561	1.766.634	16.572.195	15.236.353	1.335.842

Font: Elaboració pròpia a partir de la informació facilitada per Govern
(Import en milers d'euros)

Per l'anterior, el romanent de tresoreria no afectat del Govern, a 31 de desembre de 2019, seria negatiu de 25.512.147 euros.

2.5. Contractació pública

De la revisió efectuada s'observen les incidències següents:

Registre de contractes

L'article 65 de la Llei de contractació pública de 9 de novembre de 2000, preveu la necessitat de crear un registre de contractes d'accés públic. A la data del present informe, no s'ha trobat constància de què aquest registre hagi estat creat.

D'altra banda, l'entitat no disposa d'un sistema de comprovacions sobre si el registre de contractes recull la integritat dels contractes vigents conciliats amb la comptabilitat pressupostària.

Adjudicacions directes sense justificació o justificació no adequada a la LCP

S'han prorrogat tàcitament per a l'any 2019, els contractes d'assegurances adjudicats de forma directa l'any 2018 que es relacionen a continuació:

- Contracte per la prima de responsabilitat civil 2019, adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per un import de 348.561 euros, amb capital assegurat de 4.795.687 euros.
- Contracte per la prima d'accidents 2019, adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per import de 300.401 euros, amb un capital de 3.468.846 euros.
- Contracte per la prima d'automòbils 2019, adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per un import de 193.690 euros.

- Contracte per la prima multirisc 2019 adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per un import de 190.451 euros, amb un capital assegurat d'1.927.195 euros.

Per a l'adjudicació directa dels contractes anteriors es va argumentar la impossibilitat de promoure la concurrència, emparant-se en la disposició sense donar detalls dels fets que porten als tècnics a aquestes conclusions o bé perquè no s'hauria justificat d'acord amb allò que requereix la LCP. Segons consta en els expedients corresponents, ha esdevingut la pròrroga tàcita dels contractes perquè Govern no va notificar en termini la resolució dels contractes.

La despesa corresponent a la pròrroga dels contractes s'ha iniciat sense l'aprovació prèvia de Govern i sense haver formalitzat prèviament l'autorització i compromís de despesa, contravenint l'article 12 de la Llei del pressupost per a l'exercici 2019 i l'article 31 de la LGFP.

Procediment administratiu de l'execució de la despesa

En el contracte "Condicionament dels espais afectats per una fuga d'aigua al Col·legi Sagrada Família", adjudicat per import de 48.615 euros, no s'ha donat compliment a l'article 31 de la LGFP, ja que en el moment de la licitació no es disposava de crèdit pressupostari adequat i suficient, motiu pel qual no es va formalitzar l'autorització i compromís de despesa.

Acta de recepció dels subministraments

Els articles 45 i 47 de la LCP reclamen que l'Administració manifesti la seva conformitat als béns i serveis rebuts mitjançant la formalització d'una acta de recepció. L'Administració general no té la pràctica de formalitzar el referit document sent substituïda per la signatura d'un responsable en la factura o altre document mercantil. Es recomana que s'estableixin procediments que donin compliment als requeriments normatius indicats anteriorment regulant, com a mínim, el sentit, abast i responsabilitat que comporta la signatura abans indicada.

Verificació de la legitimació per a contractar amb l'entitat

Pel que respecta als licitadors, l'entitat avalua la legitimitat per a contractar mitjançant l'obtenció d'una declaració genèrica responsable de no trobar-se en cap causa que ho impedeixi. Aquest procediment pot ser considerat poc eficaç pel que es recomana que es requereixi una declaració explícita i responsable dels empresaris conforme no es troben en cap dels supòsits tipificats, a més dels que deriven de l'article 7 de la LCP, els regulats al Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la Llei qualificada del codi penal; així com dur a terme consultes en registres públics. Pel que respecta als integrants de l'òrgan de contractació, s'haurien d'implantar procediments que garanteixin que no es donen els supòsits previstos a l'article 115 del Codi de l'Administració i els relatius als delictes contra la funció pública regulats a la Llei qualificada del codi penal en allò que afecten la legitimació per a contractar.

2.6. Sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal

Els objectius de sostenibilitat financera, estabilitat pressupostària i fiscal per a l'exercici 2019 foren publicats al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra núm. 61/2018 de data 18 d'octubre de 2018. Els corresponents a l'Administració general de l'Estat són:

- En relació a l'objectiu d'endeutament, el 34,1% del producte interior brut expressat en termes nominals.
- En relació a l'objectiu de despesa màxima permesa, en l'import de 457.911.235 euros.
- En relació a l'objectiu de la despesa corrent o de funcionament, una taxa de creixement del 3,2%.
- En relació a l'objectiu del pes de la tributació directa sobre el total d'impostos directes i indirectes una ràtio del 36,2%.

D'acord amb el capítol tercer de la LSEPF, l'Administració general de l'Estat va actualitzar en data 16 d'octubre de 2018 la revisió del marc pressupostari de l'Administració general per al mandat 2016-2019.

El Tribunal de Comptes, el 19 d'octubre de 2018, va informar favorablement del marc pressupostari general revisat l'octubre de 2018, que presenta l'Administració general relatiu al mandat que comprèn els exercicis 2016 a 2019.

En la sessió del 20 de desembre de 2018, el Consell General va aprovar el marc pressupostari de l'Administració general de l'Estat per al temps corresponent al mandat 2016-2019, actualitzat en data 16 d'octubre de 2018.

Segons l'apartat 2.3.12 d'aquest informe, l'endeutament d'acord amb l'article 12 de la LSEPF és del 32,7% del producte interior brut expressat en termes nominals, inferior a l'objectiu publicat, i inferior al límit del 40% establert en l'apartat 12.4 de la mateixa Llei.

Pel que fa a la despesa màxima permesa, establerta en l'article 15 de la LSEPF, l'import liquidat ha estat de 438.835.367 euros, inferior a l'objectiu publicat i inferior al límit.

L'Administració general ha liquidat una despesa corrent o de funcionament, d'acord amb l'article 16 de la LSEPF del -1,3%, inferior a l'objectiu publicat i inferior al límit del 3,2%.

Pel que respecta al pes de la tributació directa sobre el total d'impostos directes i indirectes, d'acord amb l'article 20 de la LSEPF, la ràtio calculada és del 39,3%, superior a l'objectiu publicat i inferior al límit del 40%.

En relació amb el compliment de la resta d'aspectes formals i materials de la Llei, no s'han observat incidències significatives.

2.7. Altres aspectes a destacar

Així mateix, de la revisió efectuada s'han observat els següents aspectes a mencionar:

Necessitats de tresoreria del Govern

El romanent de tresoreria que ha retut el Govern a 31 de desembre de 2019, com a expressió dels dèficits acumulats derivats de l'execució pressupostària, posa de manifest l'existència de despeses per les quals el Govern no ha disposat d'un finançament suficient.

A la vegada, com s'observa en la nota 2.4, el Govern va disposar d'un finançament, per import de 17,0 milions d'euros, el qual, tot i estar integrat en la seva tresoreria, està afectat al finançament de despeses compromeses pendents de liquidar al tancament de l'exercici.

Aquest fet ha de provocar el constant refinançament del deute a curt termini al Govern, i és conseqüència, principalment, dels desequilibris de finançament dels pressupostos que aquest Tribunal ha vingut posant de manifest de manera reiterada en els informes dels darrers exercicis.

Economicitat i eficiència de la despesa pública

L'article 36 de la LGFP estableix com a finalitats de la gestió de la despesa pública, a més dels pretesos en les actuacions que s'impulsen, els objectius d'economicitat i eficiència, establint per a la seva supervisió i mesura els controls pressupostaris de legalitat, oportunitat econòmica, control financer, control d'eficàcia i control polític.

En relació a la mesura i control dels objectius indicats, així com aquells que deriven del pressupost aprovat pel Consell es formulen les següents observacions:

- El Govern no disposa d'elements de mesura que posin de manifest l'adequat manteniment per a determinades obres.
- No es disposa d'elements de mesura per a determinades obres que posin de manifest:
  - L'assoliment de la qualitat exigida en les obres.
  - Les causes dels sobre costos de les inversions.
  - Les causes dels endarreriments en els terminis d'execució.
- No consta que s'analitzi l'adequació del finançament a la inversió que es projecta.
- No s'observen ordres o disposicions que s'hagin dictat com a mesura correctiva que derivin directament de desviacions de costos i de terminis que s'hagin produït.
- No es disposa d'un sistema eficaç de comptabilitat de costos dels serveis i activitats que es presten que aportin informació suficient per a la presa de decisions en relació als objectius d'economia i eficiència.

En relació als objectius que figuren en l'expedient del pressupost cal indicar:

- Una part significativa són objectius genèrics i poc mesurables.
- Bona part dels mateixos depenen de factors externs o aliens al departament al qual mesuren o a l'organització.
- En general, no estan vinculats a l'avaluació de l'acompliment del personal.

D'altra banda, no consta que s'analitzin i avaluïn eficaçment els objectius i el grau de compliment dels indicadors que figuren en el projecte de pressupost.

Polítiques i pràctiques mediambientals

Les polítiques que duen a terme les administracions públiques poden tenir impacte en el medi ambient el qual, als efectes de l'abast de la fiscalització del Tribunal, pot comportar la necessitat d'introduir en els comptes que es reten, costos, passius o provisions per atendre a les contingències derivades de les seves actuacions o poden comportar la desvalorització de béns i altres actius de l'entitat.

Igualment, en el marc de l'avaluació del compliment de les normes que li són d'aplicació, pertoca al Tribunal conèixer i analitzar les iniciatives per a prevenir, minorar o pal·liar els efectes mediambientals de les seves activitats.

En aquest sentit, el Govern, atenent a les competències legalment atribuïdes que gestiona, desenvolupa activitats que poden tenir efectes rellevants sobre el medi ambient.

En el pressupost de Govern per l'any 2019, s'inclouen 15 projectes de caire mediambiental l'execució dels quals és responsabilitat del departament de Medi Ambient, estructurat en 3 eixos (Medi ambient i sostenibilitat, oficina de l'energia i canvi climàtic i cos de banders):

- Desenvolupament sostenible.
- Economia Circular.
- Fauna.
- Medi Aquàtic.
- Camins i refugis.
- L'aigua.
- Biodiversitat, Paisatge i Avaluació Ambiental.
- Medi Atmosfèric.
- Prevenció ambiental.
- Energia.
- Serveis Generals OECC.
- Meteorologia, Climatologia i Nivologia.
- Canvi Climàtic.

- Cos de banders.
- PG dir. i serveis generals Medi Ambient.

El pressupost de l'exercici preveu la dotació econòmica dels projectes i els recursos humans necessaris per a dur-los a terme i objectius i indicadors.

Segons la informació facilitada pel departament de Medi Ambient, s'han realitzat diferents actuacions com ara:

- Pla de sanejament de les aigües: és vigent fins al 2020.
- Pla Nacional de Residus: al 2011 es va fer la revisió del període 2007-2011 i es va redactar el Pla pels propers 5 anys.
- Estratègia del medi atmosfèric: al 2011 es va fer la revisió del període 2006-2011, al 2012 es va fer la revisió del període 2012-2016 i es va redactar l'estratègia fins al 2030.
- Estratègia nacional del paisatge: va ser aprovada per Govern al 2011. L'any 2012 es van aprovar les accions fins al 2015.
- Estratègia nacional de la Biodiversitat d'Andorra va ser aprovada per Govern al 2016 amb uns objectius fixats pel 2030.

No existeixen indicadors actualitzats periòdicament excepte els que deriven dels plans anteriorment descrits.

S'efectua un balanç final, essent el darrer el de l'exercici 2014, plasmat en diversos informes, per posar de manifest les actuacions realitzades i el grau d'assoliments dels objectius fixats.

Seguretat dels sistemes informàtics

Com a part de l'anàlisi i avaluació del control intern, s'ha sol·licitat al departament d'informàtica de Govern informació sobre aspectes relacionats amb la seguretat de les aplicacions informàtiques de Recursos Humans, del Departament de Tributs i Fronteres, l'AS400 i de tràmits, i la gestió dels usuaris de les mateixes. De la informació obtinguda s'han observat les debilitats següents:

- No s'ha realitzat una auditoria de seguretat informàtica a efectes d'avaluar la possible existència de debilitats.
- No totes les aplicacions informàtiques obliguen a canviar periòdicament les contrasenyes d'accés als usuaris.
- Les aplicacions informàtiques no emmagatzemen un històric de contrasenyes que impedeixi repetir les darreres contrasenyes establertes.
- No hi ha establerts procediments de revisió periòdica d'usuaris i accessos.

2.8. Evolució de les magnituds i ratis principals

Es presenta a continuació l'evolució de les magnituds i ratis principals de la gestió econòmicofinancera de l'entitat:

Resum pressupost inicial d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019
1. Impostos directes	25.851.269	72.231.389	48.493.250	68.883.418	61.120.286	74.228.539	74.444.670	81.759.944
2. Impostos indirectes	276.920.957	262.213.745	277.844.213	294.796.059	278.699.279	280.828.668	291.989.241	303.983.855
3. Taxes i altres ingressos	20.346.404	20.464.886	24.424.570	24.474.760	25.343.439	25.043.496	25.657.724	25.368.107
4. Transferències corrents	22.042	-	1.500.000	-	-	-	-	-
5. Ingressos patrimonials	10.774.228	8.915.914	11.482.301	10.862.281	29.845.368	35.018.371	32.940.007	33.659.145
Ingressos corrents	333.914.900	363.825.934	363.744.334	399.016.518	395.008.372	415.119.074	425.031.642	444.771.051
8. Actius financers	60.811	53.207	72.867	1.514.415	1.640.462	3.935.024	1.003.819	560.204
9. Passius financers	313.060.405	608.784.567	204.769.548	389.339.484	451.211.678	490.595.414	231.240.224	369.680.001
Total actius i passius financers	313.121.216	608.837.774	204.842.415	390.853.899	452.852.140	494.530.438	232.244.043	370.240.205
Total ingressos	647.036.116	972.663.708	568.586.749	789.870.417	847.860.512	909.649.512	657.275.685	815.011.256

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum pressupost inicial de despeses

Pressupost de despeses	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019
1. Despeses de personal	96.639.608	97.320.168	96.689.102	104.422.965	107.987.838	107.798.666	110.745.447	119.202.031
2. Consum de béns corrents i serveis	45.958.927	48.188.268	48.169.838	47.922.469	50.849.183	49.743.837	53.408.710	52.370.882
3. Despeses financeres	33.931.150	27.215.248	23.047.566	19.396.512	18.217.580	15.811.249	13.220.457	13.372.765
4. Transferències corrents	133.860.715	128.420.422	123.013.817	143.151.149	191.853.938	206.863.584	212.634.198	214.981.456
Despeses corrents	310.390.400	301.144.106	290.920.323	314.893.095	368.908.539	380.217.336	390.008.812	399.927.134
6. Inversions reals (1)	35.917.104	46.930.145	50.517.604	50.261.628	48.374.244	52.023.105	49.404.644	43.054.318
7. Transferències de capital	46.313.631	55.109.285	56.298.552	59.934.641	5.952.105	8.346.942	11.283.327	14.927.047
Despeses de capital	82.230.735	102.039.430	106.816.156	110.196.269	54.326.349	60.370.047	60.687.971	57.981.365
8. Actius financers	214.678	146.252	2.116.231	1.478.621	1.944.490	953.476	1.193.999	813.893
9. Passius financers	254.200.303	569.333.920	168.734.039	363.302.432	422.681.134	468.108.653	205.384.904	356.288.864
Total actius i passius financers	254.414.981	569.480.172	170.850.270	364.781.053	424.625.624	469.062.129	206.578.903	357.102.757
Total despeses	647.036.116	972.663.708	568.586.749	789.870.417	847.860.512	909.649.512	657.275.686	815.011.256

(1) Les inversions pressupostades en els anys de pròrroga pressupostària corresponent a crèdits plurianuals

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum pressupost inicial d'ingressos sense actius i passius financers

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019
1. Impostos directes	25.851.269	72.231.389	48.493.250	68.883.418	61.120.286	74.228.539	74.444.670	81.759.944
2. Impostos indirectes	276.920.957	262.213.745	277.844.213	294.796.059	278.699.279	280.828.668	291.989.241	303.983.855
3. Taxes i altres ingressos	20.346.404	20.464.886	24.424.570	24.474.760	25.343.439	25.043.496	25.657.724	25.368.107
4. Transferències corrents	22.042	-	1.500.000	-	-	-	-	-
5. Ingressos patrimonials	10.774.228	8.915.914	11.482.301	10.862.281	29.845.368	35.018.371	32.940.007	33.659.145
Ingressos corrents	333.914.900	363.825.934	363.744.334	399.016.518	395.008.372	415.119.074	425.031.642	444.771.051
Total ingressos	333.914.900	363.825.934	363.744.334	399.016.518	395.008.372	415.119.074	425.031.642	444.771.051

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

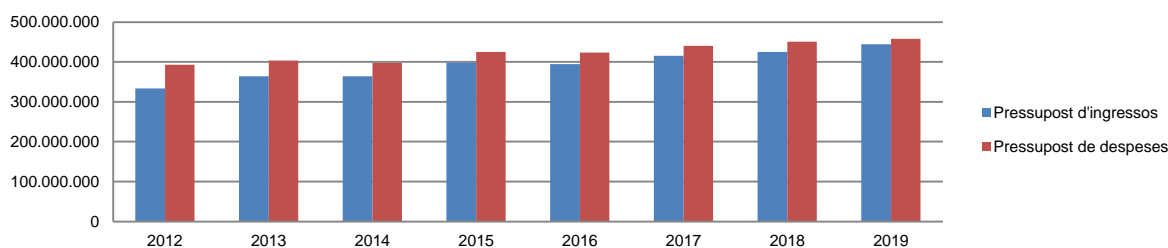
Resum pressupost inicial de despeses sense actius i passius financers

Pressupost de despeses	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019
1. Despeses de personal	96.639.608	97.320.168	96.689.102	104.422.965	107.987.838	107.798.666	110.745.447	119.202.031
2. Consum de béns corrents i serveis	45.958.927	48.188.268	48.169.838	47.922.469	50.849.183	49.743.837	53.408.710	52.370.882
3. Despeses financeres	33.931.150	27.215.248	23.047.566	19.396.512	18.217.580	15.811.249	13.220.457	13.372.765
4. Transferències corrents	133.860.715	128.420.422	123.013.817	143.151.149	191.853.938	206.863.584	212.634.198	214.981.456
Despeses corrents	310.390.400	301.144.106	290.920.323	314.893.095	368.908.539	380.217.336	390.008.812	399.927.134
6. Inversions reals (1)	35.917.104	46.930.145	50.517.604	50.261.628	48.374.244	52.023.105	49.404.644	43.054.318
7. Transferències de capital	46.313.631	55.109.285	56.298.552	59.934.641	5.952.105	8.346.942	11.283.327	14.927.047
Despeses de capital	82.230.735	102.039.430	106.816.156	110.196.269	54.326.349	60.370.047	60.687.971	57.981.365
Total despeses	392.621.135	403.183.536	397.736.479	425.089.364	423.234.888	440.587.383	450.696.783	457.908.499

(1) Les inversions pressupostades en els anys de pròrroga pressupostària corresponent a crèdits plurianuals

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Evolució del pressupost sense actius i passius financers

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019
1. Impostos directes	29.895.430	32.908.419	60.613.410	68.251.836	82.922.927	71.269.094	84.361.323	88.070.978
2. Impostos indirectes	301.538.696	275.997.675	271.078.124	269.069.479	290.740.248	292.923.122	288.241.145	287.028.310
3. Taxes i altres ingressos	23.622.696	31.668.543	29.124.379	28.844.463	24.684.394	26.920.006	25.454.858	33.090.923
4. Transferències corrents	266	626	50.220	54.737	67.051	56.522	99.960	106.145
5. Ingressos patrimonials	12.957.509	50.806.642	10.161.649	23.534.326	40.374.103	32.018.699	34.151.579	33.919.150
Ingressos corrents	368.014.597	391.381.905	371.027.782	389.754.841	438.788.723	423.187.443	432.308.865	442.215.506
6. Alienació d'inversions	1.000	6.316	10.271	4.433	13.983	166.014	30.084	10.000
7. Transferències de capital	-	750.000	500.000	1.000.000	-	-	-	-
Ingressos de capital	1.000	756.316	510.271	1.004.433	13.983	166.014	30.084	10.000
8. Actius financers	184.482	967.031	1.568.692	1.935.497	3.899.873	5.576.742	3.521.053	175.114
9. Passius financers	377.026.675	669.276.618	200.604.825	384.370.393	726.254.652	522.711.135	231.484.388	373.704.936
Total actius i passius financers	377.211.157	670.243.649	202.173.517	386.305.890	730.154.525	528.287.877	235.005.441	373.880.050
Total ingressos	745.226.754	1.062.381.870	573.711.570	777.065.164	1.168.957.231	951.641.334	667.344.390	816.105.556

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

Pressupost de despeses	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019
1. Despeses de personal	94.443.678	94.505.591	96.458.899	100.155.098	105.643.932	110.772.164	114.874.954	117.837.112
2. Consum de béns corrents i serveis	41.934.121	44.056.899	43.919.867	45.385.225	44.004.239	45.024.891	49.956.638	44.549.006
3. Despeses financeres	29.320.177	23.848.987	21.378.312	17.488.129	16.212.060	13.773.686	13.069.452	12.410.964
4. Transferències corrents	108.676.596	123.027.439	119.486.852	137.135.323	200.072.390	198.691.070	211.241.600	209.004.637
Despeses corrents	274.374.572	285.438.916	281.243.930	300.163.775	365.932.621	368.261.811	389.142.644	383.801.719
6. Inversions reals	135.125.049	36.675.973	40.247.252	45.963.100	44.514.642	39.862.326	38.058.562	45.173.410
7. Transferències de capital	45.423.142	54.315.218	55.397.516	57.888.262	5.749.457	6.147.725	7.338.259	9.860.238
Despeses de capital	180.548.191	90.991.191	95.644.768	103.851.362	50.264.099	46.010.051	45.396.821	55.033.648
8. Actius financers	4.673.200	1.994.002	1.349.851	9.639.799	18.979.376	880.481	509.613	1.240.691
9. Passius financers	294.557.571	646.148.671	168.701.093	380.039.037	694.344.042	541.604.286	237.033.253	356.219.028
Total actius i passius financers	299.230.771	648.142.673	170.050.944	389.678.836	713.323.418	542.484.767	237.542.866	357.459.719
Total despeses	754.153.534	1.024.572.780	546.939.642	793.693.973	1.129.520.138	956.756.629	672.082.331	796.295.086

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos sense actius i passius financers

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019
1. Impostos directes	29.895.430	32.908.419	60.613.410	68.251.836	82.922.927	71.269.094	84.361.323	88.070.978
2. Impostos indirectes	301.538.696	275.997.675	271.078.124	269.069.479	290.740.248	292.923.122	288.241.145	287.028.310
3. Taxes i altres ingressos	23.622.696	31.668.543	29.124.379	28.844.463	24.684.394	26.920.006	25.454.858	33.090.923
4. Transferències corrents	266	626	50.220	54.737	67.051	56.522	99.960	106.145
5. Ingressos patrimonials	12.957.509	50.806.642	10.161.649	23.534.326	40.374.103	32.018.699	34.151.579	33.919.150
Ingressos corrents	368.014.597	391.381.905	371.027.782	389.754.841	438.788.723	423.187.443	432.308.865	442.215.506
6. Alienació d'inversions	1.000	6.316	10.271	4.433	13.983	166.014	30.084	10.000
7. Transferències de capital	-	750.000	500.000	1.000.000	-	-	-	-
Ingressos de capital	1.000	756.316	510.271	1.004.433	13.983	166.014	30.084	10.000
Total ingressos	368.015.597	392.138.221	371.538.053	390.759.274	438.802.706	423.353.457	432.338.949	442.225.506

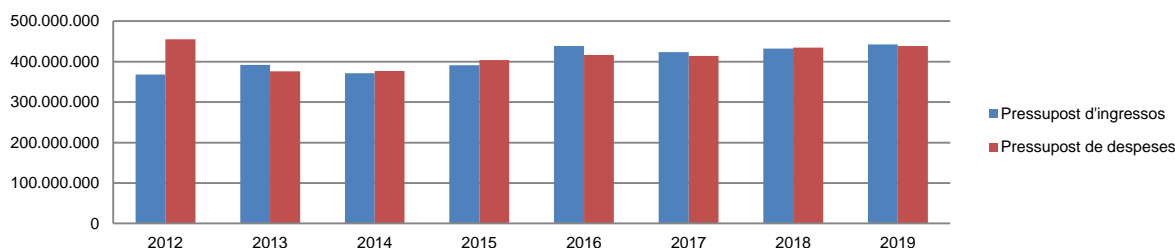
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses sense actius i passius financers

Pressupost de despeses	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019
1. Despeses de personal	94.443.678	94.505.591	96.458.899	100.155.098	105.643.932	110.772.164	114.874.954	117.837.112
2. Consum de béns corrents i serveis	41.934.121	44.056.899	43.919.867	45.385.225	44.004.239	45.024.891	49.956.638	44.549.006
3. Despeses financeres	29.320.177	23.848.987	21.378.312	17.488.129	16.212.060	13.773.686	13.069.452	12.410.964
4. Transferències corrents	108.676.596	123.027.439	119.486.852	137.135.323	200.072.390	198.691.070	211.241.600	209.004.637
Despeses corrents	274.374.572	285.438.916	281.243.930	300.163.775	365.932.621	368.261.811	389.142.644	383.801.719
6. Inversions reals	135.125.049	36.675.973	40.247.252	45.963.100	44.514.642	39.862.326	38.058.562	45.173.410
7. Transferències de capital	45.423.142	54.315.218	55.397.516	57.888.262	5.749.457	6.147.725	7.338.259	9.860.238
Despeses de capital	180.548.191	90.991.191	95.644.768	103.851.362	50.264.099	46.010.051	45.396.821	55.033.648
Total despeses	454.922.763	376.430.107	376.888.698	404.015.137	416.196.720	414.271.862	434.539.465	438.835.367

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

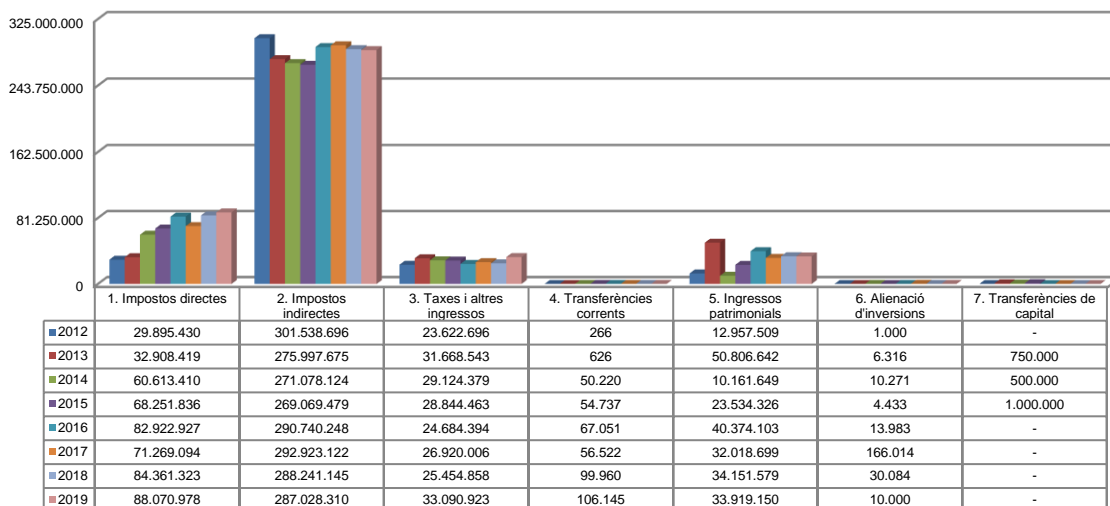
Evolució liquidació del pressupost sense actius i passius financers

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

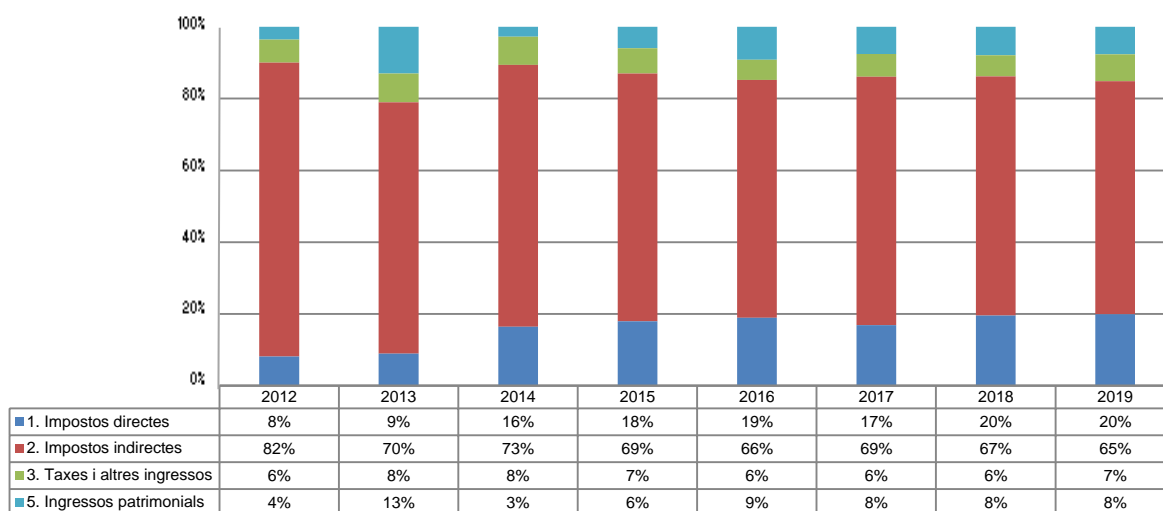
La distribució de les liquidacions sense els actius i passius financers d'ingressos i despeses dels darrers exercicis es representa gràficament en els quadres següents:

**Liquidació pressupost ingressos sense actius i passius financers
valor absolut**

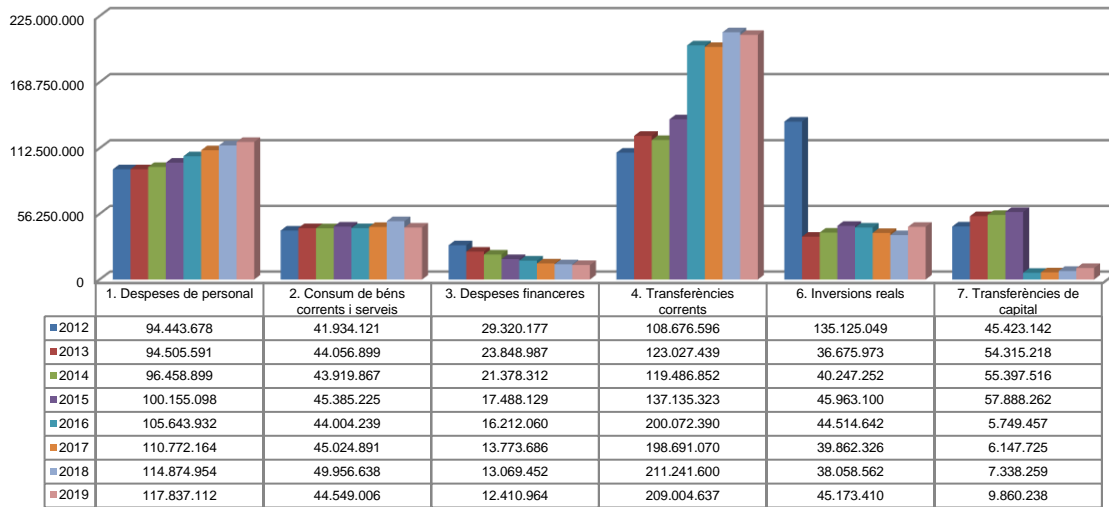
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

**Liquidació pressupost ingressos sense actius i passius financers
valor relatiu**

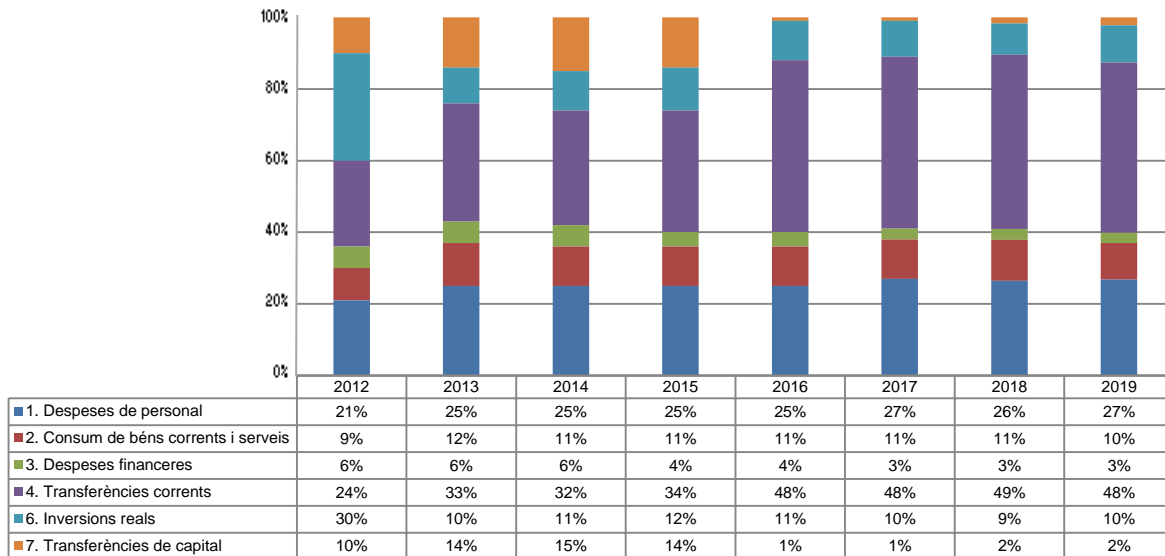
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

**Liquidació pressupost despeses sense actius i passius financers
valor absolut**

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

**Liquidació pressupost despeses sense actius i passius financers
valor relatiu**

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

Resultat pressupostari, variació d'actius i passius financers i romanent de tresoreria

Es presenta a continuació l'evolució del resultat pressupostari i la variació d'actius i passius financers:

Descripció	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total ingressos liquidats	745.226.754	1.062.381.870	573.711.570	777.065.164	1.168.957.231	951.641.334	667.344.390	816.105.556
Total despeses liquidades	754.153.534	1.024.572.780	546.939.642	793.693.973	1.129.520.138	956.756.629	672.082.331	796.295.086
Resultat pressupostari	-8.926.780	37.809.090	26.771.928	-16.628.809	39.437.093	-5.115.295	-4.737.941	19.810.470

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Descripció	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Actius i passius financers liquidats (ingressos)	377.211.157	670.243.649	202.173.517	386.305.890	730.154.525	528.287.877	235.005.441	373.880.050
Actius i passius financers liquidats (despeses)	299.230.771	648.142.673	170.050.944	389.678.836	713.323.418	542.484.767	237.542.866	357.459.719
Variació d'actius i passius financers	77.980.386	22.100.976	32.122.573	-3.372.946	16.831.107	-14.196.890	-2.537.425	16.420.331

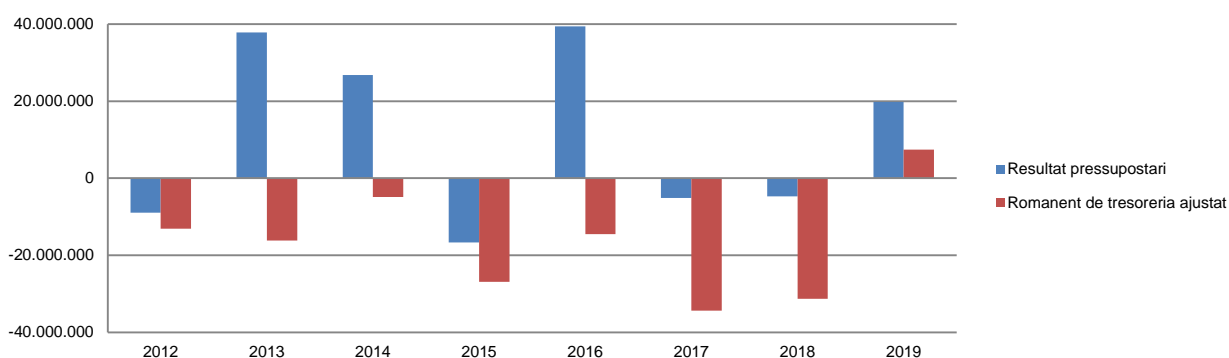
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

La variació i evolució del romanent de tresoreria considerant, en cas que n'hi hagi, aquelles incidències més significatives detectades i indicades en els corresponents informes de fiscalització presenta el següent detall:

Descripció	RT Ajustat 2012	RT Ajustat 2013	RT Ajustat 2014	RT Ajustat 2015	RT Ajustat 2016	RT Ajustat 2017	RT Ajustat 2018	RT Ajustat 2019
1. (+) Drets pendents de cobrament	39.245.000	30.594.000	51.908.000	29.769.000	38.357.013	35.912.872	32.737.741	70.581.375
2. (-) Obligacions pendents de pagament	-55.822.000	-50.129.000	-60.926.000	-62.446.000	-59.526.304	-76.803.479	-79.434.208	-84.466.361
3. (+) Fons líquids	3.482.000	3.404.000	4.121.000	5.768.000	6.661.928	6.543.316	15.442.989	21.347.592
Romanent de tresoreria total (1-2+3)	-13.095.000	-16.131.000	-4.897.000	-26.909.000	-14.507.363	-34.347.291	-31.253.478	7.462.606
I. Romanent de tresoreria afectat	33.219.000	36.756.000	27.879.000	28.054.000	18.839.552	18.560.546	19.049.183	32.974.753
II. Romanent de tresoreria no afectat	-46.314.000	-52.887.000	-32.776.000	-54.963.000	-33.346.915	-52.907.837	-50.302.661	-25.512.147
Romanent de tresoreria total (I-II)	-13.095.000	-16.131.000	-4.897.000	-26.909.000	-14.507.363	-34.347.291	-31.253.478	7.462.606

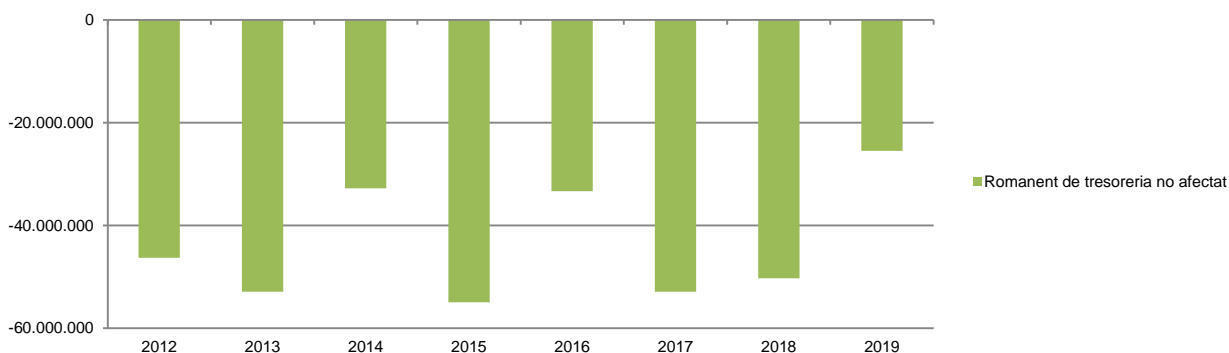
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Evolució resultat pressupostari i romanent de tresoreria

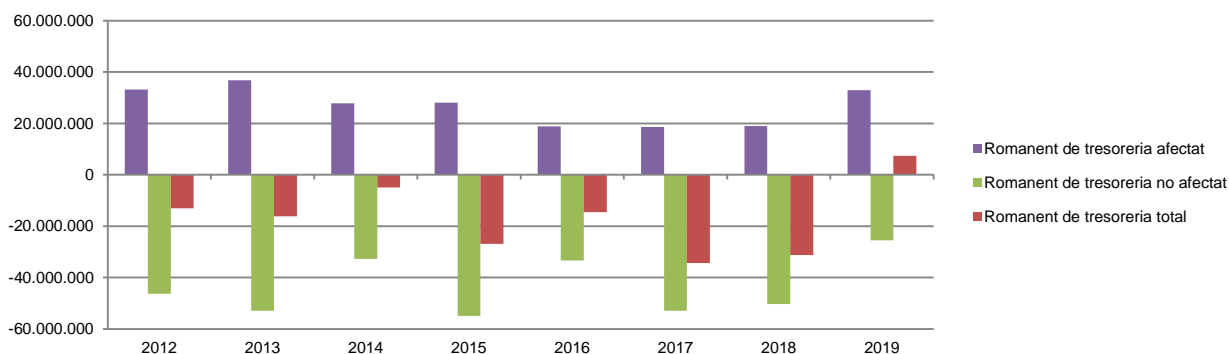
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Evolució romanent de tresoreria no afectat

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Evolució detallada romanent de tresoreria

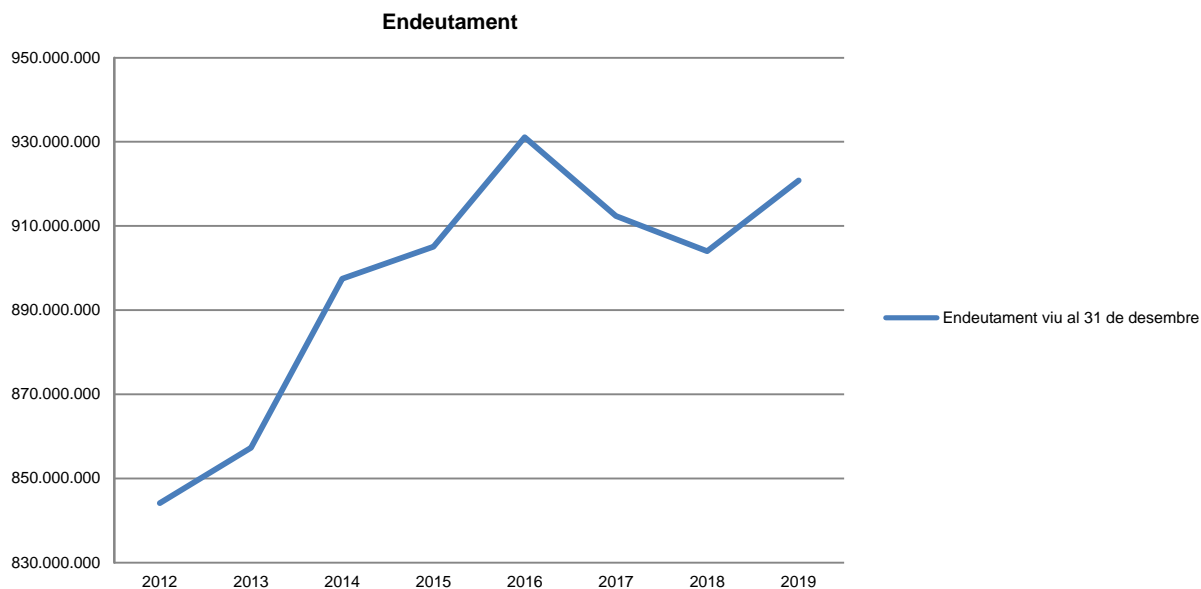
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Endeutament

Es presenta a continuació l'evolució de l'endeutament:

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Endeutament viu al 31 de desembre	844.083.450	857.276.390	897.495.000	905.065.869	931.124.714	912.377.635	904.033.385	920.815.658

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Indicadors i ratis

Indicadors pressupostaris		Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Grau de modificacions del pressupost (La proximitat al 0% mostra una menor necessitat de modificar les previsions inicials estimades)	= $\frac{\text{Modificacions del pressupost}}{\text{Previsions inicials}}$	12,6%	38,5%	9,3%	10,7%	4,8%
Grau de liquidació de drets (Mostra el grau de realització dels ingressos previstos. La proximitat al 100% indica una bona previsió d'ingressos)	= $\frac{\text{Drets liquidats}}{\text{Previsions definitives d'ingressos - Incorporació del romanent de tresoreria}}$	98,4%	137,9%	104,6%	101,5%	100,1%
Grau de liquidació d'obligacions (Mostra el grau de realització de les despeses previstes. No hauria d'excedir el 100%)	= $\frac{\text{Obligacions liquidades}}{\text{Previsions definitives de despeses}}$	89,3%	96,2%	96,2%	92,4%	93,2%
% que representen les despeses de personal (% que representen les despeses de personal sobre el total de despeses de l'exercici. Caldria considerar que un valor superior al 40% podria ser indicatiu d'una possible estructura de personal sobredimensionada)	= $\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 1}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	12,6%	9,4%	11,6%	17,1%	14,8%
% que representen les despeses corrents (% que representen les despeses en béns corrents i serveis de titularitat de l'entitat sobre el total de despeses de l'exercici)	= $\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 2}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	5,7%	3,9%	4,7%	7,4%	5,6%
% que representen les despeses per transferències corrents	= $\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 4}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	17,3%	17,7%	20,8%	31,4%	26,2%
Esforç inversor (% de despeses que corresponen a la realització d'inversions en l'exercici. La realització d'inversions es troba relacionada amb l'adquisició, ampliació, conservació o millora de les infraestructures i béns de capital)	= $\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 6}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	5,8%	3,9%	4,2%	5,7%	5,7%
Estalvi brut (El seu valor ha de ser positiu. Capacitat dels ingressos corrents per finançar despeses de capital)	= $\frac{\text{Drets liquidats operacions corrents - Obligacions liquidades operacions corrents}}{\text{Drets liquidats operacions corrents}}$	23,0%	16,6%	13,0%	10,0%	13,2%
Estalvi net (El seu valor ha de ser positiu. Un valor negatiu indica que no es disposa de recursos corrents suficients per finançar l'amortització del deute formalitzat)	= $\frac{\text{Drets liquidats operacions corrents - Obligacions liquidades operacions corrents - Passius financers}}{\text{Drets liquidats operacions corrents}}$	-74,5%	-141,6%	-115,0%	-44,8%	-67,3%
Autonomia (Capacitat de finançament sense transferències externes. No inclosos capítols 4 i 7)	= $\frac{\text{Drets liquidats totals - Transferències}}{\text{Drets liquidats totals}}$	99,9%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Autonomia fiscal (Capacitat de finançament amb els tributs liquidats)	= $\frac{\text{Drets liquidats tributs (cap. 1, 2 i 3)}}{\text{Drets liquidats totals}}$	47,1%	34,1%	41,1%	59,6%	50,0%
Finançament endeutament (Representa el % dels ingressos finançats amb endeutament)	= $\frac{\text{Drets liquidats passius financers (cap. 9 ingressos)}}{\text{Drets liquidats totals}}$	49,5%	62,1%	54,9%	34,7%	45,8%
Ratis per habitants		Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Població: nombre d'habitants	Segons departament d'Estadística	78.014	78.264	80.209	80.275	81.748
Ingressos tributaris per habitant	= $\frac{\text{Drets liquidats tributs (cap. 1, 2 i 3)}}{\text{Població}}$	4.694	5.090	4.876	4.959	4.993
Despeses per habitant	= $\frac{\text{Obligacions reconegudes}}{\text{Població}}$	10.174	14.432	11.928	8.372	9.741
Endeutament per habitant	= $\frac{\text{Endeutament total}}{\text{Població}}$	11.601	11.897	11.375	11.262	11.264
Càrrega financera per habitant	= $\frac{\text{Càrrega financera total}}{\text{Població}}$	224	207	172	163	152
Ratis de liquiditat		Exercici 2015 (*)	Exercici 2016 (*)	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Fons de maniobra (Hauria de tenir valor positiu)	= $\frac{\text{Actiu corrent - Passiu corrent}}{\text{Actiu corrent}}$	-735.745.000	-555.805.880	-220.153.438	-375.520.759	-327.970.961
Rati de liquiditat (El valor hauria de fluctuar entre el 150% i 200%)	= $\frac{\text{Passiu corrent}}{\text{Efectiu i altres actius líquids equivalents}}$	5,8%	8,8%	28,2%	19,9%	27,2%
Rati de tresoreria (Valor pròxim al 100%)	= $\frac{\text{Passiu corrent}}{\text{Passiu corrent}}$	0,7%	1,6%	7,1%	5,6%	4,7%

(*) Els estats financers estan basats en el Pla general de comptabilitat pública (PGCP)
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Relatives a la comptabilitat pública

- Existeixen transferències concernint despeses corrents, per un import de 5.870.996 euros, que minoren partides que han estat incrementades prèviament per transferències de crèdit, incomplint per tant l'article 26.2.c) de la LGFP. (nota 2.1.2)

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Les observacions i recomanacions formulades en exercicis anteriors, que deriven de fets que segueixen pendents o de pràctiques que s'han mantingut en aquest exercici, amb les corresponents matisacions o actualitzacions en el cas que n'hi hagi, es recullen a continuació:

Relatives a la comptabilitat pública

- La normativa bàsica en relació a la gestió econòmicofinancera de les entitats públiques d'àmbit estatal es recull en la LGFP, les NICSP i la Llei del pressupost vigent per a l'exercici. Cap d'aquests textos defineix una estructura pressupostària. Es recomana que s'aprovi una estructura pressupostària d'obligat compliment, que hauria de definir de forma clara els comptes pressupostaris que s'han d'utilitzar en l'elaboració del pressupost, tant per ingressos com per despeses, i la correlació amb els comptes definits en les normes comptables. (nota 2.1.1)
- Contràriament al disposat en la LGFP, el Govern no enregistra comptablement les operacions que afecten l'estat d'ingressos de les modificacions pressupostàries i igualment no es registren en les previsions pressupostàries d'ingressos les operacions que es deriven de les modificacions que s'aproven. (nota 2.1.2)
- El Govern ha aprovat modificacions pressupostàries per import de 596.102 euros en dates properes al tancament de l'exercici, quan, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre'ls, la qual cosa seria contrària a l'article 15.2 de la LGFP. (nota 2.1.2)
- S'han aprovat diferents transferències de crèdits que afecten a despeses de personal per un import de 754.023 euros, fet que pot contravenir l'article 26.2.b). (nota 2.1.2)
- En l'elaboració del pressupost general es modifiquen els imports de les anualitats per despeses plurianuals aprovades en exercicis anteriors a les quanties que es preveuen per al pressupost de l'exercici que es tramita sense que la memòria del pressupost ho justifiqui adequadament en els termes que requereix l'article 29.7 de la LGFP. (nota 2.1.3)
- El Govern ha enregistat pressupostàriament despeses financeres meritades i no vençudes per import de 4.630.055 euros quan, atès que no eren exigibles a l'entitat al tancament de l'exercici, no era procedent fer-ho, contravenint el principi d'anualitat regulat a l'article 14 de la LGFP. (nota 2.2.11)

- Govern no ajusta estrictament les normes comptables que diferencien les provisions i contingències. (nota 2.3.13)
- L'estat del romanent de tresoreria inclou saldos creditors que no són pressupostàriament exigibles al tancament de l'exercici per import de 14.805.561 euros, no recull fons líquids per import de 1.766.634 euros, no recull romanent de tresoreria afectat per import de 17.020.829 euros i recull romanent de tresoreria afectat que no tindria aquesta condició per import de 1.784.476 euros. D'acord amb l'indicat, el romanent de tresoreria no afectat, a 31 de desembre de 2019, seria negatiu de 25.512.147 euros. (nota 2.4)

Relatives a la contractació pública

- L'article 65 apartat 3 de la LCP preveu la creació d'un registre de contractes d'accés públic i determina la informació bàsica que ha de contenir. Aquest registre no ha estat creat. (nota 2.5)
- S'han detectat diverses adjudicacions directes relacionades amb assegurances sense que s'hagi justificat l'ús d'aquesta modalitat de contractació. (nota 2.5)
- El Govern només avalua la legitimitat per a contractar dels licitadors mitjançant l'obtenció d'una declaració jurada i signada d'aquests, sense cap més control ni verificació de la informació subministrada. Igualment, pels integrants de l'òrgan de contractació, s'haurien d'implantar procediments que garanteixin que no es donen els supòsits previstos a l'article 115 del Codi de l'Administració i els relatius als delictes contra la funció pública regulats a la Llei qualificada del codi penal en allò que afecten la legitimitat per a contractar. (nota 2.5)

Altres observacions

- La liquidació de l'exercici presenta un estalvi net negatiu de 297.805 milers d'euros. Aquest estalvi net pressupostari negatiu obliga al Govern al refinançament permanent del seu endeutament. Per la seva part, donat que aquestes operacions es formalitzen majoritàriament a curt termini, com s'observa a la nota 2.4, comporten romanents de tresoreria negatius que es tradueixen en una liquiditat supeditada a la formalització d'operacions de tresoreria en el molt curt termini. (notes 2.2 i 2.7)
- En l'exercici 2019, 68 treballadors han excedit el nombre d'hores extres previst pel Reglament de sistemes de compensació, les quals, a més de contràries a la norma esmentada, són indicadores de debilitats i ineficiències organitzatives. (nota 2.2.6)
- No ha estat dictat el reglament previst en l'article 30 de la Llei 1/2019 de la funció pública, regulant el registre de personal que s'ha de crear d'acord amb el que determina el mateix article. (nota 2.2.6)
- S'observen pagaments per conceptes retributius dels quals no consta una regulació normativa que els empari, com és el cas del complement "Pas bombers", "Nivo-meteo Banders" i "Nivometeorologica Banders". (nota 2.2.6)

- El Govern va atorgar un préstec a l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries de 16.447.402 euros. Atenent l'origen dels recursos de l'AREB i la seva quantia es pot qüestionar la seva recuperabilitat. (nota 2.3.5)
- El reglament de control pressupostari per a l'exercici 2019 limita la fiscalització de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost, als supòsits que la intervenció consideri oportú, i no de forma sistemàtica. Tot i que els departaments implicats amb la despesa han realitzat determinades actuacions, es posa de manifest que aquests procediments no han estat generalitzats ni sistemàtics, contràriament al requerit en els articles 15 a 17 del Reglament del procediment per a la concessió i el control de les subvencions i transferències públiques i l'article 39 de la LGFP. Aquest fet, a més de comportar l'incompliment normatiu referit, no permet garantir els fets que són objecte del control financer com són l'adequada i correcta obtenció dels ajuts, l'acompliment de les obligacions de gestió i aplicació dels mateixos per part dels beneficiaris, l'adequat i correcte finançament de les activitats subvencionades i la realitat i regularitat de les operacions que s'han finançat amb els ajuts. (nota 2.2.8)
- L'article 36 de la LGFP estableix com a finalitats de la gestió de la despesa pública, a més dels pretesos en les actuacions que s'impulsen, entre altres, els objectius d'economicitat i eficiència, establint per a la seva supervisió i mesura diferents controls. El Govern no disposa dels mecanismes adequats per dur a terme el control del compliment d'aquests objectius. (nota 2.7)

5. CONCLUSIONS

De les verificacions efectuades d'acord amb procediments d'auditoria es desprèn que, excepte per les conseqüències que es deriven de les observacions contingudes en els apartats 3 i 4, els comptes anuals sotmesos a fiscalització expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Govern a 31 de desembre de 2019, dels resultats de les seves operacions i dels recursos obtinguts i aplicats, i de l'execució del pressupost d'ingressos i despeses corresponents a l'exercici anual acabat en la mateixa data i contenen, juntament amb la memòria que els acompanya, la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequada, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats recollits a la LGFP i a les NICSP, i guarden uniformitat amb els aplicats en l'exercici anterior.

També es desprèn que, excepte pels aspectes descrits en el cos de l'informe, el Govern ha complert de forma raonable amb la legislació bàsica relativa a l'administració i control dels fons públics que li és aplicable per l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019.

6. AL·LEGACIONS

D'acord amb allò que preveuen els articles 3 i 10 de la Llei del Tribunal de Comptes es va trametre al Govern el present informe per tal que pogués presentar les al·legacions que considerés oportunes.

Es transcriu a continuació la resposta rebuda:

Andorra la Vella, 17 de juny del 2021

Sr. Francesc d'Assís Pons Tomàs
President
Tribunal de Comptes
C/ Dr. Vilanova núm. 15, planta -3
AD500 Andorra la Vella

Distingit senyor,

D'acord amb allò que preveu l'article 44 de la Llei general de les finances públiques del 19-12-1996 i les seves modificacions posteriors, i el Decret del 3-4-2019 d'aprovació del Reglament regulador de la Intervenció General i de l'exercici del control pressupostari, em complau trametre-us l'informe de resposta a les observacions efectuades pel Tribunal de Comptes en el seu informe sobre la liquidació dels comptes del Govern corresponent a l'exercici 2019.

Atentament,

Signat electrònicament per: Xavier Espot Zamora Cap
de Govern

Xavier Espot Zamora

**Informe de resposta a les observacions efectuades pel Tribunal de Comptes
en el seu informe sobre la liquidació dels comptes del Govern corresponent
a l'exercici del 2019**

Signat electrònicament per: Meritxell Bonell Tuset
Interventora General

Resposta a les observacions efectuades pel Tribunal de Comptes a l'informe sobre la liquidació dels comptes del Govern corresponent a l'exercici 2019

Vist l'informe del Tribunal de Comptes referent a la liquidació dels comptes del Govern corresponent a l'exercici 2019, rebut el 28 de maig del 2021, i un cop analitzades les observacions que conté, es presenten les consideracions següents (per esquematitzar, s'exposa cadascuna de les observacions del Tribunal de Comptes del cos de l'informe i la resposta corresponent, seguint la mateixa estructura).

AMB CARÀCTER PRÈVI

La liquidació de comptes del Govern corresponent a l'exercici 2019, objecte d'aquesta fiscalització, va ser lliurada al Tribunal de Comptes en data 8 de juliol de 2020 i consta...

Resposta

S'informa que la data de lliurament al Tribunal de Comptes de la liquidació de comptes del Govern corresponent a l'exercici del 2019 va ser el 28 de maig del 2020 en comptes del 8 de juliol del 2020. Aquesta data és igualment posterior al termini legal que estableix l'article 34 de l'LGFP (abans de l'1 d'abril de l'exercici següent) pel fet que aquest termini va quedar en suspens d'acord amb l'article 24 de la Llei 3/2020, del 23 de març, de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.

OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Pressupost inicial (2.1.1)

1. Mancances en l'expedient d'elaboració del pressupost (pàg. 8)

La LGFP reclama que l'expedient contingui informació que complementa o justifica la continguda al pressupost que s'aprova. En relació amb aquesta informació, l'expedient del pressupost del Govern no conté el pressupost consolidat a efectes informatius, que preveu l'art.12.3 de la LGFP. El pressupost del Govern inclou una agregació de pressupostos; en cap cas hi consten eliminacions i ajustaments de consolidació.

Resposta

Efectivament, el pressupost de l'Administració de l'Estat per a l'exercici 2019 consisteix en l'agregació dels pressupostos de l'Administració general, de les entitats de dret públic i de les societats públiques. Amb l'objectiu de resoldre aquesta observació, s'ha inclòs aquest element en la configuració i la parametrització dels mòduls pressupostari i financer del nou sistema economicofinancer –que es troben en curs i que han d'entrar en producció durant el mes de juliol i l'any 2022, respectivament– perquè el document definitiu inclogui els requisits necessaris efectuats en el marc d'aquesta implantació.

2. Estructura pressupostària (pàg. 8)

La normativa bàsica en relació a la gestió econòmicofinancera de les entitats públiques d'àmbit estatal es recull en la LGFP, les NICSP i la Llei del pressupost vigent per a l'exercici. Cap d'aquests textos defineix una estructura pressupostària. Es recomana que s'aprovi una estructura pressupostària d'obligat compliment, que hauria de definir de forma clara els comptes pressupostaris que s'han d'utilitzar en l'elaboració del pressupost, tant per ingressos com per despeses, i la correlació amb els comptes definits en les normes comptables.

Resposta

L'estructura pressupostària d'obligat compliment està definida a la Llei de pressupost, entenem que de forma clara. Tot i això, som conscients que cal desenvolupar el Pla comptable pressupostari, i s'hi ha estat treballant en els darrers exercicis.

En aquest sentit, en el darrer quadrimestre de l'exercici 2014 el ministeri encarregat de les finances va iniciar els treballs d'avaluació de la implementació d'una reforma normativa amb l'objectiu de facilitar la gestió econòmicofinancera del Govern, així com d'implementar una normativa actual que es correspongui amb les demandes d'una societat moderna.

En el marc d'aquesta reforma normativa, el ministeri encarregat de les finances ha desenvolupat, pel que fa a la comptabilitat financera, un nou Pla de comptabilitat pública –que va entrar en vigor l'1 de gener del 2017–. Respecte al pla comptable pressupostari, s'ha posposat l'aprovació pel Govern i la posterior publicació al BOPA de l'estructura pressupostària fins que finalitzin els treballs d'implantació dels mòduls pressupostari i financer del nou sistema econòmicofinancer –que es troben en curs i que han d'entrar en producció durant el mes de juliol i l'any 2022, respectivament– perquè el document definitiu inclogui els requisits necessaris efectuats en el marc d'aquesta implantació.

Modificacions pressupostàries (2.1.2)

3. Comptabilització de les modificacions pressupostàries dels ingressos (pàg. 9)

Contràriament al disposat en la LGFP, el Govern no enregistra comptablement les operacions que afecten a l'estat d'ingressos de les modificacions pressupostàries i igualment no es registren en les previsions pressupostàries d'ingressos les operacions que es deriven de les modificacions que s'aproven.

Resposta

Aquesta observació del Tribunal de Comptes es pren en consideració en la configuració i la parametrització de la nova aplicació informàtica, és a dir, en el nou sistema econòmicofinancer del Govern que es troba en curs d'implementació i que es preveu que pugui entrar en funcionament el mes de gener del 2022.

4. Modificacions de pressupost en dates properes al tancament de l'exercici (pàg. 9)

Durant l'exercici 2019, s'han comptabilitzat i aprovat modificacions pressupostàries en dates properes al tancament de l'exercici les quals han tingut per finalitat donar cobertura pressupostària a despeses per les quals, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre-les, la qual cosa seria contrària al principi d'especialitat regulat en l'article 15.2 de la LGFP.

Així, de les mostres efectuades s'han detectat transferències de crèdit per 596.102 euros les quals tenien per finalitat el finançament de despeses prèviament compromeses.

Resposta

El Tribunal de Comptes no informa del detall de les incidències detectades i posades de manifest en el seu informe, per la qual cosa no es té constància que s'hagin adquirit compromisos sense consignació pressupostària.

D'altra banda, l'anàlisi del Tribunal de Comptes no ha tingut en consideració el principi d'especialitat previst en l'article 15 de l'LGFP, que estableix que els crèdits de despeses corrents tenen un abast limitatiu i vinculant quant a concepte. Si s'analitzen els moviments pel que fa a concepte, s'observa que l'import indicat pel Tribunal de Comptes tan sols seria de 99.349,40 euros, en lloc de 596.102 euros. Cal destacar que les transferències seleccionades pel Tribunal de Comptes s'han registrat en el mes de desembre.

5. Transferències de crèdits entre diferents programes que afecten a remuneracions de personal (pàg.10)

S'observen transferències aprovades durant l'exercici 2019, que afecten a remuneracions de personal que s'han efectuat entre diferents conceptes i programes per un import 754.023 euros, fet que contravé l'article 26.2 b) de la Llei de les finances públiques i l'article 3 de la Llei del pressupost.

Resposta

Vist l'article 26.2 apartat b de l'LGFP: "Les transferències que concerneixen despeses corrents, amb les finalitats expressades a l'article 23.4 i a l'article 24.3, poden ser acordades pel Govern o el Consell d'Administració corresponent amb les limitacions següents: b) No poden afectar els crèdits per a remuneracions de personal, ni les despeses financeres, ni els crèdits aprovats per lleis de crèdits extraordinaris o suplements de crèdit."

D'aquest article se'n desprèn que els crèdits pressupostats en concepte de despeses financeres i remuneracions de personal no poden destinar-se a fer front a altres obligacions.

Vist que s'ha incrementat la dotació inicial prevista pel capítol de despeses de personal i que les transferències de crèdit que afectaven aquests crèdits de despeses de personal modificaven el subconcepte però conservaven el mateix capítol, el resultat generat d'aquesta manera és neutre i, per tant, no es contravé la normativa vigent.

Cal fer avinent que la disposició final segona de la Llei 2/2020, del 27 de febrer, del pressupost per a l'exercici del 2020 modifica l'article 26.2, apartat *b*, de l'LGFP, que queda redactat de la manera següent: "b) No poden minorar els crèdits per a remuneracions de personal, ni les despeses financeres per respondre a despeses d'una altra naturalesa, respectivament." Aquesta nova redacció clarifica l'aplicació d'aquest article fent que a partir de l'exercici del 2020 aquesta observació del Tribunal de Comptes quedi esmenada.

6. Modificacions pressupostàries no tramitades d'acord amb la LGFP (pàg.10)

Existeixen transferències concernint despeses corrents, per un import de 5.870.996 euros, que minoren partides que han estat incrementades prèviament per transferències de crèdit, incomplint per tant l'article 26.2.c) de la LGFP.

Resposta

L'import total que recull la incidència correspon a la suma de les reduccions de crèdits pel que fa al concepte de la classificació econòmica, mitjançant transferències de crèdit, que prèviament havien estat augmentats per transferències de crèdit.

La Llei del Govern, del 15 de desembre del 2000, en l'apartat 3 de l'article 3, atorga als ministres les funcions de gestió pressupostària del ministeri del qual són titulars. La Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre del 1996, i les seves modificacions posteriors (LGFP) s'hi refereixen com a "òrgans gestors".

Se'n desprèn, doncs, que la partida de crèdit que permet la vinculació, per a la generalitat de les despeses excepte per a les despeses d'inversió, és relativa a concepte dins de cada òrgan gestor.

En aquest mateix sentit ho preveu el punt *a* de l'apartat 2 de l'article 26 de l'LGFP, que limita de poder fer transferències de crèdit als crèdits inclosos en un mateix ministeri.

El punt *c* de l'apartat 2 de l'article 26 de l'LGFP prohibeix reduir crèdits per a despeses destinades a subvencions nominatives i als augmentats per suplementos o transferències de crèdit. Si bé aquest punt de la Llei no concreta que aquestes limitacions són en l'àmbit de l'òrgan gestor (ministeri), per coherència amb el que s'ha exposat cal tenir-ho en compte. Finalment, cal remarcar que aquesta observació del Tribunal de Comptes marcaria un canvi de criteri d'interpretació per part d'aquesta institució.

Despeses plurianuals (2.1.3)

7. Reajustaments d'annualitats de les despeses plurianuals (pàg. 10)

En l'elaboració del pressupost general, se segueix la pràctica de reajustar els imports de les anualitats per despeses plurianuals aprovades en exercicis anteriors a les quanties que es preveuen per al pressupost de l'exercici que es tramita.

Els articles 29.5 i 29.6 de la LGFP obliguen a consignar en el pressupost l'afectació anual de les despeses plurianuals aprovades per Llei i determinar la quantitat de despeses plurianuals atribuïda a cada exercici en la resta de despeses plurianuals, i en el cas de no ajustar-se a aquests requeriments, justificar-ho en la memòria adjunta al projecte de pressupost.

La memòria de pressupost no inclou justificacions suficients relatives als reajustaments d'annualitats afectats, contràriament al que requereix l'article 29.7 de la LGFP.

Resposta

La memòria de la Llei de pressupost per a l'exercici 2019 informa sobre els reajustaments tant en positiu com en negatiu dels crèdits aprovats en les lleis de pressupostos anteriors amb afectació a l'exercici 2019. Aquesta informació està continguda en les pàgines 149 i 152, que s'adjunten a l'annex núm. 2 del llibre 1 del Projecte de pressupost per a l'exercici 2019 que es trameta al Consell General. Atès que pel Tribunal de Comptes aquesta informació no és suficient, en complementarem el contingut en l'elaboració del pressupost del proper exercici.

Liquidació del pressupost (2.2)

8. Estalvi net pressupostari negatiu (pàg. 13)

La liquidació de l'exercici presenta un estalvi net negatiu de 297.805 milers d'euros. Aquest estalvi net pressupostari negatiu obliga el Govern al refinançament permanent del seu endeutament. Per la seva part, donat que aquestes operacions es formalitzen majoritàriament a curt termini, com s'observa a la nota 2.4, comporten romanents de tresoreria negatius que es tradueixen en una liquiditat supeditada a la formalització d'operacions de tresoreria en el molt curt termini.

Resposta

El càlcul de l'estalvi net pressupostari que efectua el Tribunal de Comptes i que és objecte d'aquesta observació inclou les despeses de passius financers en concepte de refinançament de deute. El nostre parer és que la inclusió d'aquestes despeses de refinançament del deute distorsiona i fa més volàtil aquest indicador condicionant-lo a la maturitat del deute, cosa que fa, en conseqüència, que empitjori en els exercicis en què el volum de deute que s'ha de finançar és més elevat i a la inversa.

Tenint en compte que l'estalvi net pressupostari no està definit en la normativa vigent, d'acord amb la normativa comparada, considerem que escauria calcular aquest indicador d'una de les dos maneres següents: (i) deduïnt de l'estalvi brut l'anualitat periòdica (capital i interessos) dels préstecs i altre endeutament viu a 31 de desembre (en funció del termini pendent d'amortització de cada préstec); o (ii) deduïnt de l'estalvi brut el capítol 3 de despeses financeres i el capítol 9 de passius financers sense incloure-hi el refinançament de deute.

A continuació es mostra el càlcul de l'estalvi net pressupostari d'acord amb la segona opció, deduïnt de l'estalvi brut el capítol 3 de despeses financeres i el capítol 9 de passius financers sense incloure-hi el refinançament de deute. Aquest càlcul posa de manifest un estalvi net positiu que es pot destinar a l'autofinançament d'inversions o altres despeses de capital o a atendre els serveis del deute de noves operacions d'endeutament.

Així doncs, atenent el que s'ha exposat, no podem estar d'acord amb aquesta observació del Tribunal de Comptes.

	2019	2018	2017
Ingressos corrents de l'exercici	442.215.507 €	432.308.865 €	423.187.443 €
Despeses corrents de l'exercici (cap. I, II, IV)	-371.390.755 €	-376.073.193 €	-354.488.125 €
Estalvi brut	70.824.752 €	56.235.672 €	68.699.318 €
Obligacions reconegudes (cap. III i IX)	- 20.339.992 €	- 27.713.705 €	- 37.452.973 €
Capítol III. Despeses financeres	- 12.410.964 €	- 13.069.452 €	- 13.773.686 €
Capítol IX. Despeses de passius financers	- 7.929.028 €	- 14.644.253 €	- 23.679.287 €
Estalvi net (no inclou passius financers de refinançament)	50.484.760 €	28.521.967 €	31.246.345 €
Percentatge sobre ingressos corrents	11,4%	6,6%	7,4%

9. Duplictat d'ingressos per al finançament d'inversions (pàg. 15)

El conveni subscrit el 2007 entre el Govern i les societats FEDA, STA i "Túnel d'Envalira, S.A.", per a "l'execució i posterior conservació i manteniment d'una galeria de serveis i evacuació paral·lela al Túnel d'Envalira", preveu que la inversió es finançarà en un 35% a càrrec de Govern, un 15% a càrrec del STA i un 50% a càrrec de FEDA. Si bé les entitats parapúbliques han transferit la seva participació, el Govern ha formalitzat i disposat endeutament per al total del pressupost del projecte. En conseqüència, les obres esmentades disposen d'un excés de finançament que ascendeix a 12.916.756 euros. Donat que aquests recursos no poden ser disposats lliurement per part del Govern s'hauria d'acordar un destí dels mateixos.

Resposta

L'excés de finançament que ascendeix a 12.916.756 euros i que prové de l'ingrés de la participació de FEDA i de l'STA en el finançament de l'obra esmentada, d'acord amb el conveni formalitzat el 2007 i els pactes signats el 16 de juliol del 2008, havia de servir per amortitzar l'endeutament formalitzat, d'acord amb la Llei 3/2008.

Tenim previst aprovar pel Govern i de forma específica l'anul·lació d'aquest finançament per tal d'esmenar aquesta observació.

Despeses de personal (2.2.6)

10. Enregistrament comptable de les fases de despesa (pàg. 16)

Les despeses de personal al servei del Govern es registren pressupostàriament acumulant en un sol acte les fases ACLOP.

En conseqüència la pràctica seguida, a més de ser contrària al disposat a l'article 31 de la LGFP, provoca que el pressupost no s'utilitzi com a l'eina de gestió que garanteix l'acompliment del principi d'especialitat quantitativa.

Resposta

L'article 16.5 de la Llei de pressupost per a l'exercici 2019 determina, textualment:

"5. Les despeses del capítol 1, "Despeses de personal", en concepte de retribucions del personal previstes en el pressupost inicial, les quals es comptabilitzen en el moment del pagament, en un sol acte que agrupa les diverses fases d'execució pressupostària anomenat ACLOP (autorització, compromís, liquidació, ordenament del pagament i pagament efectiu), i estan sotmeses a les comprovacions de control oportunes prèvies als pagaments."

Aquest article suposa una excepció al procediment administratiu de l'execució de les despeses que preveu l'article 31 de l'LGFP. D'altra banda, cal fer avinent que, considerant que l'LGFP i la Llei del pressupost són normes del mateix rang normatiu i que a més tenen una especificitat en matèria pressupostària similar, ha de prevaldre la llei posterior, que és la del pressupost per a l'exercici 2019, sobre l'anterior. Conseqüentment, no podem estar d'acord amb aquesta observació del Tribunal de Comptes.

11. Hores extraordinàries (pàg. 17)

En l'exercici 2019, 68 treballadors han excedit el nombre d'hores extres previst pel Reglament de sistemes de compensació, les quals, a més de contràries a la norma esmentada, són indicadores de debilitats i ineficiències organitzatives.

Resposta

El màxim d'hores extraordinàries està regulat a la disposició addicional segona del Decret del 31-12-2003 d'aprovació de la modificació del Reglament de sistemes de compensació, i el punt 3 diu textualment:

"Aquests límits no es poden excedir excepte en casos puntuals, degudament justificats, després de l'informe del director del Departament o del secretari d'Estat i amb l'aprovació de la Secretaria d'Estat de Funció Pública."

Les hores extraordinàries estan motivades i conformades amb les signatures del ministre o del secretari d'Estat i del director del Departament, tal com acrediten els documents que acompanyen cada expedient.

Finalment, en relació amb aquest punt pensem que aquesta observació del Tribunal de Comptes no té en consideració els controls que s'estan efectuant mensualment de totes i cadascuna de les variables de nòmina per part del ministeri encarregat de les finances (Departament de Pressupost i Patrimoni i Intervenció General).

12. Registre de personal (pàg. 18)

No ha estat dictat el reglament previst en l'article 30 de la Llei 1/2019 de la funció pública, regulant el registre de personal que s'ha de crear d'acord amb el que determina el mateix article.

Resposta

Efectivament, l'article 13 del text refós de la Llei de la funció pública, del 15 de desembre del 2000, preveia que s'ha de crear el Registre de la Funció Pública, dependent de la Secretaria d'Estat de Funció Pública, en el qual s'inscriguin els llocs de treball, els funcionaris, els agents de l'Administració de caràcter indefinit o eventual i el personal de relació especial.

Per reglament s'han de determinar les dades que han de constar en aquest Registre de la Funció Pública, les quals s'han de referir exclusivament a la vida administrativa.

Així mateix la nova Llei 1/2019, del 17 de gener, de la funció pública –que va entrar en vigor a partir de l'1 de febrer de 2019– en la secció tercera, article 30, regula el registre de personal. En l'article 30.2 es diu que per reglament el Govern determina les dades personals i de vinculació amb l'Administració que han de constar en el Registre de personal, les quals s'han de referir exclusivament a la vida administrativa, i la relació del personal i els llocs de treball a l'Administració. Els reglaments que es deriven de la Llei 1/2019 de la Funció Pública, que ja estan treballats com el del Registre de Personal, no es poden acabar fins l'aprovació de les propostes de modificació de la mateixa Llei que està previst que entrin a Consell en breu.

Actualment existeix, com no pot ser d'altra manera, el Registre físic de la Funció Pública en format paper, que conté tota la informació històricament associada a cada empleat.

De fet, per a cada empleat de l'Administració general hi ha un dossier personal en què es recullen les diverses dades relacionades amb la seva vida administrativa com ara el contracte, les formacions realitzades (i que li poden servir en futurs processos de promoció), les situacions administratives diverses (atorgament d'excedències, permisos administratius, etc.) i les anotacions pròpies relacionades amb la gestió de la nòmina.

Aquest Registre s'ha mantingut actualitzat des de fa molts anys i existeix una classificació general dels dossiers personals en funció de la situació administrativa concreta dels empleats (servei actiu, excedència) i de la seva tipologia (funcionari / agent de l'Administració de caràcter indefinit; agent de l'Administració de caràcter eventual; relació especial; alts càrrecs i nomenaments polítics).

D'acord amb el procés de desenvolupament reglamentari de la Llei de la funció pública que es va iniciar en el 2004, es va demanar la col·laboració de l'Àrea d'Arxius del Departament de Cultura, experta en la gestió, la creació i el manteniment d'arxius, la qual el juny del 2017 va contractar una persona al Departament d'Arxius per ordenar, anonimitzar mitjançant codificació numèrica i mantenir fins el desembre de 2018 el sistema d'arxius dels expedients de personal. A partir del desembre del 2018 l'Àrea d'Arxius fa un seguiment del sistema d'arxius dels expedients de personal fent la gestió diària el propi Departament de Funció Pública. En un principi es preveia la digitalització de tots els expedients de personal però posteriorment es va aturar aquesta fase per temporalitat del projecte i manca de pressupost.

Aquest projecte de reglamentació del Registre de la Funció Pública està previst que es porti a terme i va paral·lel al disseny i la implantació del sistema informàtic SAP, amb els mòduls d'organització administrativa, que facilitarà que es generin els fitxers que compondran el registre de personal, per tal de recollir les dades del personal de l'Administració general, com els llocs de treball, així com les dades corresponents a la vida administrativa i la carrera professional, segons com determini el reglament.

De totes maneres, cal dir que la inexistència del reglament pròpiament dit no afecta de cap manera la gestió pròpia de les dades dels empleats de l'Administració general que es custodien en el Registre físic de la Funció Pública en relació amb la seguretat, la confidencialitat i el rigor professional.

Qualsevol empleat es pot adreçar lliurement a la Secretaria d'Estat de Funció Pública i sol·licitar vista i còpia del seu dossier personal, així com demanar la inclusió de les dades que cregui oportunes.

La gestió del Registre físic de la Funció Pública està subjecta a la normativa qualificada sobre protecció de dades personals, segons la Llei 15/2003, del 18 de desembre. En tot cas, els empleats de l'Administració general poden exercir els drets d'accés, rectificació i supressió previstos en relació amb els dossiers personals que són al Registre físic de la Funció Pública. En data 17 de maig de 2017 s'aprovà el decret pel qual es regulen els fitxers de dades personals de la Secretaria d'Estat de Funció Pública.

13. *Conceptes retributius no regulats (pàg. 18)*

S'observen pagaments per conceptes retributius dels quals no consta una regulació normativa que els empari, com és el cas del complement "Pas bombers", "Nivo-meteo Banders" i "Nivometeorològica Banders".

Resposta

Els conceptes retributius "Nivo-meteo Banders" i "Nivometeorològica Banders" estan regulats en el Decret aprovat pel Govern en la sessió del 25 d'octubre del 2017¹.

Aquest Decret regula el complement salarial dels efectius del Cos de Banders que assumeixen la tasca de fer les observacions nivometeorològiques complementàries en zones d'alta muntanya necessàries per permetre l'elaboració d'un butlletí de perill d'allaus a escala local i detallat per a les zones nord, centre i sud.

¹ https://www.bopa.ad/bopa/029071/Pagines/GR20171026_14_58_11.aspx

Segons es diu en el Decret, aquest complement es percep a partir de la temporada 2017-2018 i quan l'efectiu ha fet el servei i la informació facilitada és validada per l'OECC.

Pel que fa al concepte retributiu "Pas bombers" al qual es fa referència en l'observació del Tribunal de Comptes, encara no està regulat. El Govern, però, està estudiant la regulació de les compensacions que són específiques dels cossos especials i que perceben per altres circumstàncies que les fixades al Reglament de sistemes de compensació. Aquest estudi entraria dins del marc de la reforma de la Llei de la funció pública.

Transferències i subvencions atorgades (2.2.8)

14. Control financer de les subvencions (pàg. 22)

El reglament de control pressupostari per a l'exercici 2019 limita la fiscalització de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost, als supòsits que la intervenció consideri oportú, i no de forma sistemàtica. Tot i que els departaments implicats amb la despesa han realitzat determinades actuacions, es posa de manifest que aquests procediments no han estat generalitzats ni sistemàtics, contràriament al requerit en els articles 15 a 17 del Reglament del procediment per a la concessió i el control de les subvencions i transferències públiques i l'article 39 de la LGFP. Aquest fet, a més de comportar l'incompliment normatiu referit, no permet garantir els fets que són objecte del control financer com són l'adequada i correcta obtenció dels ajuts, l'acompliment de les obligacions de gestió i aplicació dels mateixos per part dels beneficiaris, l'adequat i correcte finançament de les activitats subvencionades i la realitat i regularitat de les operacions que s'han finançat amb els ajuts.

Resposta

En relació amb aquest punt pensem que l'afirmació del Tribunal de Comptes és subjectiva, pel fet que s'emet una opinió molt genèrica que manca del detall dels expedients, i a més, no té en consideració els controls que s'estan efectuant per part dels departaments gestors de les subvencions i dels controls que efectua el Departament d'Intervenció amb les liquidacions que donen lloc posteriorment als pagaments de les subvencions.

La Intervenció informa que els controls financers de les subvencions no són exclusius de la Intervenció General, sinó que els departaments també realitzen revisions exhaustives tant en el moment d'atorgar les subvencions, com en el moment de revisar-ne l'execució. Per aquest motiu, tot i que s'emeten informes puntuals de fiscalització de les subvencions, els documents i els expedients justificatius de totes les subvencions es troben als departaments corresponents, i el seu seguiment està documentalment justificat, d'acord amb l'article 28 del Decret del 3-04-2019 d'aprovació del Reglament regulador de la Intervenció General i de l'exercici del control pressupostari.

Per tant, el fet que no s'emetin informes de control financer per a la totalitat de les ajudes atorgades no significa que no existeixin controls: pel que fa a les ajudes atorgades per convocatòria pública, les bases preveuen la documentació que ha de rebre el departament en el moment de la presentació de la sol·licitud, i en el moment dels diferents pagaments. (En el cas de les adjudicacions directes també s'especifiquen aquests requeriments amb la formalització d'un contracte o d'un conveni entre el Govern i l'entitat beneficiària.)

Aquests controls es fan: en el moment en què els diferents departaments reben la documentació, que efectuen el control sobre la recepció correcta de la documentació i analitzen si la justificació que se'n desprèn s'adequa al motiu pel qual es va atorgar la subvenció; i en el moment en què es trameta el document de liquidació de la subvenció al Departament d'Intervenció General, juntament amb la documentació justificativa.

En el cas que manqui algun document justificatiu o bé hi hagi algun import no justificat o que la justificació no correspongui amb la finalitat de la subvenció, el Departament d'Intervenció General retorna la liquidació al departament per tal que s'esmeni la incidència o bé perquè es redueixi la subvenció per tal que l'import liquidat correspongui amb l'import degudament justificat. Per completar l'expedient, a partir de l'exercici del 2019 els departaments o els òrgans gestors de les subvencions emeten un informe sobre els resultats dels controls efectuats i a partir de l'exercici del 2020 la Intervenció General posa de manifest el resultat de la seva fiscalització en un informe, addicionalment a la conformitat del document pressupostari.

En conseqüència del que s'ha esmentat anteriorment, s'informa que la Intervenció és conscient de la necessitat de control sobre les entitats que reben subvencions des de l'Administració general, i per això té en compte les consideracions del Tribunal de Comptes i continuarà treballant en aquest sentit, però també manifesta que el Tribunal de Comptes no ha tingut en consideració els canvis o les millores que s'estan portant a terme en aquest àmbit.

15. *Explotació concessió bus exprés (pàg. 23)*

No tenim constància de la justificació de les obligacions contractuals del concessionari i la seva revisió per part del Govern, especialment les recollides en l'article 11 del contracte i dels plecs de prescripcions.

Cal indicar que en l'exercici 2019 el Govern ha enregistrat la subvenció al dèficit del servei concessionat, des del mes de gener fins a la finalització del contracte, com una prestació de serveis del capítol II de l'estat de despeses del pressupost quan, atenent a la seva naturalesa de subvenció, s'hauria d'enregistrar amb càrrec al capítol IV del mateix.

Resposta

Amb referència a la justificació de les obligacions contractuals del concessionari recollides en l'article 11 del contracte inicial, el Departament de Transports verifica o actua quan es produeix algun incident (queixes per no respectar les freqüències establertes, pel mal funcionament de la targeta d'abonament, etc.) algun dia puntual. El Departament de Transports no realitza inspeccions d'ofici.

Quant als punts de l'apartat A):

- a), b), e), f), l), r), t): la línia del bus exprés es realitza amb 7 vehicles i 1 de reforç (en cas d'avaria d'un vehicle), per complir amb els horaris i les freqüències autoritzats tots els dies de l'any. L'empresa disposa d'un taller mecànic propi per realitzar el manteniment preventiu dels vehicles i les reparacions necessàries (manteniment correctiu). L'empresa concessionària disposa d'una empresa pròpia d'assistència en carretera per poder arrossegar els vehicles fins al taller mecànic en cas d'avaria. Els autobusos estan al corrent de la ITV.
- c), d), g), i), m), p), o), q), s), u), v): l'empresa concessionària compleix amb les seves obligacions quant a personal, assegurances dels vehicles i propietat dels mateixos vehicles (ja estan pagats). El Departament de Transports no ha rebut mai cap queixa d'un tercer que es derivi del funcionament del servei. Pel que fa a la informació, la publicitat i la imatge corporativa, es respecten des de l'inici de la concessió i es compleix amb la Llei d'ordenació de la llengua oficial. L'empresa concessionària compleix amb les obligacions derivades de l'oferta, dels plecs i del contracte.
- h), j), k), n): els vehicles disposen d'un sistema de control de billetatge, que permet enviar mensualment les dades dels viatgers transportats (en funció dels títols de transport que aquests utilitzen) al Departament de Transports. El Departament de Transports no ha tingut mai cap queixa d'un usuari a qui no li hagi estat permès l'accés al servei. L'empresa concessionària sempre ha col·laborat i ha facilitat la inspecció dels seus equips a l'Administració quan ha estat necessari verificar dades.

Quant al punt B): els vehicles es van posar a disposició de la concessió a l'inici de la mateixa concessió i per tant aquest punt no té lloc en el nou contracte.

Cal fer esment també que el contracte de la concessió del Bus Exprés de l'any 2013 va ser vigent fins a l'1 de setembre de 2019. En l'any 2019 es van adjudicar els nous contractes de les línies d'autobusos amb les noves empreses concessionàries, i en aquests es recullen les obligacions de les empreses. Així mateix, s'ha creat una Comissió de Seguiment de les concessions i es fan reunions periòdiques per ajustar i comprovar com va tot.

D'altra banda, pel que fa a l'enregistrament pressupostari, s'ha tingut en compte l'observació del Tribunal de Comptes i, des de finals de l'exercici 2019, es registra la subvenció al déficit d'aquest servei concessionat amb càrrec al capítol IV de l'estat de despeses. Per a l'exercici 2020, l'enregistrament pressupostari de les tres noves concessions es troba al capítol IV.

Passius financers i despeses financeres (2.2.11)

16. Incorrecte registre pressupostari d'interessos meritats no vençuts (pàg.25)

El Govern ha enregistrat pressupostàriament despeses financeres meritades i no vençudes per import de 4.630.055 euros quan, atès que no eren exigibles a l'entitat al tancament de l'exercici, no era procedent fer-ho, contravenint el principi d'anualitat regulat a l'article 14 de la LGFP.

Resposta

La base de registre o base comptable utilitzada en l'elaboració i l'execució de l'estat de despeses del pressupost del Govern està regulada als articles 14 i 15 de l'LGFP.

El principi d'anualitat (article 14 de l'LGFP) té un doble aspecte: d'una banda, es refereix a l'aprovació del pressupost, i de l'altra, a l'execució. En el primer aspecte, l'anualitat significa que la Llei del pressupost té limitada la vigència a un any, i, per tant, l'òrgan legislatiu ha d'aprovar el pressupost cada any. En el segon aspecte, l'anualitat significa que les operacions d'execució del pressupost s'han de realitzar dintre del període anual, i s'imputen als seus comptes només els que compleixin aquesta condició.

El principi d'especialitat (article 15 de la LGFP) expressa que l'habilitació a l'executiu no té un abast genèric o il·limitat i ofereix tres aspectes: qualitatiu, quantitatiu i temporal.

Per tant, d'acord amb el principi d'anualitat, les despeses financeres en concepte d'interessos de deute públic i de préstec per un import de 4.630.055 euros, es pressuposten i es registren a la liquidació del pressupost en el moment que es produeixen o es meriten, independentment del moment en què es produeix el pagament.

Sobre la base de l'article 31.1 d de l'LGFP, la liquidació d'aquestes despeses és practicada per l'òrgan gestor corresponent (ministeri encarregat de les finances) en compliment d'una obligació legal. Amb relació a la despesa financera, l'obligació legal correspon als diversos decrets d'emissió de deute públic aprovats pel Govern i al contracte del préstec de 115 milions d'euros que el Govern va formalitzar el 6 de juliol del 2012 destinat al finançament de les obres d'infraestructures viàries (tram II i IV del projecte Desviació de Sant Julià i fases II, III i IV del projecte Túnel de les Dos Valires).

Val a dir que aquest criteri de registre, que es basa en el principi d'anualitat –i que és el que s'aplica per a la generalitat de les despeses, principalment– és homogeni amb els criteris de registre de la informació relatius a la comptabilitat financera i a la nacional. El sistema d'informació sobre la comptabilitat nacional que serveix com a base de càlcul de les xifres de dèficit i de deute insta a presentar la liquidació pressupostària d'acord amb criteris SEC 2010, que determina pel que fa amb aquest capítol de despesa que la base de registre és la meritació.

Consegüentment, per tot el que s'ha exposat anteriorment, no podem estar d'acord amb aquesta observació del Tribunal de Comptes.

Estats financers (2.3)

17. *Manca de conciliació entre el resultat pressupostari i el resultat comptable (pàg. 29)*

Sota el títol de conciliació entre comptabilitat pressupostària i financera, Govern presenta la comparació d'ambdós resultats, juntament amb explicacions referides a l'origen de les diferències que en resulten, sense incloure-hi el detall de les operacions i saldos que determinen la diferència entre ambdós resultats, comparació que li és requerida d'acord amb els models de comptes anuals que s'han dictat.

Resposta

Es tindrà en consideració l'observació del Tribunal de Comptes en els propers exercicis.

Efectiu i equivalents d'efectiu (2.3.1)

18. *Cobraments i pagaments pressupostaris (pàg.32)*

S'informen dins els cobraments i pagaments pressupostaris de l'exercici corrent els cobraments i pagaments d'exercicis tancats realitzats en l'any 2019, els quals s'haurien d'informar en l'apartat de pressupost tancat que s'indica en el compte de gestió de tresoreria reproduït anteriorment.

Resposta

El desgloss de cobraments i pagaments segons corresponen a exercicis tancats o a l'exercici corrent és el següent:

	PAGATS	COBRATS
Exercicis tancats	68.144.484,80	33.808.102,21
Exercici corrent	752.517.368,04	776.619.877,68
TOTAL	820.661.852,84	810.427.979,89

Es tindrà en consideració l'observació del Tribunal de Comptes en els propers exercicis.

Altres actius financers –Actius no corrents– (2.3.5)

19. Deteriorament dels crèdits a llarg termini (pàg. 36)

El Govern va atorgar un préstec a l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries de 16.447.402 euros. Atenent l'origen dels recursos de l'AREB i la seva quantia es pot qüestionar la seva recuperabilitat.

Resposta

Com bé es diu en l'observació, hi ha un contracte de pòlissa de préstec entre el Govern i l'AREB que s'ha anat renovant anualment des que es va formalitzar. El Govern finança aquest préstec concedit a l'AREB amb una pòlissa de crèdit sindicat que es va formalitzar el 15 de març del 2016 amb venciment el 15 de març de 2017 i que s'ha renovat els anys 2018 i 2019, d'acord amb el que preveuen les lleis dels pressupostos dels anys respectius.

Pel que fa als recursos dels quals preveu disposar l'AREB per atendre la devolució del deute, cal tenir en compte el següent:

Que mitjançant la Llei 1/2016, del 21 de gener, de modificació de la Llei 7-2015, del 15 de gener, del pressupost per a l'exercici del 2015 i de crèdit extraordinari i de suplement de crèdit per finançar despeses diverses de l'exercici 2015 de l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries s'aprova el pressupost d'ingressos i el pressupost de despeses per a l'exercici 2015 de l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries que s'annexa a la Llei 7/2015. Aquest pressupost preveu, pel que fa als ingressos, un préstec de 20 milions d'euros destinat a finançar les despeses del procés de resolució de l'entitat Banca Privada d'Andorra, SA.

A l'article 21, apartat 4, de la Llei 8/2015, del 2 d'abril, de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries, s'estableix: "els ingressos eventuais derivats de la venda o del cessament de les activitats de l'entitat pont corresponen a l'AREB, que els ha d'aplicar en primer lloc a la recuperació de tota despesa raonable en què hagi incorregut com a conseqüència de la utilització de qualsevol instrument de resolució o de l'exercici de les seves competències de resolució."

Així doncs, d'acord amb aquest article, l'AREB destinarà a la devolució del préstec esmentat la totalitat dels recursos obtinguts de la venda de l'entitat pont.

El preu de venda de Vall Banc, SAU està format per diversos components. Un primer component anomenat "preu final" i pel qual l'entitat adquirent ja ha pagat la quantitat de 3,8 milions euros, ingressos que han estat utilitzats per l'AREB per retornar de manera parcial el préstec obtingut del Govern, reduint l'import del mateix préstec el 31 de desembre del 2018 a una quantitat de 16,4 milions d'euros.

A aquest preu final cal afegir-hi un preu variable posterior a la data de tancament o *earn out* que té dos components. El primer component correspon al 50% dels dividends que Vall Banc, SAU pagui al comprador durant els primers 5 anys després de l'adquisició, amb un màxim de 7 milions d'euros.

El segon component correspon al 50% del preu de venda que el comprador obtingui de la venda total o parcial de les accions de Vall Banc amb un límit màxim de 15 milions d'euros, tenint en compte que si el comprador no ha pagat cap import en concepte de dividendes dels 5 primers anys, aquest límit es podrà incrementar en la proporció no pagada d'aquests dividendes fins a un màxim de 22 milions d'euros.

Així doncs, avui l'AREB té una expectativa d'ingressos derivats de la distribució de dividendes i de la venda de l'entitat Vall Banc, SAU que, en el cas de produir-se en la seva integritat, permetria retornar al Govern la totalitat del préstec. El Tribunal de Comptes ha tingut accés al contracte del que anteriorment s'especifiquen algunes de les clàusules i així doncs és conscient de la possibilitat de retorn d'aquest préstec. Per aquest motiu, Govern no pot estar d'acord amb l'observació del Tribunal de Comptes.

Propietat, planta i equipament (2.3.7)

20. Principi d'especialitat qualitativa en la determinació del concepte d'inversió (pàg. 39)

S'enregistren pressupostàriament amb càrrec a partides del capítol d'inversions, transaccions que, per contra, no reben el tractament comptable d'inversió, quan els criteris per a ser considerat inversió, en l'àmbit pressupostari, i propietat, planta i equipament o actius intangibles des del punt de vista comptable, són coincidents. El total d'aquestes transaccions, en l'exercici 2019, ascendeix a la quantitat de 280.815 euros.

Resposta

Les transaccions a les quals s'ha donat tractament pressupostari d'inversió i que no s'han registrat a l'immobilitzat de la comptabilitat financera són les que no han estat incorporades a l'inventari de béns i drets de patrimoni d'acord amb els criteris fixats pel Departament de Pressupost i Patrimoni, quant a l'especificitat de les inversions i d'acord amb les Normes internacionals de comptabilitat del sector públic (NICSP).

Així doncs, si bé el tractament pressupostari i comptable de les inversions parteix d'un mateix criteri, que és el de permanència en l'Administració general (un any), d'acord amb l'article 15 de l'LGFP relatiu al principi d'especialitat, a l'hora d'incorporar aquestes inversions en el patrimoni s'introdueix el criteri de l'especificitat del bé que serveix de filtre per tal d'activar solament els béns i drets que es creuen oportuns, seguint les definicions establertes en el Decret d'aprovació del Reglament relatiu a l'adopció de les Normes internacionals de comptabilitat del sector públic, del 22 de desembre de 2016.

Quant a la tipologia de béns o inversions de reposició, s'activen sempre que segueixin el que estableixen les normes de valoració del pla de comptabilitat del sector públic, en el qual s'indica que els costos de renovació, ampliació o millora dels béns d'immobilitzat material seran incorporats a l'actiu, com a major valor del bé, en la mesura que impliquin un augment de la seva capacitat o productivitat, o un allargament de la seva vida útil i sempre que sigui possible saber o estimar raonablement el valor net comptable dels elements que, per haver estat substituïts, hagin de ser donats de baixa de l'inventari. D'acord amb aquests criteris s'activaran com a major valor de l'immobilitzat les despeses que s'ajustin a la norma de valoració esmentada anteriorment i sempre que es pugui valorar de manera fiable i correcta la part de l'element que es vol substituir per poder-lo donar de baixa.

Segons la naturalesa de la despesa les liquidacions s'imputen financerament com s'indica en la pàgina 39 de l'informe del Tribunal de Comptes:

Compte de despesa	Reposició/millora	Import
602	Compres d'altres aprovisionaments	3.555
622	Reparacions i conservació	44.120
623	Serveis de professionals independents	179.285
624	Transports	9.232
627	Publicitat, propaganda i RRPP	14.000
628	Subministraments	151
629	Comunicacions i altres serveis	24.489
632	Tributs de caràcter estatal	237
651	Subvencions de capital	5.748
Total		280.815

Val a dir que, malgrat que es realitza una anàlisi exhaustiva en el moment de proposar els crèdits en l'elaboració de l'Avantprojecte de llei del pressupost, la idoneïtat d'adscriure partides d'inversió real depèn de les justificacions que els departaments fan arribar al Departament de Pressupost i Patrimoni. Una vegada s'entra en la fase d'execució del pressupost aprovat pel Consell General, es constata que la descripció de la despesa no s'adequa a la justificació de la despesa en el moment de l'elaboració del pressupost. És evident que encara cal ser més estricte amb aquest fet, però val a dir que finalment el percentatge de crèdits dotats com a inversió real que hauria d'haver estat despesa de l'exercici és del 2% (desestimat / inversió real) i ha anat disminuint progressivament.

Cal concloure, que el quadre que el Tribunal incorpora a la pàgina 39 del seu informe, l'elabora el Departament de Pressupost i Patrimoni en el tancament del Patrimoni de cada exercici i l'hi ho facilita. Aquest quadre recopilador és el resultat de verificar factura per factura totes les liquidacions d'inversió i les transferències de capital que s'esdevenen durant l'exercici a tractar. Cal remarcar la disminució en quan l'import desestimat en l'exercici 2019 (280.815 euros) respecte l'exercici anterior 2018 (2.330.659 euros).

Endeutament (2.3.12)

21. Endeutament formalitzat pendent d'aplicar a la seva finalitat (pàg. 44)

El Govern disposa de finançament formalitzat i ingressat, provinent principalment de l'endeutament, la destinació del qual eren diferents inversions i despeses, de les quals, a la data de l'informe l'execució no s'ha completat sent l'import total de les mateixes de 17.020.829 euros, considerant les previsions de l'entitat.

Resposta

Les despeses a les quals estava destinat el finançament provinent principalment de l'endeutament autoritzat per les lleis de crèdit extraordinari que es detallen en la pàgina 45 de l'informe del Tribunal de Comptes, ja es van realitzar en la seva totalitat.

Val a dir, però, que es tindrà en compte la recomanació del Tribunal de Comptes d'aprovar per Govern i de forma específica l'anul·lació o la regularització d'aquest excés de finançament.

Provisions a llarg termini (2.3.13)

22. Enregistrament de contingències com a provisions (pàg. 45)

Govern no ajusta estrictament les normes comptables que diferencien les provisions i contingències.

Les normes comptables diferencien entre provisions i contingències de manera que les primeres són obligacions presents que es poden quantificar de manera fiable i que existeix una probabilitat que requerirà la sortida de recursos; mentre que la contingència és una obligació possible que, o bé està mancada d'algun dels requisits anteriors, o bé requereix, per a que es doni o no, de fets incerts futurs que no estan totalment sota el control de l'entitat.

D'acord amb la NICSP 19, procedeix la dotació de la provisió en aquells casos que es més probable que improbable que existeixi una obligació present com a conseqüència d'una resolució desfavorable del litigi, mentre que en els casos que la resolució desfavorable és possible (més improbable que probable) o sent probable l'import no es pot estimar amb fiabilitat, s'ha de revelar la informació corresponent en les notes explicatives.

El Govern té litigis oberts per import de, almenys, 446.148.381 euros dels quals atorga alguna probabilitat de resolució desfavorable a litigis per import de 2.721.569 euros i qualifica possible de resolució desfavorable litigis per import de 15.197.824 euros. Amb tot, ha estimat la provisió de responsabilitats, a 31 de desembre de 2019 per l'import total dels litigis indicats, 17.919.393 euros. Així mateix ha informat aquest import en la nota 24.b) de les notes explicatives la qual hauria d'incloure la informació relativa a les contingències.

S'observa, per tant, que el criteri seguit pel Govern no s'ajusta estrictament a les normes comptables pel que es recomana que es diferenciï entre provisions i contingències, que es reconegui el passiu derivat de les primeres i s'inclougui a les notes als estats financers el detall de la informació que requereixen les normes comptables del sector públic.

Resposta

El Govern enregistra la provisió per a responsabilitats corresponent als litigis pendents de resolució en la data de tancament de l'exercici d'acord amb el que s'estableix en l'NICSP 19 Provisions, passius i actius contingents, tenint en compte la resposta del Gabinet Jurídic en què, d'acord amb el seu criteri, manifesta la probabilitat del risc d'obligacions que generin una sortida de recursos per al Govern.

El Govern distingeix entre provisions i contingències, d'acord amb el tractament que es dona en l'NICSP19; textualment:

Provisiones y pasivos contingentes

Cuando, como resultado de sucesos pasados, pueda producirse un flujo de salida de recursos que incorporen beneficios económicos futuros o un potencial de servicio, para liquidar: (a) una obligación presente, o (b) una obligación posible, cuya existencia será sólo confirmada por que suceda o no suceda uno o más hechos futuros inciertos que no están enteramente bajo el control de la entidad:		
Existe una obligación presente que probablemente requiere de un flujo de salida de recursos.	Existe una obligación posible o una obligación presente que puede o no requerir una de salida de recursos.	Existe una obligación posible o una obligación presente para la cual la probabilidad de un flujo de salida de recursos es remota.
Se reconoce una provisión (párrafo 22). Se requiere hacer informar acerca de la provisión (párrafos 97 y 98)	No se reconoce ninguna provisión (párrafo 35). Se requiere informar sobre el pasivo contingente (párrafo 100).	No se reconoce ninguna provisión (párrafo 35). No se requiere hacer ninguna revelación (párrafo 100).

Tenint en compte l'NICSP 19 i l'opinió del Gabinet Jurídic, que és qui porta la gestió dels litigis en curs, en data de tancament de l'exercici, hi ha litigis en curs pendents de resolució amb una probable o possible sortida de recursos de l'entitat, per un import total d'uns 17.919 milers d'euros, dels quals el Govern ha dotat provisió i n'ha informat en els comptes anuals, tal com estableix l'NICSP19. Així mateix, el Gabinet Jurídic posa de manifest en la seva resposta l'existència de litigis en curs per l'import total de 428.229 milers d'euros, amb una probabilitat remota que ocasioni una sortida de recursos, i, per tant, el Govern no reconeix cap provisió ni requereix cap revelació en els comptes.

Per tant, no estem d'acord amb l'observació del Tribunal de Comptes en què manifesta que s'inclouï en les notes als estats financers informació sobre les contingències donat que, a criteri del Gabinet Jurídic, la probabilitat del flux de sortida de recursos és remot i en aquest cas l'NICSP19 no requereix informar-ne en els comptes.

Estat del romanent de tresoreria (2.4)

23. Càlcul del romanent de tresoreria (pàg. 48)

El Govern ha inclòs en els pendents de pagament pressupostaris l'import dels interessos meritats no vençuts a data de pagament de l'exercici, per import de 4.630.055 euros, com es descriu a l'apartat 2.2.11. Atès que aquests pendents de pagament haurien de tenir el seu origen en el moment en què aquestes despeses es liquidin en el pressupost, no poden ser considerats pendents de pagament del Romanent de tresoreria, pel que aquest estaria infravalorat en referit import.

Resposta

No podem estar d'acord amb aquesta observació del Tribunal de Comptes atenent l'al·legació sobre l'observació núm. 16, "Incorrecte registre pressupostari d'interessos meritats no vençuts (pàg. 25)", d'acord amb la qual escau registrar en la liquidació els interessos meritats i no vençuts a la data de pagament de l'exercici.

24. Obligacions pendents d'aplicació definitiva (pàg. 49)

Les obligacions pendents de pagament inclouen l'import de 10.175.506 euros, que corresponen a despeses meritedes a 31 de desembre de 2019 i pendents de pagament que no s'han liquidat en el pressupost. Aquestes despeses s'han de reflectir en l'estat del romanent de tresoreria de l'exercici en el qual es liquidin en el pressupost de despeses les obligacions de pagament corresponents. Amb tot, atès que aquestes despeses realitzades s'hauran de finançar amb recursos pressupostaris futurs es recomana informa-les en les notes explicatives detallant aquesta circumstància.

Resposta

Es tindrà en consideració l'observació del Tribunal de Comptes en els propers exercicis.

25. Romanent de tresoreria afectat i no afectat (pàg. 49)

L'estat del romanent de tresoreria inclou romanents de tresoreria afectats per import de 17.738 milers d'euros, que inclou 1.784 milers d'euros en concepte de compte de compensació liquidat pel Govern, en aplicació de l'article 19 de la Llei 32/2014, de 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària i fiscal. Així mateix, les obligacions pendents de pagament d'operacions no pressupostàries inclouen com a cobraments pendents d'aplicació l'import de 1.785 milers d'euros, també en concepte de compte de compensació, i Govern no ha inclòs en els fons líquids del romanent de tresoreria l'import del dipòsit bancari que constitueix el fons de compensació, per import de 1.766.634 euros.

D'altra banda, l'entitat va disposar d'ingressos no finalistes els quals no s'han destinat a la finalitat que els van motivar. Així s'ha d'econsiderar afectat el següent: (17.021 milers d'euros).

Resposta

D'una banda, referent a l'observació del Tribunal de Comptes sobre la inclusió en els fons líquids del romanent de tresoreria de l'import del dipòsit bancari que constitueix el fons de compensació, per un import d'1.766.634 euros, es tindrà en consideració en els propers exercicis.

D'altra banda, el finançament d'un import total de 17,02 milions d'euros que el Govern va rebre per finançar les despeses detallades al quadre de la pàgina 49 de l'informe del Tribunal de Comptes² no es troba afectat d'ençà l'any 2014 al finançament de despeses compromeses pendents de liquidar, atès que les despeses a les quals estava destinat el dit finançament ja es van realitzar en la seva totalitat. Per aquest motiu, a la data de tancament del 2014 es va procedir a anul·lar aquest finançament i no escau considerar-lo com a afectat dins l'estat del romanent de tresoreria del Govern.

---

² Galeria de serveis Túnel d'Envalira (12,9 milions); projecte 027/2001 (2,7 milions); obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià (1,4 milions).

Per tant, no podem compartir aquesta observació. Val a dir però que es tindrà en compte la recomanació del Tribunal de Comptes d'aprovar per Govern i de forma específica l'anul·lació d'aquest finançament.

Contractació pública (2.5)

25. Registre de contractes (pàg. 50)

L'article 65 apartat 3 de la LCP preveu la creació d'un registre de contractes d'accés públic i determina la informació bàsica que ha de contenir. Aquest registre no ha estat creat.

Resposta

El Govern disposa des de l'any 1996 d'un sistema d'informació on es registren tots els contractes amb la informació bàsica que determina l'article 65.3 de l'LCP. Aquesta informació es fa pública al BOPA, d'acord amb l'article 20.4 de l'LCP i l'article 11 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2019, referent a les licitacions i adjudicacions definitives, així com les modificacions dels contractes.

26. Adjudicacions directes sense justificació o justificació no adequada a la LCP (pàg. 50)

S'han prorrogat tàcitament per a l'any 2019, els contractes d'assegurances adjudicats de forma directa l'any 2018 que es relacionen a continuació:

- *Contracte per la prima de responsabilitat civil 2019, adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per un import de 348.561 euros, amb capital assegurat de 4.795.687 euros.*
- *Contracte per la prima d'accidents 2019, adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per un import de 300.401 euros, amb un capital de 3.468.846 euros.*
- *Contracte per la prima d'automòbils 2019, adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per un import de 193.690 euros.*
- *Contracte per la prima multirisc 2019 adjudicat a la Companyia Andorrana d'Assegurances per un import de 190.451 euros, amb un capital assegurat d'1.927.195 euros.*

Per a l'adjudicació directa dels contractes anteriors es va argumentar la impossibilitat de promoure la concurrència, emparant-se en la disposició sense donar detalls dels fets que porten als tècnics a aquestes conclusions o bé perquè no s'hauria justificat d'acord amb allò que requereix la LCP. Segons consta en els expedients corresponents, ha esdevingut la pròrroga tàcita dels contractes perquè Govern no va notificar en termini la resolució dels contractes.

La despesa corresponent a la pròrroga dels contractes s'ha iniciat sense l'aprovació prèvia de Govern i sense haver formalitzat prèviament l'autorització i compromís de despesa, contravenint l'article 12 de la Llei del pressupost per a l'exercici 2019 i l'article 31 de la LGFP.

Resposta

Els contractes de prestacions adjudicats a *Companyia andorrana d'assegurances* corresponen al contracte d'assegurança subscrit en data 18/05/88, que preveu una durada fins al 31/12/88 i la seva pròrroga tàcita per anys naturals a comptar de l'1/1/89, que ha estat objecte de pròrroques successives fins ara.

L'especificitat de les clàusules que s'estableixen en un contracte d'aquestes característiques comporta l'anàlisi de quines són les cobertures més adients a l'activitat del Govern d'Andorra, motiu pel qual en l'actualitat s'està en procés de revisió de la totalitat de les clàusules del contracte esmentat. La finalitat és poder aprovar un plec de bases que incorpori unes clàusules en consonància amb el temps actual i que garanteixi les prestacions futures per tal de poder procedir a una nova licitació.

En aquest sentit, es fa avinent que el Govern, en la sessió del dia 25 de setembre del 2013, va adjudicar el contracte de prestació de serveis per a l'estudi del mapa de riscos i la preparació de la contractació de les pòlisses d'assegurança.

D'acord amb el resultat d'aquests treballs, el 27 de desembre del 2019, el Govern va aprovar el plec de condicions administratives i el plec de prescripcions tècniques en funció de l'anàlisi de riscos i va publicar el concurs públic corresponent (BOPA núm. 110, del 27-12-2019). El data 29 d'abril del 2020 el Govern va acordar l'adjudicació mitjançant lots de les cobertures d'assegurances per a l'Administració general (BOPA núm. 56, any 2020).

Per tant, el Govern ha subsanat aquesta observació en matèria de cobertura de riscos en l'exercici 2020.

D'altra banda, referent a l'observació "la despesa corresponent a la pròrroga dels contractes s'ha iniciat sense l'aprovació prèvia del Govern i sense haver formalitzat prèviament l'autorització i compromís de despesa, contravenint l'article 12 de la Llei del pressupost per a l'exercici 2019 i l'article 31 de l'LGFP", aquestes objeccions, que la Intervenció General va posar de manifest en l'informe de fiscalització corresponent, van quedar reparades amb la validació per part del Govern dels actes als quals es refereixen, d'acord amb l'article 49.2 del Decret legislatiu del 25-4-2018 de publicació del text refós del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989.

27. *Procediment administratiu de l'execució de la despesa (pàg. 51)*

En el contracte "Condicionament dels espais afectats per una fuga d'aigua al Col·legi Sagrada Família", adjudicat per import de 48.615 euros, no s'ha donat compliment a l'article 31 de la LGFP, ja que en el moment de la licitació no es disposava de crèdit pressupostari adequat i suficient, motiu pel qual no es va formalitzar l'autorització i compromís de despesa.

Resposta

Es fa avinent que la Intervenció General va posar de manifest en el seu informe "IM190612-20" aquesta mateixa observació; textualment:

"Aquesta Intervenció ha constatat que, malgrat hi ha disponibilitat pressupostària per fer front a la despesa de referència, no s'ha pogut formalitzar ni la transferència de crèdit ni l'autorització i el compromís de despesa, contravenint l'article 31 de la Llei general de les finances públiques, respectivament."

D'acord amb l'article 49.2 del Decret legislatiu del 25-4-2018 de publicació del text refós del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, el Govern va acordar la validació de l'acte referent a aquesta objecció.

28. *Acta de recepció de subministraments (pàg 51)*

Els articles 45 i 47 de la LCP reclamen que l'Administració manifesti la seva conformitat als béns i serveis rebuts mitjançant la formalització d'una acta de recepció. L'Administració general no té la pràctica de formalitzar el referit document sent substituïda per la signatura d'un responsable en la factura o altre document mercantil. Es recomana que s'estableixin procediments que donin compliment als requeriments normatius indicats anteriorment regulant, com a mínim, el sentit, abast i responsabilitat que comporta la signatura abans indicada.

Resposta

Tal com manifesta el Tribunal de Comptes a l'informe, l'Administració general, per donar conformitat a la recepció d'un bé o d'un servei, comprova la signatura d'un responsable en la factura o altre document mercantil. No obstant això, el Tribunal de Comptes no fa referència a una altra part del procediment, que consisteix a verificar, quan arriben les liquidacions de despesa al Departament d'Intervenció, l'existència del segell de comprovació de les factures que inclou les informacions següents:

- Comprovació de les operacions aritmètiques
- Preus unitaris
- Recepció del bé o del servei
- Afectació pressupostària (Departament/Projecte/Subconcepte)

Aquest segell ha de figurar a la globalitat de les factures dels diferents departaments de l'Administració general i els responsables de fiscalització del Departament de la Intervenció General comproven l'existència d'aquest segell degudament omplert. Per tant, existeix un procediment que garanteix els camps que han d'haver estat revisats pels responsables de la despesa prèviament al pagament de les factures.

Aquest procediment es va notificar el 2009 a tots els departaments de l'Administració general recordant que les factures que es trameten al Departament d'Intervenció General per ser fiscalitzades han d'anar degudament conformades: amb el segell en què consten les comprovacions oportunes (operacions aritmètiques, preus i recepció del bé o servei) i l'assignació pressupostària de la mateixa factura, degudament signada pels responsables.

No obstant això, es tindrà en compte la recomanació del Tribunal de Comptes en el sentit de formalitzar el procediment en forma d'instrucció de servei o de circular interna per homogeneïtzar aquesta mesura amb la resta de procediments de control intern emesos per la Intervenció General.

29. Verificació de la legitimació per a contractar amb l'entitat (pàg. 51)

El Govern només avalua la legitimitat per a contractar dels licitadors mitjançant l'obtenció d'una declaració jurada i signada d'aquests, sense cap més control ni verificació de la informació subministrada. Igualment, pels integrants de l'òrgan de contractació, s'haurien d'implantar procediments que garanteixin que no es donen els supòsits previstos a l'article 115 del Codi de l'Administració i els relatius als delictes contra la funció pública regulats a la Llei qualificada del codi penal en allò que afecten la legitimació per a contractar.

Resposta

A banda de la declaració genèrica a la qual fa referència el Tribunal de Comptes, que es requereix sistemàticament en totes les licitacions, atès que així ho estableix la Llei de contractació Pública, la Intervenció General va posar en marxa el mes d'agost del 2011 un procediment intern mitjançant una aplicació informàtica amb el qual per a cada licitació es revisa, sistemàticament, que les persones físiques o jurídiques que es presenten a les licitacions o que volen contractar amb l'Administració no es trobin en cap dels supòsits que determina l'article 7 de la Llei de contractació pública: que aquestes persones no tinguin deutes envers l'Administració, que no existeixi alguna sentència d'acord amb la qual aquestes persones hagin de satisfer alguna sanció o similar envers l'Administració, que aquestes persones estiguin autoritzades per realitzar l'activitat que l'Administració necessita contractar...etc.

Aquestes comprovacions es fan mitjançant els Departament de Tributs i Fronteres, de Gabinet Jurídic, d'Economia i d'Interior, que són els que tenen accés a les dades necessàries per obtenir aquesta informació.

En quant a la l'article 7 de la Llei de contractació pública, el contingut del qual es reprèn dins de la declaració requerida en els plecs de bases, entenem que el contingut d'aquesta declaració jurada compleix amb la seva finalitat. Amb la signatura del document, els licitadors manifesten formalment complir amb les exigències legals per poder contractar amb l'Administració pública. L'engany o la falsedat expressada no està exempta de responsabilitats.

Ni tan sols l'absència, en el referit document, d'un advertiment sobre les conseqüències jurídiques de la falsedat en la declaració eximeix de les responsabilitats que podrien derivar-se de la seva comprovació (essent la primera, l'anul·lació del contracte, per aplicació de l'apartat 2 de l'article 7 de la Llei de contractació pública).

Davant l'evidència que en alguns casos els licitadors han signat la declaració jurada malgrat l'existència de deutes pendents que els havia d'impedir presentar-se al concurs, el Govern ha resolt contractes.

El Tribunal de Comptes considera poc eficaç el contingut de la declaració jurada que redacta l'Administració General. Creu que s'hauria d'exigir una declaració "més explícita i responsable dels empresaris conforme no es troben en cap dels supòsits tipificats, a més dels que es deriven de l'article 7 de la LCP, els regulats al Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la Llei qualificada del codi penal". La Intervenció no comparteix aquesta opinió, atès que els supòsits inclosos en la declaració jurada recull tots els supòsits "tipificats", i aquests supòsits que han de signar estan correctament detallats.

Les declaracions que conté la declaració jurada són concretes i explícites. A l'entendre de la Intervenció general la proposta del Tribunal de Comptes no aportaria cap millora qualitativa, ni més garanties en quant al compliment de l'article 7 de la LCP.

En relació amb l'observació respecte als integrants de l'òrgan de contractació d'implantar procediments que garanteixin que no es donen els supòsits previstos a l'article 115 del Codi de l'Administració i els relatius als delictes contra la funció pública regulats a la Llei qualificada del Codi penal en allò que afecten la legitimació per contractar, quedaria esmenada del tot en l'exercici del 2021, atès que en data 2 d'octubre del 2020 la Intervenció General va emetre una instrucció referent al compliment de l'article 115 del Codi de l'Administració i als articles regulats a la Llei qualificada del Codi penal que afecten la legitimació per contractar. Aquesta instrucció es va publicar a la pàgina web del Ministeri de Finances³.

---

³

https://www.finances.ad/images/stories/Docs/ComptabilitatPublica/Varis/03.Instruccio_meses_contractacio_115_CA_CP.pdf

Altres aspectes a destacar (2.7)

30. Economicitat i eficiència de la despesa i polítiques i pràctiques mediambientals (pàg. 53 i 54)

L'article 36 de la LGFP estableix com a finalitats de la gestió de la despesa pública, a més dels pretesos en les actuacions que s'impulsen, entre altres, els objectius d'economicitat i eficiència, establint per a la seva supervisió i mesura diferents controls. El Govern no disposa dels mecanismes adequats per dur a terme el control del compliment d'aquests objectius.

Resposta

El Govern disposa d'una aplicació de gestió pressupostària que facilita informació detallada pel que fa a les classificacions econòmica, administrativa i funcional. Concretament, el control d'eficiència es fa a partir dels documents següents que facilita el programa d'elaboració del pressupost de despesa: document en format Word dels objectius, activitats i indicadors per projecte; llista en format Excel de seguiment de l'execució dels objectius i de les activitats dels projectes pressupostaris; i llista en format Excel de la situació pressupostària de l'exercici.

Els mecanismes de què disposa el Govern i que estan condicionats pel sistema informàtic permeten fer el control d'eficiència amb l'objecte de verificar:

D'una banda, la correspondència entre les directrius polítiques per a l'exercici amb les directrius tècniques del Departament i la mesura amb la qual es van reflectir en l'elaboració del pressupost per a l'exercici, mitjançant la definició dels projectes, objectius, activitats i indicadors. Aquest primer estudi es fa sota la premissa que, conceptualment, els projectes corresponen a les finalitats del Departament, les quals s'identifiquen com les seves directrius. Dels projectes es deriven els objectius i dels objectius les activitats. De manera que el compliment de les activitats d'un objectiu comporta el seu assoliment, i amb el compliment dels objectius d'un mateix projecte s'assoleix la finalitat del Departament.

I d'altra banda, l'assoliment de les directrius mitjançant l'anàlisi de l'execució pressupostària de l'exercici i dels indicadors fixats per a cada objectiu que componen cadascun dels projectes del Departament. La valoració de la idoneïtat i dels indicadors fixats es fa sota la premissa que han de permetre mesurar el grau d'assoliment dels objectius.

En conseqüència, el Govern disposa de mecanismes per dur a terme el control del compliment dels objectius d'economicitat i eficiència de la despesa pública.

No obstant això, aquests mecanismes necessiten millores que a la vegada estan condicionades a una millora important del sistema informàtic per tal que el resultat dels controls d'eficiència i eficàcia siguin vinculants i determinin la presa de decisions tant del dia a dia com a mitjà i més llarg termini.

31. *Polítiques i pràctiques mediambientals (pàg. 54)*

Resposta

La nota del Tribunal de Comptes exposa: "En el pressupost de Govern per l'any 2019, s'inclouen 15 projectes de caire mediambiental l'execució dels quals és responsabilitat del departament de Medi Ambient, estructurat en 3 eixos (Medi ambient i sostenibilitat, oficina de l'energia i canvi climàtic i cos de banders)". Escau aclarir que els projectes exposats corresponen a:

Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat:

- Desenvolupament sostenible.
- Economia circular.
- Fauna.
- Medi aquàtic.
- Camins i refugis.
- L'aigua.
- Biodiversitat, paisatge i avaluació ambiental.
- Medi atmosfèric.
- Prevenció ambiental.

Oficina de l'Energia i del Canvi Climàtic (OECC):

- Energia.
- Serveis generals de l'OECC.
- Meteorologia, climatologia i nivologia.
- Canvi climàtic.

El pressupost estableix per a cada projecte objectius i indicadors.

La nota també fa referència a diversos plans i estratègies que es desenvolupen en el marc dels diferents projectes pressupostaris. Escau actualitzar aquesta informació:

- Pla de sanejament de les aigües: vigent fins al 2020.
- Pla nacional de residus: darrera revisió del pla per al període 2017-2020.
- Estratègia del medi atmosfèric 2017-2030.
- Estratègia nacional del paisatge: Pla d'accions 2016-2020.
- Estratègia nacional de la biodiversitat d'Andorra 2016-2024.

A banda dels indicadors recollits en les fitxes d'objectius, activitats i indicadors dels projectes pressupostaris, el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat publica anualment un recull dels principals indicadors ambientals (s'adjunten enllaços de les publicacions dels indicadors per als anys 2018 i 2019):

https://www.mediambient.ad/images/MiniSites/indicadors_2018/

https://www.mediambient.ad/images/stories/PDF/IndicadorsMA_2019.pdf

A més, anualment, el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat efectua els balanços corresponents al control, al seguiment i la gestió de la qualitat ambiental i, en concret, entre altres:

- Balanç de la qualitat de les aigües superficials (paràmetres fisicoquímics i biològics)
- Inventari i quantificació de la despesa hídrica per usos d'Andorra
- Balanç hídric
- Balanç del servei d'explotació, conservació i manteniment de les estacions depuradores d'aigües residuals, i del servei de manteniment i explotació dels sanejaments autònoms
- Balanç de la qualitat de l'aire
- Balanç de la qualitat acústica
- Balanç de gestió de residus
- Balanç d'exportacions de residus
- Balanç de les accions de l'Estratègia nacional del paisatge

En aquests balanços queden recollits molts dels indicadors relacionats amb els projectes pressupostaris. Tots els documents es troben publicats a la web del Departament:
<https://www.mediambient.ad/>

A banda dels plans descrits en l'informe del Tribunal de Comptes, convé informar de tots els aspectes relacionats amb l'energia i el canvi climàtic. Vegeu els articles 12 i 13:
https://www.bopa.ad/bopa/030057/Pagines/CGL20180928_13_54_03.aspx

L'Oficina de l'Energia i del Canvi Climàtic va ser creada l'any 2015, mitjançant decret del Govern. Posteriorment, la Llei 21/2018 reprèn la seva creació i en defineix la missió i les funcions bàsiques:

Andorra, com a part del Conveni marc de Nacions Unides sobre el canvi climàtic, està subjecta a l'elaboració de dos tipologies d'informes periòdics. Per una banda, les comunicacions nacionals (NC) que s'efectuen cada quatre anys; i per altra banda, els informes d'actualització biennals (BUR), cada dos anys.

Aquests documents tenen vocació d'informar i de fer balanç de la feina realitzada pel país en els àmbits de l'energia i del canvi climàtic, alhora que determinen el grau de compliment dels objectius i compromisos adquirits a escala internacional.

Vegeu els enllaços al web del secretariat del conveni, amb els informes, disponibles a la pàgina web: <https://www.mediambient.ad/internacional-i-cooperacio>

Comunicacions nacionals

- Segona comunicació nacional d'Andorra pel Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (2020): <https://unfccc.int/documents/268913>
- Primera comunicació nacional d'Andorra pel Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (2016): <https://unfccc.int/documents/67448>

Informes biennals d'actualització

- Quart informe biennal d'Andorra pel Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (2020): <https://unfccc.int/documents/268924>
- Tercer informe biennal d'Andorra pel Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (2018): <https://unfccc.int/documents/199892>
- Segon informe biennal d'Andorra pel Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (2016): <https://unfccc.int/documents/180594>
- Primer informe biennal d'Andorra pel Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (2014): <https://unfccc.int/documents/180592>

Contribucions determinades a escala nacional

- 2a contribució determinada a escala nacional (2020):

<https://www4.unfccc.int/sites/NDCStaging/Pages/All.aspx#collapseANDSecond>

- 1a contribució prevista determinada a escala nacional (2015):

<https://www4.unfccc.int/sites/NDCStaging/Pages/All.aspx#collapseANDFirst>

Aquestes comunicacions, especialment els BUR, tenen per objectiu informar sobre l'inventari nacional d'emissions d'efecte d'hivernacle del país, així com de l'evolució dels principals indicadors que en permeten l'elaboració. Entre aquests últims, es poden destacar indicadors del sector energètic, del sector de la indústria i l'ús de productes industrials, de l'ús del sòl, dels canvis en l'ús del sòl, de l'agricultura i els boscos, i finalment del sector dels residus considerats en un sentit ampli (residus i aigües residuals).

Per altra banda, el Govern va aprovar l'**Estratègia energètica nacional i de lluita contra el canvi climàtic** (aprovada pel Govern al febrer del 2021). Vegeu el capítol 4.

Indicadors de seguiment:

https://www.bopa.ad/bopa/033019/Pagines/GD20210204_16_16_19.aspx

D'acord amb la Llei 21/2018, el Servei Meteorològic d'Andorra queda adscrit a l'Oficina de l'Energia i del Canvi Climàtic. En relació amb la seva missió i les seves funcions bàsiques, hi ha igualment informes d'indicadors i balanços, disponibles a la web <http://www.meteo.ad/>.

En són un clar exemple els butlletins climàtics mensuals, estacionals i anuals disponibles: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins>

S'adjunten els enllaços corresponents a l'any 2019:

- Gener: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/93>
- Febrer: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/97>
- Març: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/99>
- Abril: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/111>
- Maig: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/112>
- Juny: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/113>
- Juliol: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/114>
- Agost: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/120>
- Setembre: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/129>
- Octubre: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/130>
- Novembre: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/132>
- Desembre: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/133>
- Hivern: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/109>
- Primavera: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/116>
- Estiu: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/126>
- Tardor: <http://www.meteo.ad/climatologia/butlletins/134>

Cal comentar que a l'apartat d'indicadors del lloc web de l'Oficina de l'Energia i del Canvi Climàtic hi ha disponibles diversos indicadors de seguiment: <https://www.mediambient.ad/indicadors>.

Per concloure, el Govern, a través de l'Oficina de l'Energia i del Canvi Climàtic, disposa d'indicadors actualitzats periòdicament. Cal recordar que aquest seguiment és una obligació legal de l'Oficina; vegeu l'article 12.6.b i l'article 27 de la Llei de referència. I alhora, respon a compromisos internacionals contrets pel país:

- Conveni marc de Nacions Unides sobre el canvi climàtic:
<https://www.bopa.ad/bopa/022072/Pagines/6A162.aspx>
- Acord de París:
https://www.bopa.ad/bopa/028077/Pagines/CGI20161219_11_44_44.aspx
- Conveni de l'Organització Meteorològica Mundial:
https://www.bopa.ad/bopa/030036/Pagines/CGI20180607_12_49_55.aspx

Finalment, cal dir que moltes de les dades relacionades amb els projectes i que també es poden considerar com a indicadors es publiquen en els programes estadístics anuals.

32. Seguretat dels sistemes informàtics (pàg.55)

Com a part de l'anàlisi i avaluació del control intern, s'ha sol·licitat al departament d'informàtica de Govern informació sobre aspectes relacionats amb la seguretat de les aplicacions informàtiques de Recursos Humans, del Departament de Tributs i Fronteres, l'AS400 i de tràmits, i la gestió dels usuaris de les mateixes. De la informació obtinguda s'han observat les debilitats següents:

- *No s'ha realitzat una auditoria de seguretat informàtica a efectes d'avaluar la possible existència de debilitats.*
- *No totes les aplicacions informàtiques obliguen a canviar periòdicament les contrasenyes d'accés als usuaris.*
- *Les aplicacions informàtiques no emmagatzemen un històric de contrasenyes que impedeixi repetir les darreres contrasenyes establertes.*
- *No hi ha establerts procediments de revisió periòdica d'usuaris i accessos.*

Resposta

El Departament de Sistemes d'Informació (DSI) del Govern manifesta el següent:

- El DSI contracta de forma anual des de fa anys un servei de pentesting/intrusió mensual per tal de detectar vulnerabilitats del sistema. El 2019, aquest servei estava contractat i actiu (publicat en el BOPA).
- Per raons operatives, fins ara no s'ha implantat una política de canvi periòdic de credencials. Tenint en compte els estàndards i recomanacions actuals de seguretat, procedirem a validar i aplicar en les properes setmanes els procediments escaients per complir aquest requeriment.

- Els procediments i accions a les quals fem referència en el punt anterior també permetran el control de versions anteriors de credencials i, per tant, l'acompliment d'aquest requeriment.
- El DSI disposa de mesures que permeten conèixer i controlar usuaris i els seus accessos. En aquest sentit, es disposa d'una eina d'auditoria d'accessos als documents, i d'operacions sobre usuaris. Així mateix, les aplicacions que gestionen dades sensibles també tracen els accessos.
- Pel que fa als "procediments de revisió periòdica d'usuaris i accessos", entenem que es refereix a mesures que permetin conèixer i controlar usuaris i els seus accessos. En aquest sentit, es disposa d'una eina d'auditoria d'accessos als documents i d'operacions sobre usuaris. Així mateix, les aplicacions que gestionen dades sensibles també tracen els accessos. D'altra banda, es farà una revisió per tal de poder garantir que l'esmentat control s'efectuï sobre la totalitat de les aplicacions i dades.

Andorra la Vella, 16 de juny del 2021

7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES

A la vista de les al·legacions presentades i de la documentació aportada en aquesta fase, les observacions que es transcriuen a continuació queden modificades com segueix:

2.1.2. Modificacions pressupostàries

...

Modificacions de pressupost en dates properes al tancament de l'exercici

Durant l'exercici 2019, s'han comptabilitzat i aprovat modificacions pressupostàries en dates properes al tancament de l'exercici les quals han tingut per finalitat donar cobertura pressupostària a despeses per les quals, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre-les, la qual cosa seria contrària al principi d'especialitat regulat en l'article 15.2 de la LGFP.

Així, de les mostres efectuades s'han detectat transferències de crèdit per 99.349 euros les quals tenien per finalitat el finançament de despeses prèviament compromeses.

2.2.6. Despeses de personal

...

Conceptes retributius no regulats

De la revisió efectuada, s'ha observat que s'han retribuit a persones al servei de Govern conceptes en relació als quals no consta cap regulació normativa que els empari, per la qual cosa no es pot determinar la raonabilitat dels imports abonats.

En concret, aquesta incidència es posa de manifest en la retribució del següent concepte:

- "Pas Bombers".

Aquest concepte es retribueix al personal de Bombers pel fet d'estar al Pas de la Casa.

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

...

Relatives a la comptabilitat pública

...

- El Govern ha aprovat modificacions pressupostàries per import de 99.349 euros en dates properes al tancament de l'exercici, quan, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre'ls, la qual cosa seria contrària a l'article 15.2 de la LGFP. (nota 2.1.2)

...

Altres observacions

- ...
- S'observen pagaments per un concepte retributiu del qual no consta una regulació normativa que l'empari, com és el cas del complement "Pas bombers". (nota 2.2.6)

Pel que fa a la resta d'al·legacions presentades, que el Tribunal de Comptes ha analitzat, entén que no modifiquen els plantejaments evocats en el cos de l'informe, ni aporten cap informació complementària que permeti modificar les observacions i conclusions a les quals ha arribat el Tribunal després de l'examen de la documentació aportada durant els treballs de camp.